

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

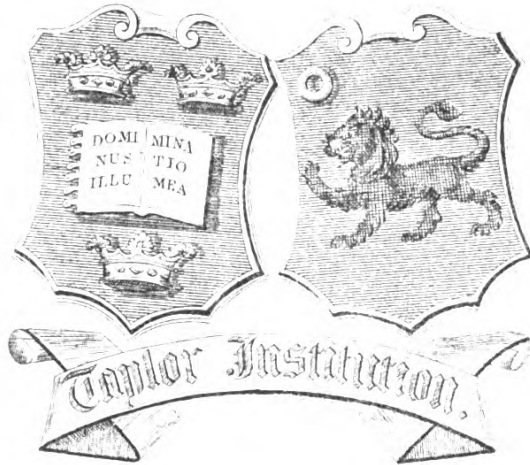

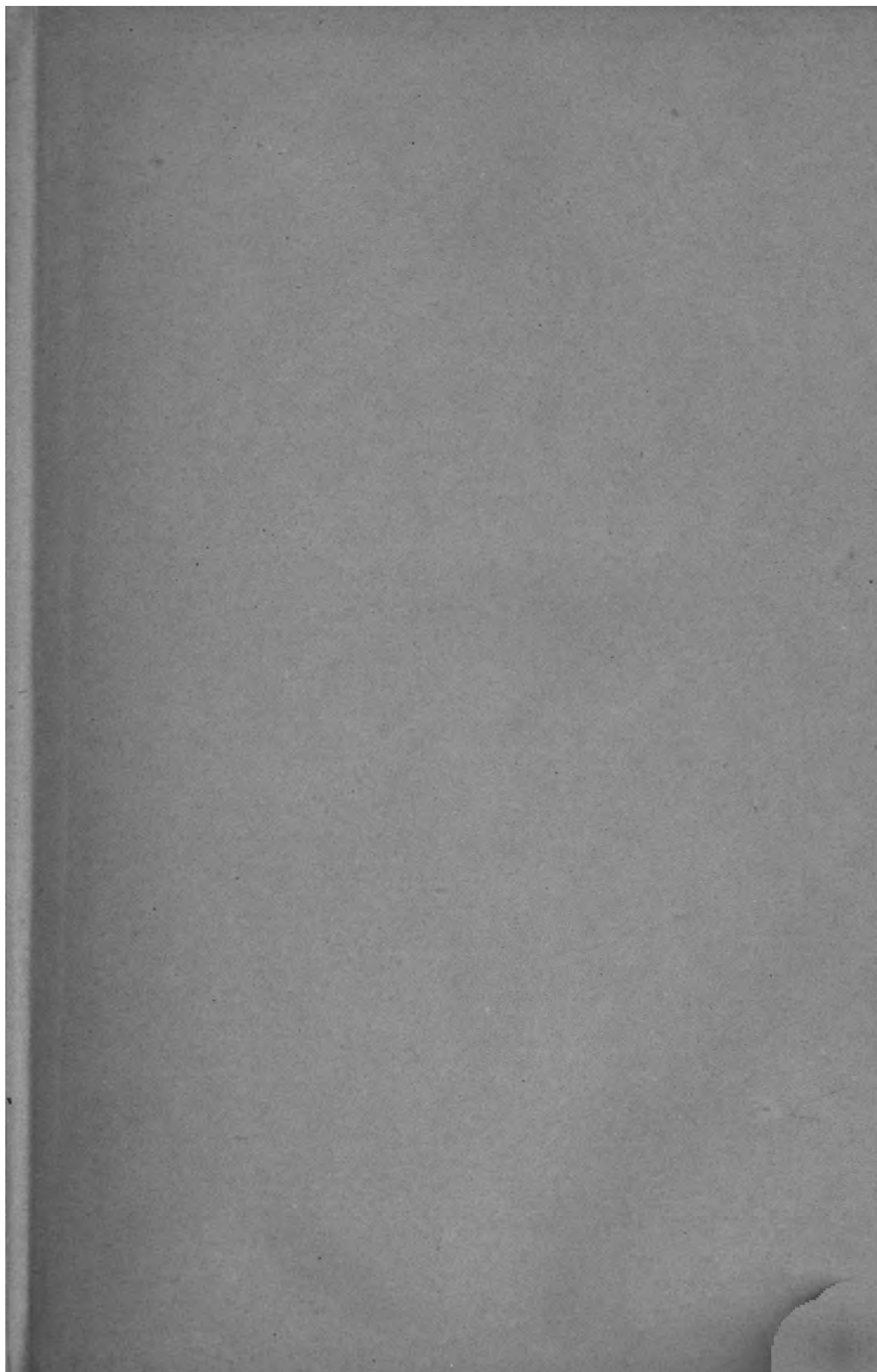
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

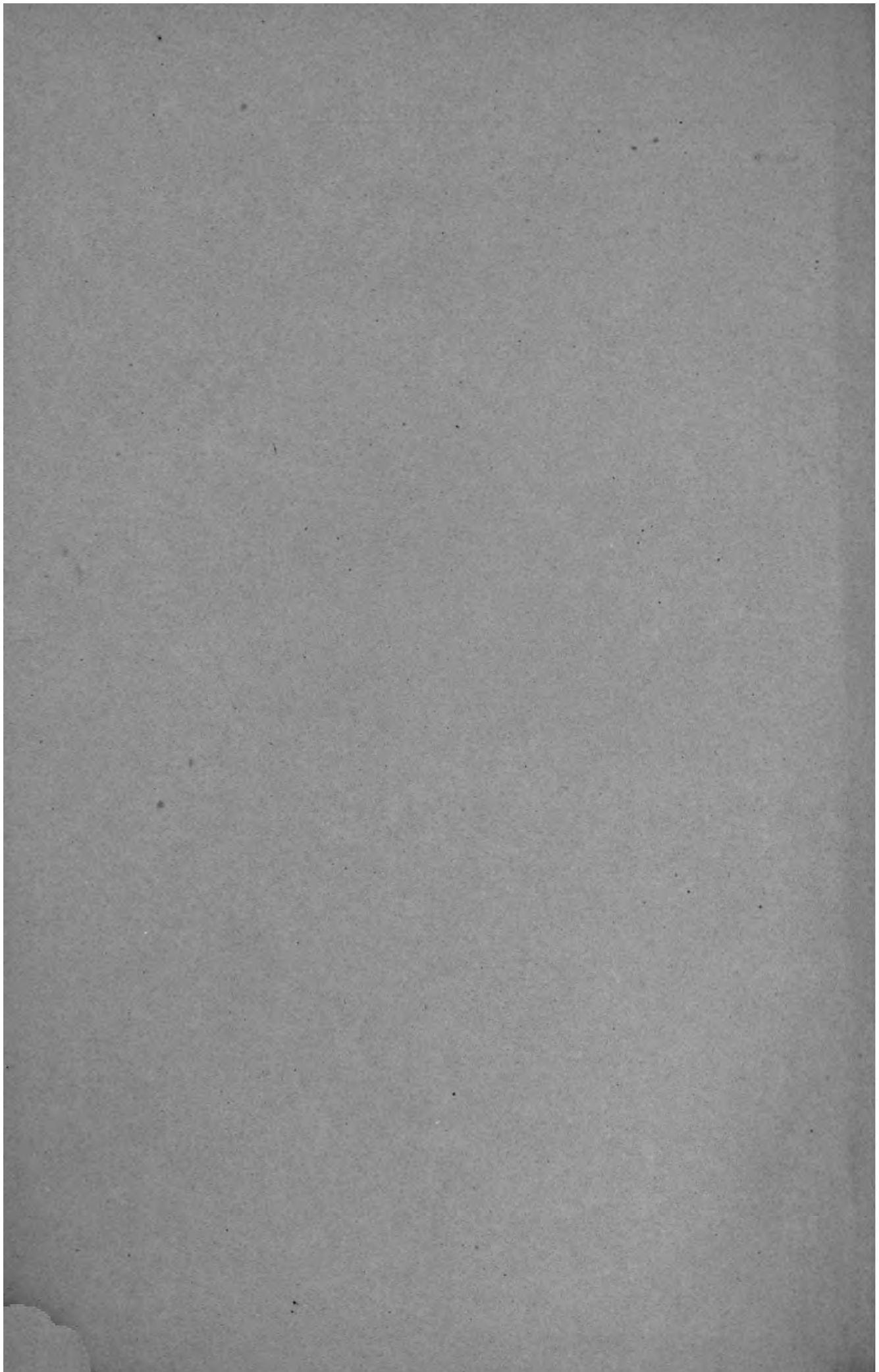
Nya Blad

Zacharias Topelius

6/- net

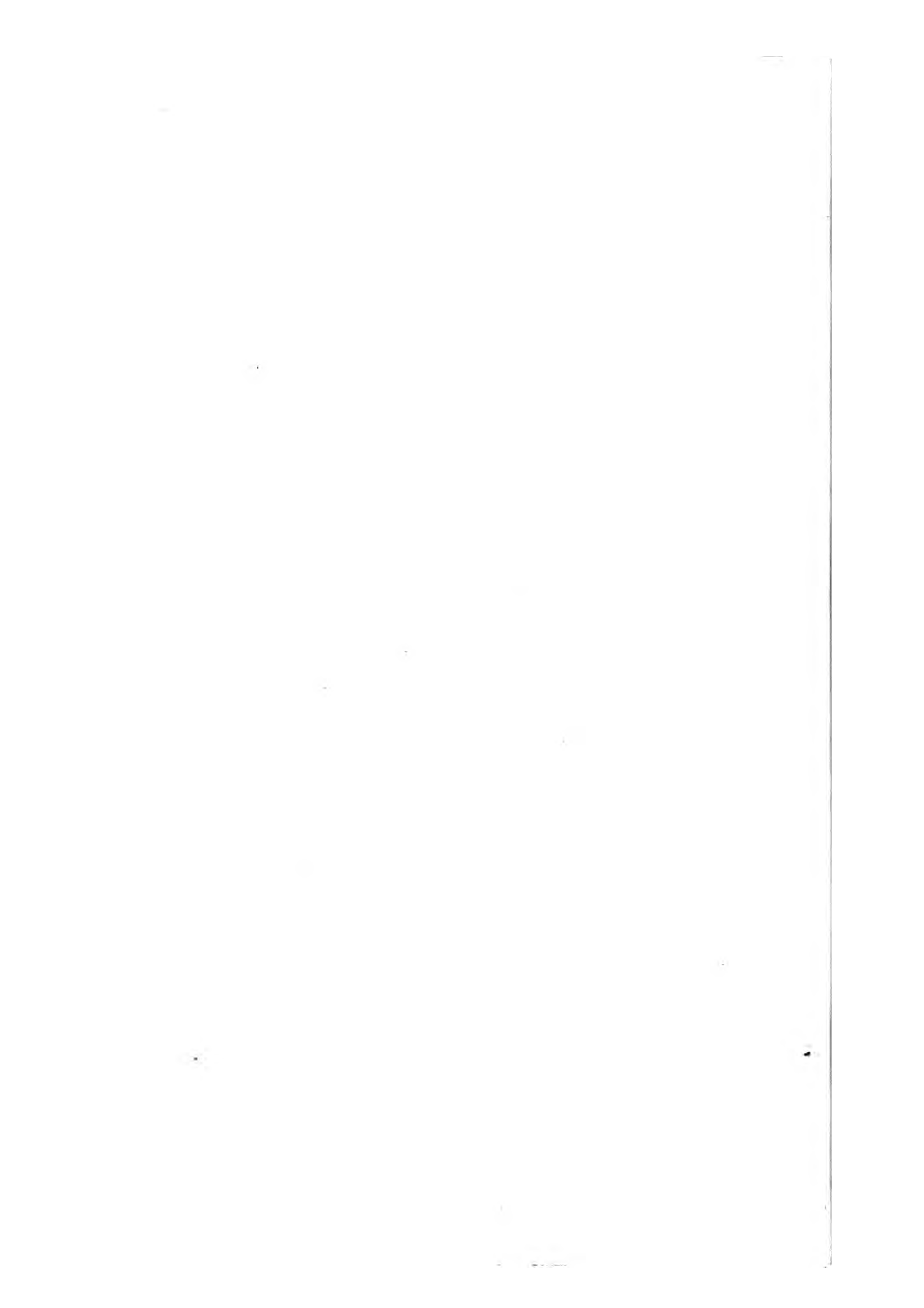
S Å N G E R

AF

Z. TOPELIUS.

II.

NYA BLAD.

NYA BLAD

AF

Z. TOPELIUS.

Andra upplagan.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1876.

Nya blad.

*Långa vintrar ha förflutit,
Sedan jag i vårens dagar
Hedens ljung har sammanknutit.*

*Ej för ära, ej för vinning,
Blott för hjertats morgondrömmar,
Knöt jag den kring ungmöns tinning.*

*Många gröna löf i lunden,
Gröna löf och unga tankar,
Ha förvissnat sen den stunden.*

*Men på hedens öde tufva
Vexa nya blad beständigt,
För att höstens dag förljufva.*

*Ingen vet hvem nu dem plockar
Och om än en tärna tankfull
Lindar dem kring sina lockar.*

*Ingen vet, om ljungens knoppar
Veckla ut sin röda blomma,
Innan snö på bladen droppar.*

*Blyga doft af ödemarken,
Icke föddes du för bergen
Och den menskofyllda parken.*

*All din ungdoms ärelystnad
Var att kransa fosterjorden,
Blomma gömd och dö i tystnad.*

*Alltför vek för lifvets höjder,
Har i dalens dagg du speglat
Ofta sorg och sällan fröjder.*

*Stundom såg jag vid din sida
Ynglingar för ljuset glöda,
Män för rätt och sanning strida.*

*Och när barnets blick förtrogen
Log emot din friska blomma,
Flög ett solsken genom skogen*

*Full af undran och förfäran,
Har du då böjt ned din stängel:
Dig allen, min Gud, ske äran!*

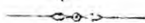
*Hvad är jag? Ett stoft, ej mera;
Rö för vinden, sönderbrutet,
Fläckadt utaf jordens lera.*

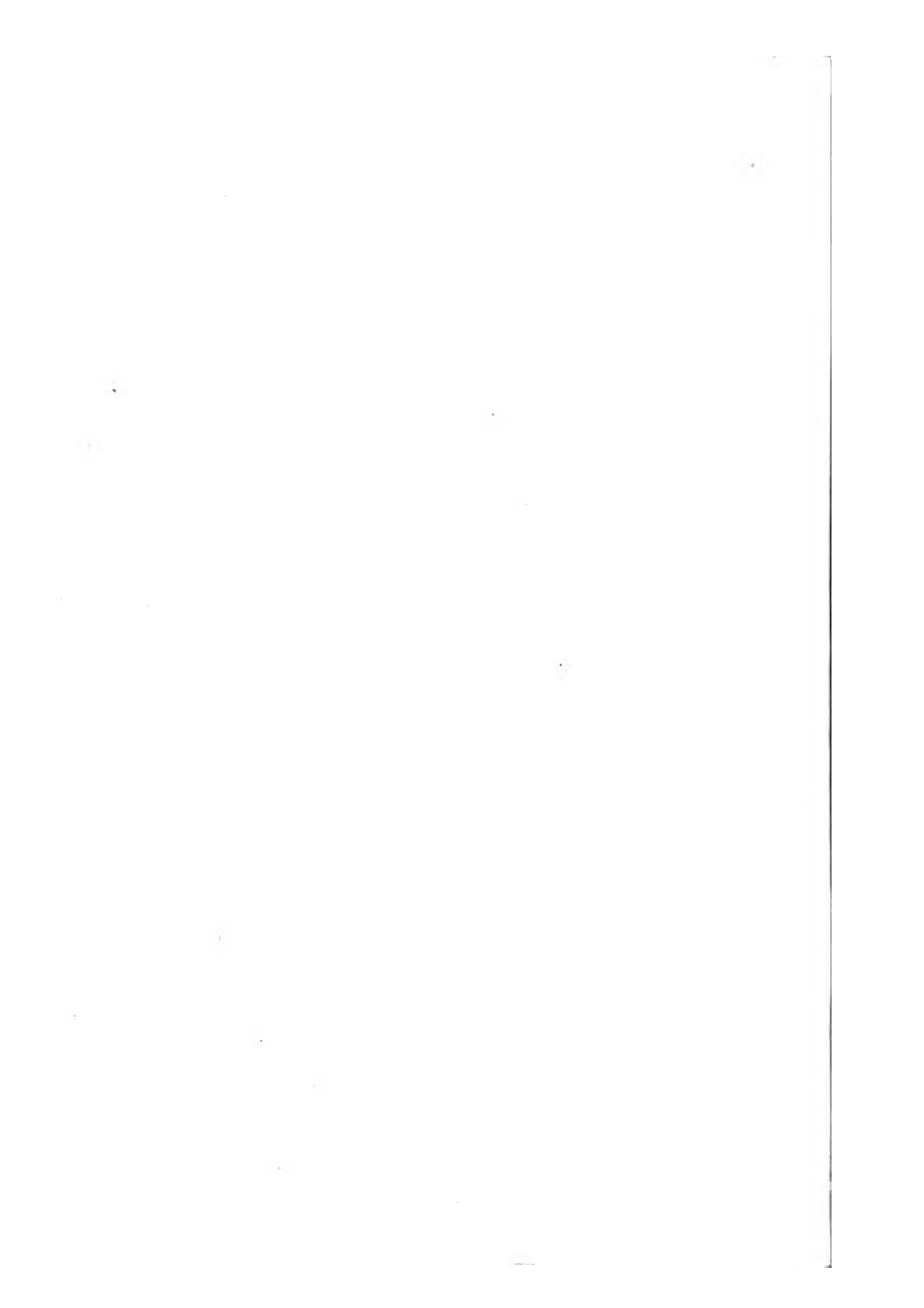
*Men när mellan löf en strimma
Faller på de vissna tufvor,
Undrar skogen, att de glimma.*

*Allt hvad högst och bäst och renast
Talar ur ett menskohjerta
Är en andesuck allenast,*

*Och den oförtjenta gåfvan
Är det bleka återskenet
Af det herrliga derofvan.*

Nov. 1870.

I.

FÄDERNESLANDET.

Finlands höjning.

Der slår en jätte med väldig glaf
Mot nordens skummiga kust.
Han stormar klippor, han bäddar graf,
Han bräcker kölar som vide af,
Han tål ej veklingars lust.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Han somnar stundom vid blommig ö
I sommarnätternas ljus.
Så slappt är seglet på solig sjö,
Der spritter löja, der badar mö
I sakta durningens brus.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Tro ej den väldiges sömn! Han är
Ett lejon, hukadt i bur.
En storm slår ned ifrån molnet der,

Den blåe jätten i hvitt sig klär;
Det är hans rätta natur.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Då sväller segel, då brakar mast;
Då hvina tackel och tåg.
Ve den, hvars roder i stormen brast,
Hvars talja icke är surrad fast;
Hans säng är brusande våg.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Men klipper frosten på nattlig rund
Af somnad Simson hans hår,
Då domnar jätten i maktlös blund,
Tilldess i vaknande vårens stund
I stycken bojan han slår.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Tag dig till vara! Han sväljer land,
Han äter Skåningens vall.
Han slukar stycken af Pommerns strand,
Han byggt åt Preussen en mur af sand,
Den åter sluka han skall.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Han slungar hånfull till återskänk
Sin bernsten gycklande der;
Han sköljer Liffland med hotfull stänk,
Af Estlands skiffer han bryter länk;
Land, land, mer land han begär.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Dock se, när högst i den höga nord
Han sluter väldig sin famn
I tvenne armar kring Finlands jord,
Han tar ej rof, han begår ej mord,
Han skänker stränder och hamn.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Väl går hans stormiga, vilda tåg
Mot Finlands pansrade skär;
Men här förvandlas hans vilda håg,
I kärlek kysser hans hvita våg
Den sköldmö han har så kär.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Hon är den väldiges krönte brud;
En morgongåfva hon får:
Han kransar henne med öars skrud,

Ett grefskap får hon af böljans gud
Till skänks hvar tjugonde år.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Och Finland vexer och höjs alltmer
Ur vågens blånande rand.
Löfskogen susar och smultron ler,
Och lian mejar ranunkeln ner,
Der förr var böljande strand.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Och böljan viker beständigt bort,
Beständigt Finland går fram,
Och djupen häfva sig, haf blir torrt,
Och fiskarhyddan står innan kort,
Der nyss flöt seglarens stam.
Stig högt,
Stig högt, mitt land, öfver vågen!

Förstår du makternas maning,
Du yngling på Finlands strand?
Förstår du böljornas aning,
Du ungmö i nordanland?

Upplyft ditt glänsande öga!
Järtecknet är vid din strand,

Och stora tankar sig löga
På hafvets glittrande sand.

Upphäf dig, svallande bölja,
Och vattna törstande strand!
Låt tårar af kärlek skölja,
Som vårregn, sorgernas land!

Begär ej brådt af sekunden
Att fylla seklernas hopp!
En bölja sjunker till grunden,
En annan häfver sig opp.

Millioner med krossad tinning
Bortrinna i hafvets sand,
Förrän med en tumsbredds vinning
Sig höjer ditt fosterland.

Dock finns ej en våg i hafven,
Som icke vill dö med fröjd,
Blott stranden, som var begrafven,
Engång blir i dagen höjd.

Ur inre glödande schakter
Upplyftar sig Finlands vall:
Af inre glödande makter
Till ljus det upphöjas skall.

Strid, yngling med barm i lågor,
Bed, dotter af Finlands strand,
Att andens eviga vågor
Må höja ditt fosterland!

1867.

I mörka tider.

(För universitetet.)

Vi föddes i ett fjerran land
Vid polens snöbetäckta strand,
Der lifvets lampa flämtar matt
I ständig kamp mot död och natt.
Vi äro sorgens barn förvisst:
Vår vagga stod i nöd och brist,
Vår blick var genom seklers rymd
Af många bittra tårar skymd.

I långa vintrar ha vi lärt
Att hafva ljuset, ljuset kärt;
Långt mer än söderns rika ätt
Vi älska, vi behöfva det.
Förutan det är natten svart,
Och villa vägen vet ej hvart,
Och tanken famlar utan mål,
Och slappa viljan har ej stål.

Man sagt om oss i fordomtid,
Att mörka maktens onda strid

I berget dolde solens glans
Och klara månens strålekrans.
Men sångens milda välljud kom,
Och sol och måne vände om,
Att lysa menskors skygga steg
I drifvor utan spår och väg.

O, att hvar gång en dunkel makt
Vårt hopp, vår sol i berget bragt,
Den milda sångens strängaspel
Må rädda ljusets arfvedel!
Att i Guds sannings återsken
En ädel bildning, hög och ren,
Må blomstra fri och frisk och stark
Ur nordens frusna ödemark!

Vi äro dock ett trofast folk;
Vi höjde aldrig svekets dolk,
Vi aldrig lyft förmäten hand
Mot furste och mot fosterland.
Vi spillt för dem med manligt mod
Vårt varma, röda hjerteblod;
Hvem är då den förmätne man,
Som klagar oss för falskhet an?

Med hvilket svek, med hvilket brott
Ha vi förspillt vår arfvelott,
Förverkat denna rätt till ljus,
Som hägnat våra fäders hus?

Den höga tankens fosterhärd,
Vår morgonväkt i skuggors värld,
Vårt finska universitet,
Hvad är dess brott, som ingen vet?

Rör icke vid den makt, som går
Med styrkan af en himmelsk vår
Igenom natt och död och frost,
När svärden täras bort af rost!
Han är en Fenix, han står opp
Ur askan till ett nyfödt hopp:
Han kan en tid i fjjettrar slås,
Han kan ej dödas, ej förgås!

Engång, när dagens äflan all
Förklingat utan återskall,
När töcknen utan spår ha flytt
Och menskoverk är allt förbytt;
Då står det qvar, det sanningsord,
Det ljus, som dagades i nord
För samtid, framtid, mensklighet
Från Finlands universitet.

För Finlands konstitution.

(25 Feb. 1862.)

Var helsad, gryning af den dag,
Som blir vår framtids tolk!
Var helsad, du uppståndna lag!
Var helsadt, djupa andedrag
Ur hjertat af ett folk!

Var helsadt, fria ord, som var
Vårt gamla tungomål,
Som utan svek och fruktan bar
Till thronens fot vårt öppna svar
Och klang som ädelt stål!

Men trefaldt helsadt vare det,
Vår endrägts knutna band:
Vår svurna pligt, vår ärfda rätt,
Vår kärlek, som gör bördan lätt
För furste, folk och land!

Ja, skydde Gud Allsmäktig så
Vår dyra fosterjord,
Att folk och furste samman gå
Och bygga lag och rätt uppå
Det fria mannaord.

Wasa minne.

(Vid femte semisekularfesten för Wasa stads privilegier
den 30 Jan. 1862.)

Det vida haf, som sluter Finlands stränder
Med moderskärlek till sin blåa barm,
Sin ena arm mot solens uppgång sänder,
Mot midnattssolen sträcks dess andra arm.
Den ena österlandens perlor samlar,
Den andra skygg bland nordens isar famlar
Och brottas vildt mot nordanstormens harm.

Långt vid den kust, der Bottenhafvet svallar
I smalnad armlöd, prydd med hundra skär,
Och mellan Sveriges ek och Finlands tallar
En broderlig, en nära helsning bär,
Der syntes fordom öfver hafvets dimma
Ett åldrigt fästes gråa murar glimma:
Numera sökes det förgäfves der.

När restes muren? Fråga hafvets vågor!
Hvem har den grundat? Fråga strandens sten!
Ej häfden har ett svar på dessa frågor,
De äro glömda länge, längesen.

Ett enda namn från sagans dunkla tider
Bär vittne än om korsets första strider:
Från denna strand det spridde vidt sitt sken.

Korsholm! Du mörka ö*), som en gång dagats
I hedendomens töckenhöljda haf,
Din mur har ramlat, vallarne försvagats,
Och dina kämpar, dem vet ingen af.
Men fastare än din granit, som vittrat,
Står korset kvar, af inga stormar splittradt,
På dina kämpars längst förgättna graf.

Vid dina vallars värn, i seklers fejder
Uppvexte fredens hyddor, flitens bo,
En idog slöjd i skörderika nejder
Och ädel bildnings frön och kristen tro.
Ditt hvita tempel lyste klart i töcknen;
Den vilsne seglarn fann en hamn i öknen,
Den vilsna själen fann en evig ro.

Kom så en tid, när broder stod mot broder
Med svärd och klubba här i vildsint mod,
Och isen purprades på frusna floder,
Der uti vinterfrosten slaget stod.
Men brodermördarns ätt hört upp att rasa,
Och Carl den bistre log och reste Wasa,
Hans kungalön för Österbottens blod.

*) *Mustasaari*, svarta ön.

Som Liuksialas drottning bar en krona
På landtlig tärnas lock i fordna dar,
Så sågs, o Wasa, på din panna throna
Det skönsta namn, som nordens ära bar.
Det steg i glans, det strålade kring jorden,
Men du, dess ringa återstod i norden,
Förblef en landtlig tärna, som du var.

Hvad var din bragd? Mod, dygd och enkla seder.
Som Catharina, har du, blid i håg,
Betalt ditt konungsliga lån med heder:
Du gäldat Wasa blod med Wasa råg.
Och liksom hon, din höghet att försona,
På sistone din gyllne kungakrona
Ifrån din gråa hjessa ryckt du såg.

I dessa mörka, djerfva nordanbygder,
Der stålet törstar blod ännu i dag,
Der har du värnat fredens lugna dygder,
Der har du ammat ljus och skipat lag.
Men hvarje stund, när stridens flamma blossar,
Mins häfden än hur dina Wasagossar
För Finland blödt till sista andedrag.

Ditt mått var fylldt. Och Herren sände flamman
Att gå till doms med den förgångna tid.
En ringa gnista, och allt störde samman,
Som seklers möda byggt för menskofrid.

Grus, — aska, — stoft! Och intet mer att skona!
O, kungastad, i askan låg din krona!
Din stolta vase låg förbränd bredvid.

Din saga slutas. Nya tider randas.
Förödelsen ditt tempel öfvergått;
Dock lefver Gud, och du kan åter andas,
Fast höljd i arma bondekläder blott*
Till folkets hyddor, dädan du var gången,
Dit skall du återvända. Endast sången
Och minnet gråta nu din sorgsna lott.

Dock stundom än, när från de nya stränder,
De rikare, dit dina söner flytt,
En vandrare med tårfylldt öga vänder
Till dessa öfvergifna hem på nytt,
Din krona letar han, den glansomgjutna,
Ej mer i askan af det längst förflutna,
Men uti Finlands morgonsol, som grytt.

*) Det gamla Wasa är nu en ringa by.

Wasa marsch.

(För Wasa gymnasister.)

I högan nord vår vagga stod
Vid stormigt haf och skummig flod.
Vi vexte upp ur frostig bädd,
Som vintergran, i drifvor klädd.
Han står så grön
I hvita snön,
Han reser stark
Sin kronas park
Ur armod och ur ödemark.

När våren kom med fågelsång,
När solen glömt sin nedergång,
När blomsterkrönt stod polens rand
Och fritt var haf och grönt var land;
Då blef vår håg
Som strand och våg,
Då vardt oss sagdt
Att stå på vakt
För lifvets och för ljusets makt.

Här är' hvart fält af strider rödt,
Här, här har Finlands lejon blödt,
Här stod det stolt, med pannan höjd,
I blodig sorg och segerfröjd.
Här sjöng engång
Dess bard sin sång
Och, väckt af den,
Skall här det än
Ur grafvarna stå upp igen.

Och hädan drog i fredens dar
En stark falang med panna klar
Till mensklighetens stora strid
Mot mörker, synd och död all tid.
En lyra blef
Vårt adelsbref,
En vase huld
Af ax i guld
Har gäldat ljusets makt vår skuld.

Och Wasa gossar äro vi;
Vårt namn skall ej förgätet bli.
Vårt namn är stort och ärorikt;
Till ädel bragd har det oss vigt.
Det vigt vårt bröst
Åt ärans röst,
Det har oss dömt,
Om vi det glömt;
Det har mätt högt det mål vi drömt.

Som tusen vågor sammangå
Kring Finlands bygd i gördel blå,
Så mötas hjertan, mötas namn,
O fosterland, uti din famn.
Att bära gladt
Din fanas skatt,
Att kämpa med
Ditt främsta led,
Var fäders bragd och Wasa sed.

Vårt land! Vårt finska fosterland!
Din fasta botten är vår strand.
Så låt oss bli din starka vall,
Som hafvets våg ej bryta skall.
Slå högt, vår barm!
Vex stark, vår arm!
Vex stor i skygd
Af söners dygd,
Vår höga nord, vår finska bygd!

Åbo marsch.

(För vestfinska studenter.)

Framåt på ljusets höga bana,
Du unga våg från Auras famn,
Du förste vakt kring Finlands fana,
Du äldste son af Finlands namn!
Ur natt, ur död, ur grus, ur lågor
Stå upp till lif! Spräng mörkrets damm!
Stå upp, som Erstans glada vågor
Ur bräckta isar storma fram!

O Auras bygd, du stjerneljusa
Du sköna, hafomsusta strand,
Der verdens fria vindar brusa
Ifrån Europas vesterland;
I dina höga tempelsalar
Har Finlands första ljusning grytt!
Ur dina borgar bragden talar,
Och dina lagrar tanken prydt.

Med eld, med blod, med tårefloder,
I sex århundraden vårt skygd,

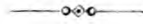
Du vigdes in till Finlands moder,
Du ärorika Aura-bygd!
Ej mer en enka af det flydda,
På grafven löst i suckar opp,
Var stark, att nutids rätt beskydda
Och värna än en framtids hopp!

Ditt minne skall ej tid förstumma;
Ditt stora arf är icke dödt;
Det skall stå upp, gro högt och blomma,
I dina söner återfödt.
Det vexer ut från våra leder,
Det tager folket i sin famn:
Kring allt vårt land, som förr, sig breder
Egenteliga Finlands namn.

Upp, gamla Auras unga bölja,
Att flöda ut kring folk och land!
Vex till ett haf! Gå ut, att skölja
Med floder utaf ljus hvar strand!
Ett är vårt land; en är vår vilja:
Du finska hjerta, klappa stort!
Hvar är den makt, som oss kan skilja,
Förrän han allt tillintetgjort!

Framåt på ljusets höga bana!
Framåt i ädle fäders spår!

Vår är dock Finlands gamla fana,
Den nya tidens bragd är vår.
Framåt, framåt i natt och drifva!
Låt dag gå upp för seklerna!
Framåt för Aura rediviva,
För rediviva Fennia!

Arbetaresång.

Arbetare äro vi alla med fröjd
För Finland, vår älskade moder.
Vi plöja dess åker, vi reda dess slöjd,
Vi loda dess sjöar och floder.
Vi bygga dess ro
Med ära och tro;
Vår moder skall icke i öknarna bo.
Hon skall icke slafva
I mörker och nöd;
Af oss skall hon hafva
Sitt ljus och sitt bröd.
Arbetare äro vi alla med fröjd
För Finland, vår älskade moder.

Vår moder är skön, som den strålande dag;
Hon hårdt till sitt hjerta oss sluter.
Det klappar för oss, och vi känna dess slag
I lefnadens snabba minuter.
Vår moder är huld:
Vi gälda vår skuld,
Vi kläda vår moder i perlor och guld.

Fri skall hon sig sola
I speglande sjö;
För henne så skola
Vi lefva och dö.
Vår moder är skön, som den strålande dag;
Hon hårdt till sitt hjerta oss sluter.

1860.

Marsch

för Helsingfors frivilliga brandkorps.

Hvem kallar oss ut från vår nattliga bädd?
Hör, klockorna ringa i tornet!
I flammande purpur är himmelen klädd,
Och väktaren blåser i hornet.
En ovän har gästtat vår fredliga bygd,
Han nalkas med fladdrande fana.
Han plundrar vår gård, och han röfvar vårt skygd
Hvem hejdar hans trotsiga bana?

Kom, raska förbund,
I farornas stund,
Kom, slut dina led kring flammornas rund,
Kom, mäktig och djerf,
Till manliga värf!
Bort, härjande våld! Bort, falska förderf!

Hör kommandoropet! Hitåt, gossar!
Här i eld och rök vår ovän frossar,
Lågen blossar,
Nöden krossar . . .

Fram, vårt glada batteri; hurra!
Ös ett haf af kalla vågors fragga!
Högt mot röda lågor fram, vår flagga!
Enkans skärf och barnets vagga
Värna vi med ädelt mod; hurra!

Nu segern är vår,
Och tacksam en tår
Han droppar som guld på vårt sotiga hår.
Och rodnande skön,
Den rosiga mön,
Hon kysser de svedda mustacher till lön.

Vi slöto förbund
I farornas stund;
Hvar ärlig kamrat är vår vän och vår kund.
Så räcker vår hand
Till vänskapens band!
Hurra för vår chef! Hurra för vårt land!

Finlands flagga.

Blås högt i vind, och fladdra fritt,
Vår glada duk i blått och hvitt,
Vår sköna framtidsflagga!
Flyg stolt och djerf ur hamnens bädd,
I oceanens färger klädd,
Till blåa böljors fragga!
Den lifsminut
Du vecklas ut,
Går Finlands namn
Från hamn till hamn.
Blås högt i vind, och fladdra fritt,
Vår glada duk i blått och hvitt!

Vår duk är hvit! Han är för god
Att purpras med en fläck af blod,
Förrän i stridens timma.
Vår duk är blå! Han är för ung
Att svaja vissnad, gul och tung
I höstens bleka dimma.
Från vintersnö
Till blånad sjö

Vår flagga går
Till glans och vår.
Vår duk är hvit! Han är för god
Att purpras, förrn i stridens blod.

Hvar finns ett land på jordens ring
Med haf uti och haf omkring,
Mer värddt en flaggas ära!
Ur hafvets barm vi vuxit opp,
Det är vår väg, det är vårt hopp;
Så må dess färg vi bära.
Vår vagga låg
Vid sjö och våg,
Vårt hela land
Är strand vid strand.
Hvar finns ett land på jordens ring
Med haf uti och haf omkring!

Hvar finns en man i stormens hot,
Som mera trygg gör an sitt skot
Med sönderslitna segel!
Hvar finns en köl, som skär så fri
En ocean i raseri
Och insjöns lugna spegel!
För icke han
En flagga an,
Som dock är värd
Sin hedersgård?

Hvar finns en man i stormens hot,
Som mera trygg gör an sitt skot!

Så långt, som stormens ande går
Och hafvets blåa bölja slår
Mot längst fördolda stränder,
Till öknar i tropikens sol,
Till isar vid den öde pol
Vårt hvita segel länder.

Gå likaså,

Vår flagga blå,

Från denna stund

Kring jordens rund,

Så långt, som stormens ande går

Och hafvets blåa bölja slår.

Blås högt i vind, och fladdra fritt,

Vår glada duk i blått och hvitt!

Vår ädla, finska flagga!

Flyg ung och djerf ur hamnens bädd,

I oceanens färger klädd,

Till blåa böljors fragga!

Den lifsminut

Du vecklas ut,

Går Finlands namn

Från hamn till hamn.

Blås högt i vind, och fladdra fritt,

Vår glada duk i blått och hvitt!

Lejonet på Parola malm.

Det var en natt, och skuggan låg
Så öde öfver sanden.
I fjerran hördes insjöns våg,
Som gret allen vid stranden.
På slätten stod i nattens väkt
En mörk koloss, i trefald dräkt
Af skuggor, dok och sorg betäckt;
Men lejonet sofver i natten.

Då kom en man, och fler kanske,
I mörkrets tysta timma.
Hvad ville de? Hvi blygdes de
För ljusa dagens strimma?
De lyfte af det täcke blott,
Som nyss omkring kolossen stått,
Och flydde sedan tyst och brådt;
Men lejonet sofver i natten.

I samma stund föll månens sken
Ur sönderbrustna skyar

På hedens mo, på furans gren,
På sjö, på stad, på byar.
Och se, der stod, ej mera doldt,
Ej mer åt nattens skuggor såldt,
Ett kopparlejon, djerft och stolt;
Men lejonet sofver i natten.

Det Finlands gamla lejon var,
Som förr så vida ströfvat,
Med månget ärr af striden qvar,
I hundra fejder pröfvadt.
Hur trofast det sitt blod har gett
För fosterland, för ljus och rätt!
Och när allt svek, så svek ej det;
Men lejonet sofver i natten.

Hvarenda droppe blod det gjöt
Har ur vårt hjerta runnit;
Hvart slag det slog, i Finlands sköt
Ett mäktigt eko funnit.
Om det ej värnat fädrens strand
Och smidt sitt stål i eders band,
Hvad vore qvar af detta land?
Men lejonet sofver i natten.

Hvar finns den man med lock af snö,
Som ej har sett det blöda?
Hvar finns den yngling, finns den mö,
Hvars kinder icke glöda,

Hvars hjerta ej slår högre slag
Vid minnet af dess äras dag,
Dess segrar och dess nederlag?
Men lejonet sofver i natten.

Och detta lejon blygs man här
Att täcka af för ljuset!
Det står så öfvergifvet der
Vid Parola, i gruset,
Som om vår äras dag gått ner,
Som bure finske män ej mer
Ett ädelt stål, ett högt banér;
Och lejonet sofver i natten.

Lys, klara dag, hvad dig tillhör!
Hvi skulle natt det hölja,
Som intet har att blygas för
Och intet har att dölja?
Bevittna fri och uppenbar,
Att detta krigarfolket har
Sitt gamla stolta lejon qvar!
Uppvakna, lejon, i natten!

Än grydde icke den minut,
Ännu den dag ej mätes,
När minnets fackla slocknat ut,
När ärans pligt förgätes,
När vapenlöst ett folk i band
Förväntar fegt af annan hand

Försvaret af sitt fosterland.
Uppvakna, lejon, i natten!

Ty detta lejon skall sin barm,
Som förr, i striden pröfva,
När furste, folk och land dess arm
I farans stund behöfva.
Dess pligt skall ej förgäten bli;
Så fattige ej äro vi,
Förrn det med Finland är förbi.
Uppvakna, lejon, i natten!

1868.

Svarta gardet.

(Typografernes sång.)

Den friborne tanken oss tog i sin sold,
Vi lyda hans herrskarespira,
Vi föra hans krig emot mörker och våld,
Hans segrar vi jublande fira.
I spetsen för oss som ett thordön han går
Och ropar sitt mäktiga varde!
I täta kohorterna följer hans spår
Hans svarta, hans trotsiga garde.

Vi smida hans rustning för striderna ny,
Vi hamra hans skottfria pansar,
Vi gjuta hans lod af det träffande bly
Och hvässa hans uddiga lansar.
Fast svart är vår hand, som af fejdernas krut,
Dock skiner en sol på vår bana:
I spetsen för svärtade leder förut
Går ljusets odödliga fana.

Sen fyra århundraden stå vi på vakt
I Gutenbergs väldiga smedja

Och fila med tankens förtärande makt
På mörkrets förrostade kedja.
Och dvergarne pyssla med pustande fjät
Att löda dess länkar tillhopa;
Vi slå dem i stycken, som spindelens nät,
Rent hus för Guds dager vi sopa.

Rustkammaren står der så tyst som en graf,
Der höres ej åskornas dunder;
Det är som ett stilla, ett sofvande haf
Med brusande strömmar inunder.
Men storma dess vågor ur bräddarna fram,
Att vidt öfver länderna svämma,
Då spränga de murar, då bräcka de damm,
Och våldet förmår dem ej hämma.

En makt är den enda, som mäktar på jord
Befalla dess böljor att stanna:
Res tanke mot tanke, res ord emot ord,
Och segern skall kröna det sanna!
Skölj rännilens dy med den klara kristall!
Låt skummet förrinna i sanden!
Hvad båtar att resa den bräckliga vall?
Låt dagas för menniskoanden!

Vi äro de böljor, dem Persiens drott
Lät vredgad i fjättrarna sluta;
Vi äro det haf, som med glödande skott
Friedländaren djerfdes beskjuta.

Och böljorna gingo i brusande sjö,
Som förr, emot klippan att stångas:
Den herre vi tjena, han kan icke dö,
Han kan icke fjettras och fångas.

Och äro vi böljor, som komma och gå,
Förgätne i blå oceaner,
Så äro vi stolte att tjena ändå
Den störste af jordens Titaner,
Den väldige Tanken, den frie, som bär
Barthuggande svärdet i handen
Och hugger de bristande bojor i sär,
I tjenst hos den evige Anden.

Så sjunge vi, bröder, vår glädtiga sång
Och äro ej mödornas slafvar.
Det ord, som vi sände i verlden, engång
Skall grönska uppå våra grafvar.
Det lefver, det blommar, det kastar sitt frö
Långt bort öfver länder och vatten.
Det lönar att lefva, det lönar att dö
För ljuset, som dagas i natten.

I Finlands vinter.

O, land af is! O, luft af snö!
O, frusna våg i fjättrad sjö!
O, bleka, sorgsna, döda sol,
Begrafven vid en öde pol,
Hur kan så kär du vara?
O Finlands jord, hur kan, så arm,
Du äga än en hydda varm
Att töa upp en menskobarm?

Din vår är kort, din sommar slut
I sjelfva knoppningens minut;
Du ler en dag i färg och doft;
Om qvällen är din fågring stoft
I höstens kulna dimma.
Ditt blåa öga skådar gladt
Ur tusen sjöar upp, för att
Bortslockna långt i vinternatt.

Ditt skönsta löje är en tår
Af fruset rim i björkens hår;

Din blomstergård är byggd af snö
På rutans glas och dömd att dö
Vid första sol, som dagas.
Din rika skatt, din perlekrans
Och snödemantens ystra dans
Är vinterfrost och ökenglans.

Alltfrån vår späda barndoms tid
Lät du oss skåda nöd och strid,
En bädd af kärr med mossa på,
Ett golf af din granit, den grå,
Som inga mödor tämja.
En ringa hydda var vår värld;
Den sol, som lyst vår hufvudgård,
Är furans flamma på vår härd.

Vi famnade med härdig arm
Din hårda, frusna modersbarm,
Vi sådde vår uti ditt bröst
Och bergade så ofta höst,
Men sådde ständigt åter.
Vi skördade ju stormens brus,
Vi sågo aska, blod och grus,
Men sådde hopp och sådde ljus.

O, land af snö, o fosterland,
Hvad hemlig tjusning bär din strand,
Att han för oss, fast arm och hård,
Är mera kär, än rosengård

Och ljufva blomsteröar?
Hur kan, så rikt på sviket hopp,
Så ständigt dödadt i din knopp,
Du i vår kärlek blomstra opp?

Ack, dyrast ej i lifvet är
Det, som oss fröjd och lön beskär,
Men högst vid det vår själ är fäst,
För hvilket vi ha lidit mest
Och våra tårar strömmat.
Och därför, därför, hårda land,
Så ouplösligt fast du band
Vårt hjerta vid din kulna strand.

Och därför sjunger skaldens sång
Om sommarsol och vattensprång,
Och därför ljuder lärkans röst
I fjerran bortom natt och höst
Ur djupet af vår längtan.
Och hälften af vårt lif förgår
I väntan på en skymt af vår,
Som speglar sig i sakna'ns tår.

Men ingen natt vår kärlek ser.
Der snögar ingen vinter mer,
Der hungrar ingen bitter nöd,
Der andas lif, der vexer bröd,
Och dödens dimmor dagas.
Den hvita drifvan blommar grön,

Den frusna tegen ger oss lön,
Den mulna himlen hör vår bön.

Vårt hjertas land, vår vinterbygd,
O, värm dig i vår kärleks skygd!
Var rikt i oss! Var ljust och gladt!
Ur skuggan af den mörka natt
Din döda sol skall klarna,
Och Finlands jord, ej mera arm,
Skall äga än en hydda varm,
Att töa upp en menskobarm.

1863.

För de nödlidande i Estland.

(Prolog af barn den 9 mars 1869.)

Nu ligger snö på höjd och slätt,
Nu sofver hafvet vinterklädt,
Och ingen vårens blomma
Har mot den första lärkan lett.
Men bortom Finlands frusna strand
I söder blänker blå en rand,
Och det är Estlands gula sand.

Från bergen ses ibland en syn:
Der står ett torn vid himlens bryn
Med upp och nedvänd spira,
Och det är Revals Dôme i skyn.
Ty hafvet skilt två bröder åt,
Som fordom rott i samma båt;
Nu gå de hvar sin egen stråt.

Den äldre hade knappt om bröd,
Slet ofta ondt, led ofta nöd,
Men ägde fri sin torfva
Och vexte stark i ljusets glöd.

Den yngre hade skördar nog,
Men gick i herretjenst för plog
Och mången suck i mörker drog.

Så var med dem, som himlen gaf
Två skilda hem vid samma haf:
De voro ju dock bröder
Och visste sjelfve knappt deraf.
Men då tog frosten Finlands bröd,
Och då gaf Estland, sjelf i nöd,
Sin sista skärf till brodrens stöd.

Se, det var trofast, det var godt!
Och nu har Finland samma lott,
Att af sitt armod gifva
Sin broder, som än mindre fått.
Och är vårt bröd än knappt och torrt,
Och är vårt minne än så kort,
Hvem kunde glömma Estland bort?

Nej, så är ej vårt hjertas grund:
Den hand, som räckts i nödens stund,
Den måste vi ju trycka
I samma vänskapens förbund.
Och när två händer mötas så,
Hör hafvets bölja upp att slå
Som skiljemur för dessa två.

Vi äro frie borne, vi:
Hos oss är sjelfva tiggarn fri;

Vår broder Esten vandrar
Med sänkta blickar oss förbi.
När vi ha morgon, har han natt;
När vi arbeta ljust och gladt,
Hans skuldra är af oket matt.

Vi barn, som glade skjuta knopp
I soligt hem till ljus och hopp
Vi glädjas åt den dagen,
När äfven Estlands sol går opp.
Det har vårt hjerta rört så ömt,
Att se ett folk förhungra, glömdt,
Till tacklös, hopplös möda dömdt.

Det är så litet vi förmå,
Men gerna ville vi ändå
Åt arme bröder räcka
Vår anspråkslösa skärf också
Och torka af hans frusna tår
Och säga honom: nu är vår!
Känn huru varmt vårt hjerta slår!

För oss finns intet isigt haf.
En engel oss sin vinge gaf;
Vi äro vårens lärkor,
Som sjunga öfver vinterns graf.
Vi sjunga mod, vi sjunga tröst;
Gläds, sorgsna hjerta, vid vår röst!
Och grönska, vår! Och blekna, höst!

Fåglalåt.

En liten fågel qvittrar på vårens kala gren,
När alla drifvor smälta nu i blida.
Han sjunger ur sitt hjerta, förgäten och allen,
När många röster jollra, många qvida.
Hvem lyssnar på hans visa, när tiden är så mörk?
Det vet den höga furan, det vet den smärta björk,
Det veta alla, alla de, som lida.

Hur skall det land ej frysa uti den höga nord,
Som kläder af sin pels, de gröna skogar?
Hur skall det land ej svälta, som dukar fattigt bord
Med öfverflöd från andras rika logar,
Som kläder sig i silke, när ofta brödet brast,
Som sofver, medan andra arbeta utan rast,
Och som föraktar egna verk och plogar?

När då den kulna vinden från polen strömmar hit,
Så finner han det sköna landet naket,
Och när han sopar med sig all lön för odlarns flit,
Så tryta snart kalasen i gemaket.

Då trampar man på släpen, champagnen dunstar bort,
Och veklig ro förvandlas till häpnad innan kort,
Och allt, som sofver, skakas plötsligt vaket.

Då samlas många gåfvor, då brytes månget bröd:
Hvad kärlek gifver, det må ingen klandra.
Den ena strör ut smulor utaf sitt öfverflöd,
Och sista kakan bryter glad den andra,
Dock vet jag trenne gåfvor, som bringa bättre lön;
De heta: *enkla seder* och *arbete* och *bön*;
Med dem kan tryggt ett folk i drifvor vandra.

Från bergen smyger frosten till låga dalens fred,
Från bergen ock de rika bäckar flöda;
Från höjderna har flärden till folket stigit ned.
Från höjderna skall ljuset flärden döda.
I dalens skugga bygger ett folk af kärnfrisk rot;
Det lider utan klagan, det stupar utan knot;
Men är det starkt, så skall det ej förblöda.

Och vill du, barn af höjden, än lyss till fåglalåt
Och tyda med ditt hjerta ut dess gåta,
Så dela rikt din kärlek åt hvarje smärtans gråt,
Att Herren må ditt slösta pund förlåta;
Men med ditt föredöme ock dela kraften ut:
Lef enkelt! Bed! Arbeta! Då skall och Gud till slut
I glädje vända sorgerna, som gråta.

Septembernatten 1867.

1.

Qvällen.

Hvad visar flaggan? — Nord. — Hvad bådard skyn?
— En askgrå mur af töcken stiger mulen
Från hafvet och betäcker himlens bryn.
Det blåser friskt, och vinden kännes kulen.
— Min son, gå till ditt arbet! Rödja skogen,
Och gärda tegen vid den nya logen;
Vår framtids skörd han i sitt sköte bär.
Kanske att Herren nästa år beskär
Den kärna, som i år ej mer blir mogen.

Och åkermannen gärdar trogen mellertid
Sin framtids skördar. Stundom ses han stanna,
Mot gärdet stödd, med molnömstöcknad panna.
Ju mera solen sänks mot vestanlid
Och vinden tynar af och himlen klarnar
Och en försåtlig, häpen, frostig frid
Liksom för nattens snara faror varnar,
Dess mera slutet, ordlös, utan ljud,
Hans tysta tanke stiger så till Gud:

— Allsmäktige, är ditt förrådshus tömdt?
Din kärleks rika, öfverfulla källa,
Utur hvars spenar lifvets ådror välla,
Har denna arma, frusna nord hon glömt?
Ur öknens glöd, ur lågor, aldrig släckta,
Der sanden bränner, hjordarne försmäkta
Och lotusblomman dignar, matt och bräckt,
Sänd oss af nåd en enda vilsen fläkt,
Att blandas ljum i denna luft af isar!
Hvar döljer du ditt öga, sköna sol,
Som med din stråle Herrens allmakt prisar?
Se, töcknen strömma hit från öde pol;
De röfva dina hulda läppars manna,
Och från din blick välsignelsen de banna.
Din kind är blek, ditt öga skymms af gråt;
Du går, som förr, din konungsliga stråt,
Men lifvet följer dig ej mer i spåren.
Nu är det höst, och fälten ljuga våren,
Som våren ljög, att vintern än var lång,
Vårt hopp är barn och gubbe på engång,
Med ros på kinderna och snö i håren . . .

. . . *Det klarnar.* Utan sol! Ej nu, o Herre,
Ryck slöjan från din himmels anlet af!
En klarhet utan sol är nordens graf.
Den tysta natten sina öknar spärre
Med dubbla reglar. Bakom mörkret än
Låt polens dimmor som en sköld oss täcka,
Att icke nattens pilar oss förskräcka,

Att icke sorgens dag må oss uppväcka,
Att icke stjernorna på himmelen
Må se vår nöd och gråta öfver den!

... *Det lugnar.* Ofta under lifvets strider,
Hur ofta bådo vi ej denna bön:
O Herre, gif oss lugn! — tilldess omsider
Hvar suck fann ro, hvar längtan fann sin lön.
Men nu, o Herre, gif oss nu orkanen,
Gif hellre stormen nu, som oceanen
I skum förbyter och som furans grenar
Likt blommor bräcker, — endast icke gif
Oss lugnet nu! — Ty nu är stormen*lif,
Och lugnet är en bödel, som förstenar.
Blås, kulna vind! Bevaka fältens skatt!
Vi dö i armod, om du dör i natt...

Vid dessa tysta tankar lider qvällen,
Och, döf för böner, domnar vinden bort.
I norr en strimma klarnar innan kort;
Hon vexer fort, hon famnar stjernepellen...
I violett ses skifta himlens rand,
Och jorden står tillreds för Herrens hand.

2.

Natten.

Nu somnar solen i vestervågor,
Nu kolnar dagen i qvällens lågor,
Och mot den åldriga nattens murar
Slår återsvallet af livvets frågor.

Hvad är i skapelsens ebb och flöde
En blomsterlycka, ett menskoöde,
Ett löf, som faller, ett folk, som stupar?
Hvem räknar bubblor? Hvem mins de döde?

Och tusen år uti kamp för lifvet,
Hvad äro de, om, i stormen drifvet,
Tillvarons flarn af en våg fördränkes
Och intet, intet är öfverblifvet?

En makt allena med evigt ankar
Har lodat djupen i haf, som vankar;
Dess vägar äro ej menskovägar,
Dess tankar äro ej menskotankar.

Midtibland slägten, åt sjelfförvålda,
Fåfånga sorger och tvifvel sålda,
Står plötsligt Herrens, den Högstes, allmakt
Och sträcker armen ur det fördolda.

Och vid hans åsyn förvandlas bergen,
I djupens klyftor försinar mærgen,
Och jorden åldras liksom ett kläde,
Och morgonrodnaden mistar färgen.

Inför det hela, det evigt ena,
Omätligt stora, oändligt rena
Försvinner grandet, förliser tanken;
Den Onämnbare står qvar allena . . .

— Gå, — säger Han till den starke anden,
Som står osynlig vid himlaranden
Och binder alla naturens krafter, —
Gå, lös en härjare fri från banden!

Ty menskokrafter och menskosnille
Som gnistor fara i mörkret ville.
Jag danat dem, att min makt bevittna,
Och se, de äro ej vittnesgille.

De hafva skrivit en lag för solen,
De kufvat hafven, de trotsat polen,
De bundit jorden med kopparfjettrar,
Men satt sig sjelfva på kungastolen.

De gjort hvad aldrig var förr förnummet,
De dödat tiden, förintat rummet.
De säga: vi äro jordens gudar!
Men deras verk skall förgås som skummet.

De må förnimma från urtid orden,
Att min är himlen, och min är jorden.
De skola veta, att jag är Herren.
Gå till dem alla! *Begynn* med Norden!

Sagdt. Och Guds härold, den starke anden,
Hvars vingar fläkta kring himlaranden
Från solens uppgång allt till dess nedgång,
Stod, snabb som tanken, i nordanlanden.

Och det var natt, och ett löf ej rördes,
Ett moln ej skymde, ett ljud ej hördes.
Blott från det rus, som förgiftat kornet,
Ett støj i natten af eko fördes.

De gröna fälten med ax, som gunga,
De stodo lätta, de stodo unga
I hoppets fägring, i tyst förbidan
Att snart af himmelen mättas tunga.

Den starke engeln sin bana mätte.
Hans blickar föllo på polens jätte,
Som i den eviga köldens kula
På gåtor rufvar. Han var den rätte.

Han hatar lifvet. Han är den döda
Materiens förstfödda vedermöda,
Förrän Guds lefvande ande rörde
Vid tingens urkraft och lät den föda.

Med dubbla kedjor, af eld i grunden
Och sol derofvan, han ligger bunden
Och gnagar girigt på lifvets rötter,
Tilldessa han ätit sig genom runden.

Guds engel löste hans dubbla fjetter.
— Gå! — ljöd hans ord. — Du har trenne nätter
Att härja jorden. Jag mätt din bana.
Jag ger dig makt öfver nordens slätter. —

Och ur den eviga köldens häkten
Steg polens jätte i morgonväkten,
Omornad, bister, med snöig hjessa
Och dödens frossa i andedrägten.

Han gick som lian, han gick som välten
Med tysta fjät öfver åkerfälten,
Och der han andades, röko vattnen
Och axen täcktes af silfverbälten . . .

Du vårens talltrast i daggens glitter,
Hur har det tystnat, ditt ljufva qvitter?
Du höstens vaka i rönnens krona,
Säg, hvi så stum du på klasen sitter?

Du sjö, vi slutar din våg att brusa?
Du skog, hvi mins ej din gren att susa?
Du ängens blomma med dufven stängel,
Hvi har du glömt med din doft oss tjusa!

Du gröna ax, o du löftesrika,
Vår mödas barn, och vårt hopp tillika,
Hur blef din kärna i hast så bitter?
Hur har du hjerta att nu oss svika?

Allt är förvandladt. Naturen tiger
Och stum sitt offer åt Herren viger.
Hög, ofördunklad, i tyst tillbedjan
Den klara solen på fästet stiger.

3.

Morgonen.

Nu är en morgon klar och blid.
Nu är den glada skördetid,
Och mödans frukter stunda.
Hvi kastar då den natt, som flytt,
Sin skugga öfver oss på nytt,
Och hvarföre är allt förbytt
Och allt så annorlunda?

Hvi stadnar odlarn, blek af skräck,
Vid gulnad teg och vissnad häck,
Och hvarför gråta barnen?
Hvi rynkas fadrens ögonbryn?

Hvi lyftas modrens blick mot skyn?
Hvi skäller ingen hund i byn?
Hvi malar icke qvarnen?

I natt har här en engel gått.
Han skiftat ut vår ärfda lott
Och mejat fältens gröda.
I natt han oss att vakna bjöd
Ur drömmen om vårt öfverflöd,
Att, liksom förr, mot frost och nöd
I kamp för lifvet blöda.

Så är det skedt. I denna natt
Har Herren tagit bort den skatt,
Som rost och mal förtära.
Vi ha ej val. Från denna dag
En annan skatt, en annan lag,
Ett annat lif med andra drag
Vi måste nu begära.

Välan vi äro fattiga,
Vi äro ringa, svaga, ja,
När skickelserna hvälfva.
I armod våra fäder bott,
I armod deras lycka grott,
I armod ha på Gud de trott
Och dernäst på sig sjelfva.

Med skenet af ett rikt förvärf
Kom högmod, veklighet, förderf
Till våra enkla bygder.
Då mjuknade vår viljas stål,
Och lifvets njutning blef vårt mål;
Vi sysslade med flärd och prål
Och glömde fädrens dygder.

Vår Gud var icke mer, som förr,
En väktare för kojans dörr,
En hämnare för brottet.
Vi gjorde nya gudar af
Det virke, som vår lusta gaf,
Och undra nu, att denna staf
Ej rätt vill fylla måttet.

Vi gáfvo våra barn ej mer
I arf den tro, som styrka ger
Att trotsa alla öden.
De lyssnade på tidens ljud,
De lärde böcker, sedebud,
Men lärde ej att frukta Gud
I lifvet och i döden.

En sluttande, en vådlig ban
Emot en strandlös ocean
Är visst den väg vi famlat.
Hvem säger huru långt vi gått

I våra villors öfvermått,
Hvem mäter morgondagens lott,
Om icke vägen ramlat?

Vi ville icke vända om,
Och se, en nattens engel kom
Och slog omkull vår kupa.
Begrafne uti nordens snö,
Vi måste kämpa eller dö;
Det vacklande, det veka rö
Skall utan misskund stupa.

På horisonten bakom oss
Skref uti eld historiens bloss
Hur folken vexa stora,
Hur blott de starka lefva, men
Hur de förklemade gå hän
Och framtidslost som rännen
I kärret sig förlora.

Det folk blef fritt, det folk blef rikt
Och ärekrönt och segervigdt,
Som, stödt på hällebergen
Af Herrens fruktan, byggt sitt bo
På flärdlös kraft och fäders tro.
Det folk, som svek i sjelfvisk ro,
Förkrympte snart som dvergen.

All hjeltekraft, all ädel glöd
Har vuxit under kamp och nöd,
Försakelse och fara.
Det herrligaste på vår jord
Har gästtat fattigdomens bord;
Hvi blygs du, folk i högan nord,
Att starkt och fattigt vara?

O arma land, o rika land,
Du sköna, offerkrönta strand,
Som polens isar gärdat,
Till hvilka värf har Herrens röst
Dig korat ut i tidens höst,
När så vid nödens modersbröst
Han tusen år dig härdat?

Böj dig i stoftet för hans bud,
Och sen stå upp, var starkt i Gud,
Att all din nöd betvinga!
Och lef, när dagens suck förgår,
Odödligt än i tusen år,
Att vittna hvad Guds makt förmår,
Guds makt uti de ringa!

Till de folk, som lida.

1.

Psalm 36.

Gud, var mig nådig!
Jag lider ångest,
Min kropp förfaller
Af vedermöda,
Min själ förvissnar
Af mycken sorg.
År af min lefnad
Förgå i suckar,
Min kraft är bruten,
Och jag försmäktar;
Förbarma dig!

Jag är försmäddad
Utaf min ovän,
Jag är en börda
För mina grannar,
Jag är förgäten,
Liksom en död.

I skymf och ofärd
Är jag förkrossad,
Liksom en spillra,
Af alla trampad;
Min Gud, jag tröstar
På dig allen!

I dina händer
Stå mina dagar,
Jag hafver syndat,
Och du mig agar,
Ditt anlet, Herre,
Låt lysa mig!
Låt mig för folken
Till skam ej varda!
Och åt min ovän
Mig ej antvarda!
O Herre, Herre,
Förbarma dig!

— o c —

2.

Profeten Joel, kap. 1, 2.

Förnimmen ord, dem Herren till Joel talat,
När han sitt folk har sökt, när han det hugsvalat!
Förtäljen dem för släkten, som efterfölja,
Att de ock sina barn dem ej må fördölja.

Förnim det, åldrige! Lägg det grannt på sinne:
Har något sådant timat i mannaminne?
Förnim det, ungdom! Akta på Herrens lagar:
Har något sådant skett uti dina dagar?

En mörk, en mulen, en bister dag är randad;
Ack, ve den dagen, bittert af sorger blandad!
Af Herren kommer han, som ett våld af höjden;
Han slår som thordön ned i den tomma fröjden.

Han kommer: folkens anleten skifta färgen.
Som morgonrodnan breder sig ut kring bergen,
Så kommer nordanefters en mäktig jätte,
Hvars mörka vägar ingen af menskor mätte.

För honom darrar jorden, och himlen bäfvar,
Förmörkad sol öfver släckta stjernor sväfvar;
Framför hans fötter grönskade fält och parker,
Men efter honom vidga sig ödemarker.

Då sörjer åkern; skördarne ligga döde;
All frukt förvissnat; ladorna blifva öde;
Från armodis läppar födan är undandragen;
Från dryckesbägarn musten är all borttagen.

Förderf slår ned, som flygande gräshoppsvärmar:
Ett ondt förgår, och redan ett nytt sig närmar;
Hvad ett förskonat krossar ett annat samman;
På Herrens altar slocknar nu offerflamman.

Hur är min sköna lustgård så snart förgången?
Hur är min ädla palm uti döden fången?
Omgjorden eder, folk, att er gråt frambära,
Liksom en jungfru gråter sin hjertanskära.

Med hjertan sörjen, icke med sorgeläde!
De unga nu med gamla i templen träde;
Må brud och brudgum gå från sin bröllopsglädje,
Och spenabarnets joller till Herren bedje.

Förnimmen ord som Herren af höjden säger:
För mig ödmjuken eder, jag skulden väger,
Ty jag är mild, långmodig och snart förlåter;
Till mig från falske gudar omvänden åter!

Då vill jag, Herren, svara: Jag sänder kornet;
Jag gifver dubbelt åter; jag fyller hornet;
I skolen ej till spe ibland folken blifva,
Och härjaren från nordnen vill jag fördrifva.

Du, folk, ej frukta mera i Herrens lydnad!
Du, land, skall åter grönska i skördars prydnad,
Och Herren eder Gud skall sitt under visa,
Att I Hans stora namn mågen evigt prisa.

3.

Psalm 46.

Vår Gud är oss en väldig borg
Han är vår sköld och värja.
Han hjälper oss af nöd och sorg,
Som vilja här oss snärja.
Om världen all förgås,
Om bergen nederslås
Och stupa vid sitt fall
I hafvets vilda svall,
Oss intet kan förfära.

En ström af lif går mäktig ut
Och fröjdar Herrens boning.
Han står oss när till tidens slut;
Hos Honom är förskoning.
Och världen hör Hans röst:
Då bäfva folkens bröst,
Då störta välden kull,
Då smälter jordens mull.
Gud Zebaoth oss värnar.

Ödmjukom oss för Herrens kraft:
Han folken strör som agnar,
Han sönderbryter bågens skaft
Och bränner stridens vagnar.

Förnimmen, folk, hans bud:
Jag, Herren eder Gud,
Skall vinna pris på jord.
Ja, Herre, ske ditt ord!
Gud Zebaoth ske ära.

4.

Profeten Esaias, kap. 60.

Du land, som låg neder,
Du folk, som tillbeder,
Stå upp utur gruset!
Det eviga ljuset
Uppgår öfver dig och dig herrligt bereder.

Se, mörker betäckte
Det fallande slägte,
Och folket i dalen
Låg skingradt i qvalen,
Men Herrens Guds herrlighet åter det väckte.

De vilsne, som famla,
De unga, de gamla,
Dem nöden försvagat,
Dem döden förjagat,
De skola sig åter omkring dig församla.

Och klarna skall åter
Det öga som gråter,
Och huggnas omsider
Det hjerta, som lider,
När Herren dig allt hvad du brutit förlåter.

De skaror af öster
Och söder och vester,
De skola dig bära
Guld, rökverk och ära
Och prisa din Gud med mångtusende röster.

De flyga som skyar,
Dem hafvet förnyar,
Från främmande öar
Bort till dina sjöar
Och mura dig städer och bygga dig byar.

Förtryckarens söner,
De skola med böner
Till fota dig falla
Och tjena dig alla
För Herren din Gud, som med ära dig kröner.

Så arm du var blifven,
Förskjuten, fördrifven,
Så rik vill jag smycka
Din kommande lycka:
Evinnerlig herrlighet varder dig gifven.

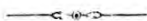
För fjällarnas stenar
Jag jern dig förläna
Och koppar af träden
Och silfver af städen,
Och guld skall dig regna från skogarnas grenar.

Hos dig skall ej vara
Förderf eller fara,
Men rätt skall beskydda
Din salighets hydda,
Och Herrens Guds lof dina portar bevara.

Din sol skall ej fläckas,
Din måne ej täckas,
Ty Gud är din lykta:
Dess glans skall ej flykta,
Dess ljus skall i evighet icke utsläckas.

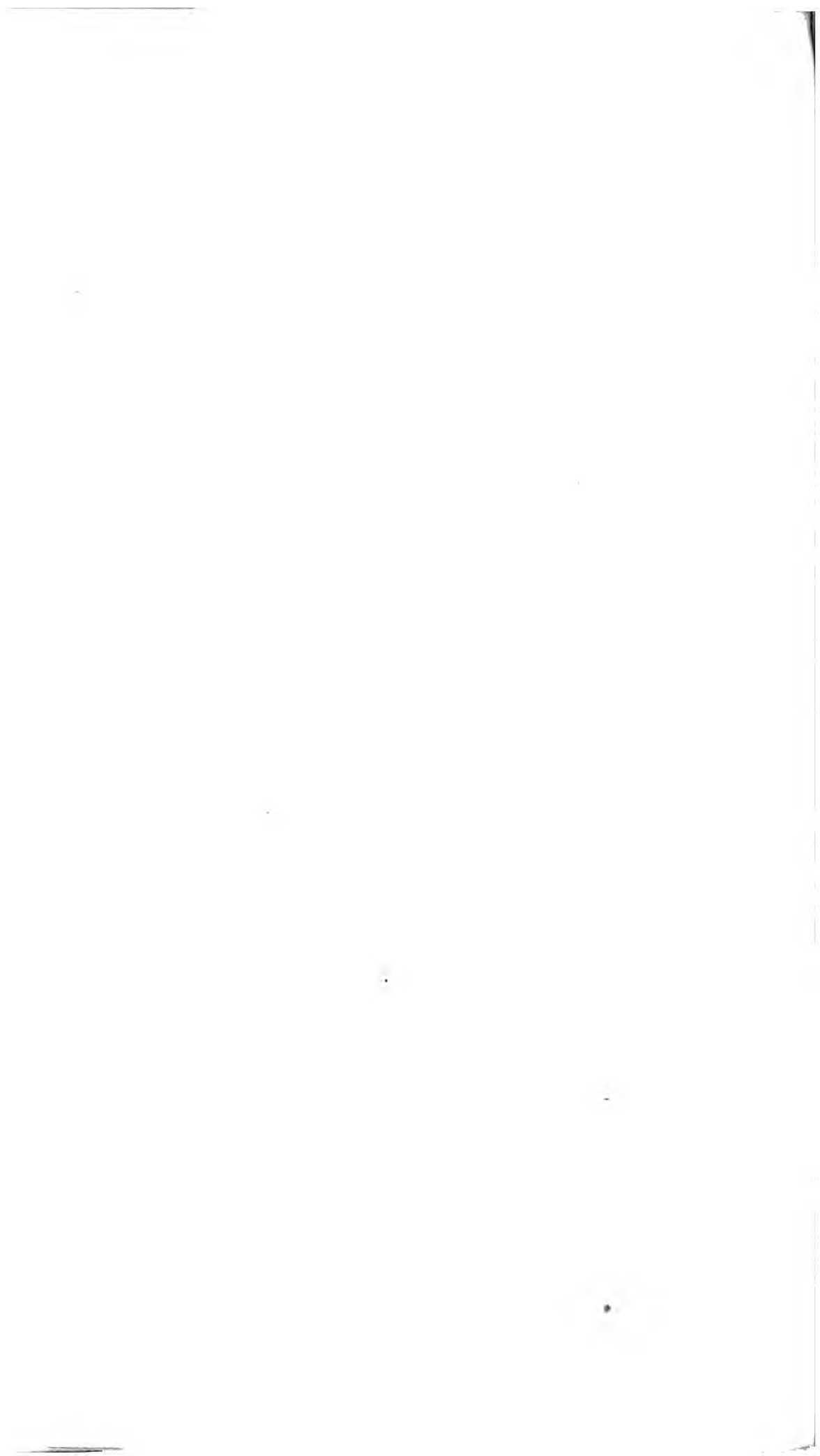
Förgången är nöden,
Förgången är döden;
Den minste är vorden
En makt uppå jorden,
Och Gud, den Allsmäktige, styr dina öden.

Maj 1868.

II.

HÅGKOMSTER.

På grafvarna.

Min moder.

† 1868.

Hvar finns en kärlek, som intill döden
Står oförändrad i alla öden.
Som, lik Guds engel, oss öfvervakar
Och fordrar intet, men allt försakar?
På denna jorden finns endast en:
En moders kärlek är det allen.

Allt band är sjelfviskt, som hjertat binder:
Den kyss som bränner på brudens kinder,
Den hulda famn, som en syster räcker,
Den späda arm, som oss barnet sträcker;
Vår bästa vän har en lön sig drömt:
En moder ensamt har det förglömt.

När minnes hon i de långa åren
Den tunga smärtan, den heta tåren,
Sin ungdoms vår, som ej fås tillbaka,
Och dagens möda och nattens vaka

För detta barn, som hon älskar mer,
Ju mer hon allt för dess lycka ger?

Och hvem kan gifva hvad hon oss skänker?
Den första tanke, som barnet tänker,
Den första bön, som dess läppar stamma,
Den första kärlekens rena flamma,
Den första maning för rätt och dygd,
För sanning, frihet och fosterbygd!

Och vi, hvad gifva vi henne åter?
Ack, mången sorg, som hon ömt förlåter,
Vår svala kärlek, åt flera delad,
Vår omsorg, ofta förströdd, förfelad,
Ej ens vår åsyn är hennes tröst:
Hon lemnas ensam i lifvets höst.

Och dock hon följer med sina tankar
Det vilsna barn, som i världen vankar,
Och hennes bön, som en engels fackla,
Går klar framför oss, när stegen vackla,
Och lyser vägen med Christi tro
Och banar stigar och bygger bo.

Välsignad vare en sådan moder!
O, det är sötma i tårefloder,
Det är en hugnad för alla tider,
Att i det sjelfviska lifvets strider

Få rota sig vid en sådan barm
Och af dess kärlek få kyssas varm!

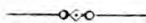
Så löna, Gud, hvad ej vi förmådde!
Det var ditt frö hon i tiden sådde,
Det är din kärlek, den evigt höga,
Som speglar sig i en moders öga,
Och därför känns som en sol gått ner,
När detta öga ej strålar mer . . .

Gömd och glömd.

Mossa vexer på grafvens sten,
Halft utplånad är minnesskriften.
Tolf år död och förgäten ren!
Gömd i lifvet och glömd i griften!
Bida, vandrare, du som ilar;
Jag vill säga dig hvem här hvilar:
 En ödmjuk qvinna,
 En tröstarinna
 För sorg och nöd,
 En ömsint dotter.
 En trogen maka,
 En dygdig moder . . .
Gå, fråga ej mer!
Jag har nämnt qvinnans
 Äretitlar.

Hvad fattas här än
För grafvens frid
Och ett älskadt minne
— Christi kors!
— Ja!
Hon bar det i lifvet,
Hon sofver derunder
I döden.

Tidigt bruten.

En gratie var du, icke af konsten mejslad,
Men vuxen fri ur naturens friska sköte,
En fläkt i blommor, doftande omedveten,
Hvar gest behag, hvart leende ungt som våren,
När dagg på löfven droppar i morgonrodnan.
O, att det sköna solsken i mörka ögon
Var dock för glödande för den unga våren!
O, att det varma, älskande barnahjertat
Var dock så sjukt af de tyst begrafna sorger!
Din famn var sträckt som en blommas stjelk mot lifvet,
Ditt väsen var som en enda bön om kärlek,
Och då kom natten öfver ditt unga hjerta...
Sen, när han ljusnade i en evig morgon,
Var stängeln bruten. Endast ett litet hjertblad
Du glömde qvar att gro för den kulna jorden.

Fredrika Bremers minne.

(Vid konstnärsgillet årsfest i Helsingfors den 5 Februari 1866.)

Plats för Idéerna! Plats för de höga,
Friborna tankar, som i världens natt
Likt gnistor tändas för vårt skumma öga
Och alstra, lyfta, värma, lysa gladt!
De äro frön, af tidens stormar drifna,
De fatta rot, de spränga klippans barm,
De smälta isarna, och dagen randas varm
För de förtryckta, sorgsna, glömda, öfvergifna.

Hur länge bar ej Qvinnan utan klagan
Sin ärfda lott, att, skönlöst kysst ihjäl,
För mannens blick, som elfvorna i sagan,
Ha tusende behag, — men ingen själ!
Än smickrad, firad, än förtrampad, bruten,
Än vettlös, sysslolös i glitter gömd,
Än släpande sitt ok, till tacklös möda dömd,
Var hon från handlingen, från tanken utesluten.

Då kom Idén, — då föll en klarnad strimma
Af kristendomens ljus på Qvinnans stig.
Stå upp! — ljud ordet. — Slagen är din timma,
Och halfva menskligheten tillhör dig! . . .

Stum, tyngd af kedjor, tyngd af diademer,
Förnam den fångna denna starka röst:
En själ bär äfven du, o Qvinna, i ditt bröst!
— Och ordet tog gestalt och vardt *Fredrika Bremer*.

Hvem var hon? Verlden vet. Den frusna tåren
Af vinterskyn begråter henne nu.
Hon var en ringa qvinna. Ädelboren
I verldens mening var hon icke ju;
Ej ung, ej skön, ej rik med guld på änne.
Dock fanns i nord en qvinna ej som hon;
Dock stego furstarne med aktning från sin thron,
Att trycka hennes hand, och folken hörde henne.

Hon var en ande från den ljusa höjden.
Förklädd till skugga här i skuggors land.
Hon gick att bära till de sorgsna fröjden,
Hon gick att lösa de förtrycktas band;
Och hvar hon gick, der strödde hon en ljusning
Af kärlek öfver lifvets hvardagsdrägt:
Det ringa adlades, det enklaste blef täckt
Af godhetens behag, som var dess enda tjusning.

Det innersta, det högsta uti lifvet,
Frid, sanning, kärlek, Gud och mensklighet,
Var ursprungsordet, som blef henne gifvet,
Och hennes ryktes enkla hemlighet.

Det måste bryta väg. Der stod förmäten
En fördom än i jättehög gestalt:
Hvart hon i verlden såg, var Mannen ensam allt,
Och Qvinnan, lifvets doft och hjerta, var förgäten.

Då drog hon ut, — drog fjerran öfver hafven,
Att leta uti mensklighetens barm
Hvar nyckeln, den fördolda, låg begrafven
Till Qvinnans öde. — Och idén fick arm,
Idén fick lif, gick ut att fanan bära
För Qvinnans rätt. Och den har fattat rot:
Snart, snart finns ej en makt, som står den mer emot; —
Det var Fredrika Bremers kallelse och ära.

Nu har hon ro. Den vida oceanen
Begrafvar uti vester hennes spår,
I öster trampar liknöjd karavanen
De fjät i sanden, der hon gick i går.
Men inga verldshafs töcken, ingen bölja
Och ingen hvirfvelvind af öknens sand
Skall sopa hennes spår från jordens dunkla rand
Och hennes andes verk från dem, som henne följa.

Du bleka andehamn
I minnets kära drag,
Hvad rätt ha vi i dag
Att nämna här ditt namn?

När var din ära vår?
Hvad del ha vi deri?
När gick du här förbi?
Hvar se vi här ditt spår?

Du dotter af vårt land,
Knappt sedd och tidigt flydd,
Du sökte ej vårt skydd,
Du sökte ej vår strand.
Har du förgätit dem,
Som vid din vagga stått,
Hvi minnas vi din lott,
När du förglömt ditt hem?

Dock nådde dessa ord,
Långt öfver frusna haf,
Din solbelysta graf
I Sveriges fosterjord,
Då skulle på dess rand
Den kulna vintersnön
Försmälta för en bön
Om kärlek af ditt land.

I djupet af ditt bröst,
Der hviskade ännu
En oförgätligt ljuf
Och älskad barndomsröst.

Men tryckt till Sveriges famn,
Der Finland fordom låg,
Du kom ej mer ihåg
Att skilja deras namn.

Ett land var dig för trångt,
Du hörde världen till,
Och hvem dig klandra vill
För det du blickat långt
Och sett från hyddans härd
Vid horizontens rand
Ditt arma fosterland
Uppvexa till en värld!

Dock kärlek, kärlek var
Det bästa du förstått:
Så mätes dig det mått,
Hvarmed du mätit har,
Och öfver frusna haf,
Der tidens storm går loss,
Strör Finland genom oss
En blomma på din graf.

Carl Wilhelm Fontell.

† 1862.

Somna i döden, somna ljuft och stilla,
Forskande ande, trött af verdens villa!
Somna från bräcklig konst till evig läkdom,
Frid och försoning!

Lidandets tårar, länge till dig burna,
Stänka med qvällens dagg uppå din urna.
Hjertan, som blödde, hjertan, dem du helat,
Tyst dig välsigna.

Hvila från mödan! Skördetid är inne.
Hvila på skörden af ett älskadt minne!
Hvila hugsvalad, hvilat mjukt på kudden
Af våra böner!

Werner Holmberg.

† 1860.

(Ord till kantat af Rietz.)

O, ljufva sorg! O, dyra tår!
O, sköna lott, att falla
I grönskan af sin lefnads vår,
Begråten högt af alla!

Som aftondagg på blommig strand
Af höjden ned sig sänker.
Så frisk din tår, o fosterland,
En älskad graf bestänker.

Här somnade en konstnär bort
Från ädla ungdomsdrömmar.
Hans konst var lång, hans lif var kort,
Och drömmar gå som strömmar.
Hur herrligt dock, att dal och berg
I morgonlysning teckna
Och sluta, innan sol och färg
I qvällens skuggor blekna!

Han föll så varm
Vid hoppets barm;
Han är ej dömd
Att slockna glömd,
Ty kärlek slöt
Hans unga graf,
När stormen bröt
Hans krona af,
Och minnet ristar
Hvad hjertat mistar
I häfderas sköt.

Marie Linder,

född grefvinna Mussin-Puschkin. † 1870.

(Ord till Benekens hymn för de döda.)

Se, jordens blomster
Vissna i vintersnön.
Själ, sträck ut famnen
Mot evigt gröna vårar!
Fägring och lycka
Flykta som morgondröm:
Christus allena
Vår längtan fullkomnar.

Älskade, sörjda,
Sökande ande, du,
Vakna ur villan
Till Guds, din Herres, klarhet!
Engel i stoftet,
Två dina vingar nu
I Christi kärlek!
Han skänke dig friden.

Daniel August Sælan.

† 1867.

Drøj, vandringsman,
Och torka af
Den tår, som rann
Vid denna graf!
Här är ej qvalm
Och sorg och strid;
Se, här är frid
Och segerpalm!

Ty väl det märk:
Vi stå vid ett
Fulländadt verk,
Af nåd beredt.
I brokig skrud
Vårt lif är delt,
Men här är helt
Ett lif i Gud.

Vid denna bår
Allt klarnar opp.
Fullbordadt står
En kristens hopp:

Hans väg, hans hamn,
Hans kors, hans tro
Och sist hans ro
I Jesu famn.

Hvar är, o qval,
Ditt törne nu?
Och världens tal,
Hvar är väl du?
Glömdt är allt kif;
Af det, som var,
Står endast kvar
Ett evigt lif.

En liten tid
Var han oss när
Och sådde blid
Guds åker här.
Dock blef han hörd,
Som få förmått,
Dock har han sått
En herrlig skörd.

Guds Andes kraft
Var här förspord.
Till stöd han haft
Guds starka ord,

Och högt han bar
Sitt herdekall,
Ty Christus all
Hans helsa var.

De tusen, dem
Hans varma hand
Ledsagat hem
Till lifvets land,
De vittna, att
I väl och ve
Sin mästare
Han följde gladt.

Nu faller snön
Uppå hans graf,
Nu har han lön
För hvad han gaf.
Dröj än, och lär,
O vandringsman,
Den maning han
Ur grafven bär:

“Var stark i Gud!
Allt annat värn
Än toma ljud
Och rostigt jern.

Omgjorda dig
Med lifvets ord:
Det kufvar mord,
Det vinner krig.

Stå fast, om än
All tidens nöd
Vill rycka hän
Från dig ditt stöd.
Var oförskräckt,
Om ock en verld,
I otro snärd,
Står dig emot.

Haf innerlig
Din broder kär,
Som Gud mot dig
Barmhertig är.
Var tålig, mild
Mot likars brist,
Som Herren Christ,
Din förebild.

Och sök din skatt
I himmelen;
I verldens natt
Finns icke den.

Här är ej bo,
Här är ej hamn;
I Christi famn
Allen är ro.“

Ja, pris ske Gud,
Som här oss gaf
Ett sådant bud,
En sådan graf,
Sof, herde, sof
I Herrens tro,
I Herrens ro,
Till Herrens lof!

Öfverste Fabviers Adjutant.

Det var engång för längesen
En mörk decemberratt:
Stridsrustad i Olympens moln
Pallas Athene satt.

Det gamla Hellas, ungt på nytt,
Slet nu sin boja af;
Dess ära stod förklarad upp
Ur tusenårig graf.

Dess namn, så länge höljdt med skymf,
Steg stolt ur Lethe än:
Herakles' arm strypt ormarna,
Men hårdt förblödde den.

Nyss fanns en sköld, som Hellas' mod
I faran uppehöll:
Den klöfs i tu; Europa teg,
Och Missolonghi föll!

Och än engång förmörkades
Af pilar solens sken,
Och än engång barbarens häst
Förtrampade Athén.

Blott i Akropolis till sist
En trotsig trupp stod qvar,
Och Griziotti var dess chef,
En solbränd palikar.

På denna punkt berodde allt:
Död — frihet — seger — sorg!
Europas spända blick var fäst
På denna minnets borg.

Mot Cekrops' klippa tycktes dock
All Moslims makt för svag:
Dess rot stod djupt i Hades' natt.
Dess topp i Febus' dag.

Då till Egina smög en natt
Ett bud ur borgen ut:
"Vi kämpa gladt till sista man,
Men ha ej mera krut!

I bugten vid Methana låg
Den tappre Fabvier
Och budet kom: "Akropolis
Kan räddas blott af er."

Han vexplade en hastig blick
Allt med sin närmste man:
"Välän, vi bryta upp, och ni
För främsta ledet an."

Sexhundrafemti voro de,
Som stodo der på strand:
Från Joniens skär, från Romarbygd,
Från Frankers ädla land;

Från Englands töcken, Spaniens glöd
Och kulna nordens snö,
Dock alla lika redo att
För Hellas' frihet dö.

Sexhundrafemti voro de
Der vid Methanas våg;
En här af tiotusen man
Rundtkring Athén man såg.

Det var en mörk decemberratt,
Då vid Minychia
Den ädle Fabviers skara steg
I land på Attika.

Tätt, man vid man, förutan ljud
De ryckte stilla ut.
Från chefen till den siste bar
Hvar man en påse krut.

Och främst i spetsen red en trupp
Af fyrtio till häst,
De tappraste bland tappre der
Vid denna dödens fest.

Och bland de främste allrafrämst
Red Fabviers adjutant,
En högrest son af polens snö,
Om ryktet sade sannt.

Men rundt om klippans fot en rad
Af mörka skansar bjöd
Åt hvarje ryttare en graf,
Åt hvarje kämpe död.

Här låg den sluge Rêdschid gömd,
Som panthern i sin bur,
Och kärnan utaf Moslims makt
I natten låg på lur.

Och månen sken på Parthenons
Halfbrutna pelarrad
Och såg så sällsamt dyster ned
På Cekrops' hvita stad.

Men osedt kom till närmsta skans
De kristnes främsta led;
Der sof en skäggig Albanes:
Han höggs i blinken ned.

Och nu vardt larm, nu hvimlade
I hvarje skans en här,
I hvarje graf en bataljon,
Vid hvarje sten gevär.

Nu blix t på blix t bröt ut med brak
Ur svarta vallars sköt,
Och Zeus Kronions blå Olymp
Sitt svar i åskor röt.

Der spydde tusen eldgap ut
Sin skur af jern och bly,
Och hvart man såg, var sabelhugg
Och rök och vapengny.

Men omotståndlig trängde fram
De kristnes djerfva skar',
Och nattens dunkel deras sköld
Mot nattens dödar var.

Den tappre Griziotti föll
Med hast ur borgen ut;
Nu blixtrade hans eld också,
Nu hade han fått krut!

Upp lät Athenes borg sin port
För Fabviers tappre män;
Sex af dem hade re'n förblödt,
Och fjorton blödde än

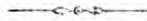
Men räddadt var Akropolis,
Och räddadt Hellas' hopp;
Den sol, som sjönk i kedjor ned,
Stod fri med seger opp.

Då sägs, att åt sin adjutant
Har Fabvier räckt sin hand
Och sett i morgonrodnans prakt
Mot horizontens rand.

Två ädla örnar flögo der
Mot Zeus Kronions borg:
En dök ur söderns ljus, och en
Ur nordens natt och sorg.

En flög i morgonrodnans glans,
Beglänst af ryktets sol;
Den andra — ack, den ädlaste!
Dog glömd vid öde pol.

1867.

Till Gustaf Adolf Montgomery.

(8 Juni 1860.)

Fyll ditt glas, låt drufvan blöda
Lif för lif och blod för blod!
Låt det frusna hjertat glöda,
Blixtrande af ungdomsmod!
Lyft din blick mot ärans höjder,
Storma hurtigt segerns brant!
Midti dagens bleka fröjder
Står von Döbelns adjutant.

Fyll ditt glas för det förgångna!
Hjelteskuggorna stå opp,
Icke mer af grafven fångna,
Icke väsen utan kropp,
Icke stapplande och brutna,
Tiggande vid tidens dörr,
Nej, så stolta, lifomgjutna,
Unga, segrande, som förr.

Han, som då, när Sandels bjöd det
Genom tusen dödar red

Och såg Duncker slåss mot ödet
I den sista strid han stred;
Han är här, och töcknen falla
Från den femte Julis natt.
Hatten af, kamrater alla,
För Montgomerys skjutna hatt!

Det var han, som, främst i têtén,
Ristade på häfdens blad
Dessa dar, då verkligheten
Var en blodigt skön ballad.
Han har murat grund för sången,
Han har hägnat kämpens grift,
Han har lärt, att undergången
Var den stoltaste bedrift.

Och ur häfden återklingar
Ett bepansradt minne än.
Det gaf diktens örn dess vingar,
Det blef kärt för Finlands män.
Hvad än tidens sköte föder,
Med ett sådant minne, — nej,
Detta folk kan falla, bröder,
Men förnedras kan det ej!

Han är här. Vår luft han andas
Än en kort, en flyktig stund;
Femtiåra minnen blandas
I den brådskande sekund.

Detta hjerta, skont af tiden,
Skont af väpnadt ödes hand,
Klappar än, som förr i striden,
För sitt gamla fosterland.

Född med ärfda krigardygder,
Med ett namn af oblekt glans,
Har han odlat fredens bygder;
Äfven der blef segern hans.
Hur än tiden trummat takten,
Stod han främst i ljusets led,
Och att slåss mot öfvermakten,
Det förblef hans gamla sed.

Derför, när med oböjd hjessa,
Blott helt litet snö derpå,
Du kom hit att gästa dessa
Klippor, som dig lika stå,
Trofast vi kring dig oss samle,
Kärt och högt dig helse vi:
Skål för dig, du ädle, gamle
Riddersman Montgomery!

Veteran med ynglingshjertat,
Det, som ingen tid förstämt,
Det som ingen krutrök svärtat,
Intet haf från oss har skrämt,
Låt oss än din hand få trycka,
Och känn Finlands hand i vår!

Detta land ber för din lycka,
Signar dina silfverhår.

Fyll ditt glas, låt drufvan blöda
Lif för lif och blod för blod!
Låt det frusna hjertat glöda,
Blixtrande af ungdomsmod!
Lyft din blick mot ärans höjder!
Storma hurtigt segerns brant!
Midti dagens bleka fröjder
Står von Döbelns adjutant.

Till friherre J. R. Munck.

(Studentsång den 30 Jan. 1865.)

Var helsad, höga ek
Med sjuttiårig krona
Som trotsat stormens lek!
Var helsad af den unga slägt,
Hvars smärta stammar spira
Mot Finlands morgonväkt!

För oss i striden an
Mot alla mörkrets makter,
Du ädle riddersman!
Och lär oss strida, som du stred,
Med manligt blanka vapen
I ljusets främsta led!

Och vig till seger in
Den fria tankens fana,
Som nu har blifvit din!
Framåt! Framåt! I minnets famn
Till fjerran framtids dagar
Vi lyfta högt ditt namn.

Veteranen från Aura.

(Till Dr F. W. Pipping på hans 80:de födelsedag
den 14 Dec. 1863.)

O Auras minne! Morgontimma,
Ur hvilken Finlands dag uppgick;
Förgångna sol, hvars aftonstrimma
Nu glänser i den gamles blick!
Åt dig den unga tiden bringar
I dag sin trogna hyllningsgård,
Varm, som den gamla sången klingar*).
Högtidlig, som en efterverld.

Din sista kämpe, silfverhårig,
En patriark från fordna dar,
Står älskad, vördad, åttiårig
Som ombud för din ära qvar.
Han täljde den för unga slägten:
De sett hans hjessa hvitna här;
Men med sin rot i morgonväkten,
Han vittne om dess ljusning bär.

*) Melodi: Ren uppå tidens mörka vågor.

I fädrens visdom vuxen nära
Vid allt, som var vår stolthet då,
Han hört Porthan sin samtid lära,
Han hört Franzén sin lyra slå.
När yngre tider togo miste
Om bäddarne i dödens hof*),
Då var det han, som ensam visste
Hvar finska häfdens fader sof.

Ärtusens snillen, de förgångna
Och dock odödligt unga, som,
I foliantens permar fångna,
Gå ut att skapa världen om,
Med dem han lefvat, vuxit samman,
På dem han byggt sin fröjd, sitt hopp;
Sett tankens Fenix dö i flamman,
Sett honom stå ur askan opp.

Än främst i lärdomens katheder
Och än vid landets domarbord,
Hans lif var forskningens, hans heder
Att stå för rätt och mannaord.
I sexton lustrers mödor grånad,
Han lefvat, för att skåda blid
Sin ungdoms fagra blomstermånad
Bli Finlands ljusa skördetid.

*) När Porthans graf efterletades.

Du man från fordom! Man af ära!
Du vittne än från Auras strand!
I dag en helsning vi dig bära
If från ett nyfödt fosterland.
Var vittne, du, som såg det gamla,
Till ljusets segrar i vår bygd,
Och när vi än i villor famla,
Så lär oss du en forntids dygd!

Hvad än du skådar nytt, förvandladt
Och annorlunda än det var;
Ett är som förr: hvad redligt handladt,
Hvad manligt stridt, vår hyllning har.
Och liksom förr, vi redobogna
Kring grånad vishet samlas än,
Att bringa dig vår tack, den trogna,
Och fosterlandets tack i den.

Skänk än ditt råd, så ofta gifvet!
Välsigne Gud din ålders qväll
Och allt hvad du har kärt i lifvet
Och allt, som gör din afton säll.
Han låte uti tiders tider
Din möda gro för folk och land
Och lede dina steg omsider
Till friden bortom lifvets strand.

Till G. H. Mellin.

(Bref från Marstrand.)

Flyg, Marstrands hvita mås med helsning från de stränder
Der krämpan söker bot och helsan återvänder;
Förtälj hur sommarregn mot öde klippan slå
Och väcka ej till lif dess hårda barm ändå:
Bär budskap från två haf, som mana ut hvarandra,
En stormig ocean, der berg af vågor vandra,
Och en förstelnad fjärd med böljor af granit,
Som smultna kokat upp ur jordens hjerta hit;
Och flyg till Skånes dal, der ingen storm dig villar,
Der slätten böljar grön, af rika skördar närd,
Der kullen bäddas mjuk, som Skaparns hufvudgård,
Der storken bygger bo, der näktergalen drillar
Och der naturens frid fördolda smärtor stillar!

I landtlig hydda vid bok och ek,
Der bygger en grå Titan;
Mångpröfvad är han i striders lek
Bland kämpar på ljusets ban.
Han skiftat svärdshugg, hans arm har blödt
Mot smygande mörkrets band:
I fyrti år har han kring sig strött
Ett solsken från diktens land.

Nu tjenar han i den Mästarns hus,
Från hvilken all gåfva kom;
Han återspeglar den klarhets ljus,
Som aldrig skall skifta om.
Han världens äflan och världens lön
Lagt ned för sin Herres thron.
Och orgeln blandar en himmelsk bön
I jordiska lyrans ton.

I aftonlugnet vid blommig äng
Förnimmes en samklang då:
Wrans siare leker med harposträng,
Och Sverige lyssnar derpå.
Två ord beteckna hans diktarestam
(Han är dock en hjertetjuf):
Fram, fram! det rimmar på gröna *Wram*
Och *ljuf* på det täcka *Bjuf*.

Flyg, Marstrands hvita mås, flyg sedan bort mot norden,
Der Bottenhafvets våg mot glömda stränder slår,
Och doppa vingen lätt i purpurröda fjorden,
Der Sverges morgonsol ur Finlands böljor går!
Flyg derpå än engång till Skånes gröna vår,
Förtälj för honom der, den alltför tidigt flydde,
En saga om den björk, der förr hans moder satt;
Bär väppling från den ås, der han tog fjärlar fatt;
Tag strimmor af den sol, som der i midnatt grydde,
Och låna sen en ton af forsens höga brus,
Af ödemarkens trast, af mörka furans sus,

Och fråga, om han mins de stämmor i naturen,
Med hvilka diktens ton till honom först blef buren,
Och fråga, om han glömt för Svithiods ädla land,
Hans andra fostermor, sin barndoms gömda strand!
Säg honom, att den våg, som böljat kring hans vagga,
Är samma våg ännu, fastän med annan flagga;
Säg honom, att det land, det folk, som varit hans
Är dock detsamma än, som knöt hans första krans,
Och fast den nya tid på nya gåtor stafvar,
Vet minnet än sitt arf, sitt ankar hoppet bär,
Der rasslar ingen ked, som icke brottets är,
Der trampar ingen slaf på frie fäders grafvar;
Med upprätt panna går hvar redlig man, som förr,
Och Sverges gamla lag beskyddar kojans dörr.

Sist lös, du hvita mås, en fjäder ur din vinge,
Och skrif i Skånes bok en tacksam helsning än
Från land till land, från folk till folk, från vän till vän!
O, att vi alle så vår vinge lyfta finge!
Då funnes ingen gräns, då häfdes intet haf,
Som skiljer hjertan åt och sliter banden af . . .
Flyg, hvita mås! Farväl! Din rymd, der solen glänser,
Är ljusets fria verld, ett rike utan gränser.

9 Juni 1868.

Till Fredrik Pacius

den 19 Mars 1859.

Liten fågel, han sjöng i den blånande höjd,
Att i dag är det sångarens fest,
Och vi stämde vår sträng, och vi kommo med fröjd
Till att helsa den älskade gäst.
Huru vintren var lång,
När ej skogarnas sång,
När ej himmelens lärkor oss gladt!
Och vår dikt var så blek,
När ej tonernas lek
Tog de flyktande tankarna fatt.

Men han kom, den vi sökte, han kom öfver våg,
Som en lärka från söder han flög,
Och hans strängar, de värmdo vår längtande håg,
Och hans ton i vårt hjerta sig smög.
Hur förunderligt rik
Var den verld af musik,
Som han här i vårt armod har byggt!
Hur hans vingade ton
Flög till hydda och thron
Och gaf dikterna fjäder och flygt!

När det stormiga lifvet oss gaf dissonans,
Var det han, som oss gaf harmoni;
När vårt hjerta var fruset, så värmde oss hans,
För hans toner så töade vi
Han har lyssnat engång
Till de granarnas sång,
Som beskugga vår hydda på strand;
Han har sjungit så varm
Hvarje suck ur vår barm,
Han har sjungit vårt älskade land.

Och nu är han bland oss, och nu säga de ju,
Att han släpar med tidernas tross;
Men hans hjerta är ungt och kan älska ännu
Sina strängar och sånger och oss.
Må han lefva för dem
I det blomstrande hem,
Må hans dagar förflyta så lugnt,
Som det stora han tänkt
Och det sköna han skänkt
Skall förblifva evinnerligt ungt.

Till Magnus von Wright.

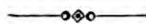
Den 7 Juni 1865. Melodi af Kjærulf.

Hör, nu sjunger vårens vind i skogen,
Som du målat glad och frisk och trogen
I de lugna dalar,
I de gröna salar,
Der naturens ljufva stämman talar.

Se, nu gungar qvällens våg mot sanden,
Der din pensel strödde guld på stranden
I de lugna dalar,
I de gröna salar,
Der naturens ljufva stämman talar.

Och nu qvittra foglar små helt nära,
Vårens barn, som du har haft så kära
I de lugna dalar,
I de gröna salar,
Der naturens ljufva stämman talar.

Och här står vårt land, som återstrålar
Dubbelt skönt ur hvarje bild du målar
I de lugna dalar,
I de gröna salar.
Gifve Gud den frid, som dig hugsvalar!

Till Bernhard Reinhold

den 19 Febr. 1870.

Föga tänkte du förr, när du satt i kastanjernas skugga
Lycklig på Tiberns strand, drömmande konstnärens dröm;
När det eviga Rom stod marmorstolt för ditt öga,
När dess manande konst värmde mäktig din håg;
När, draperad i rödt, den brune Trasteverinen
Stod, som en plastisk bild, trotsig mot pelarn stödd;
När med smäktande glöd, högbarmad, yppig och svartögd,
Satt för din blyga duk Romarinnan modell;
När i den ljumma qväll, i orangens dofter, ett välljud,
Eldadt af Capris vin, smälte på cittrans sträng;
— Föga tänkte du då, att en vinterafton i norden
Skulle skåda dig här, svalkad af polens is;
Föga visste du, att brunlockige pifferari
Skulle stämma sin ton här för kanteles folk;
Föga syntes din pensel bestämd, att fjerran i Thule
Kransa med sångmöns hand nordiska diktens kung.

Gäst från söder, som kom att töa isiga vintrar
Med din lekande färg, med din soliga luft,
Döm ej Finland ännu, fastän de skygga behagen
Här bland drifvor du ser frostigt svepta i muff!

Döm ej Finland ännu, fast arkens flyktiga dufva,
Vingade konsten, här biltog söker en qvist!
Döm ej, förrn du har sett snömolnet dugga i majregn,
Sett vår vintriga natt ljusna i nattlös vår!
Härda än ut, tilldess i frusne Hyperboréers
Raggiga pels du käntt menskliga hjertan slå!
Se, vi helse dig gladt, Germanias pilgrim i Finland,
Du, som med ädel håg forskat i söder och nord;
Du, som fäst på din duk två skilda hälfter af verlden,
Hvart än ödet dig för, slut dem båda i famn!

Hvad är lifvet i nord? En ständig makternas tvekamp,
Fägring, vissning, — o, ja, blommor, sådda i snön!
Här ses himmelens Zeus och underjordens Aïdäs,
Två Kronider i fejd, skifta tidernas rof;
Men här sträcker med längtans suck den törstande anden
Sin odödliga famn mot den älskade sol.
Här är strid. Här slår utan nåd en bister naturmakt,
Lik en klubba af jern, veklingsdrömmar i kras.
Här har mythen förlagt det svarta mörkret af Orkus;
Här för skaldernas blick stod Elysiums fält;
Här är skönheten sjelf ett barn af starke Titaner,
Född af ett ändlöst ljus, famnad af ändlös natt.
Ty så är af ålder bestämdt: det himmelska måste
Segrande glänsa fram ur jordmakternas strid.
Ej bland eviga somrar födts Latona och Febus:
Bådas vagga har stått fjerran i ödslig nord.

Dröj därför, så länge ännu kontrasternas tjusning
Föder i konstnärns själ himmelska väsens drag;
Dröj bland oss, så länge ännu halfstelnade penseln
Fångar en blomma i snön, värd din ädla palett!
Lifva vår krets, vi få nattfjällar, hvilka här svärma
För idealets verld, konstens fädernesland,
Der ej Romare mer, ej Tysk, ej Svensk och ej Finne,
Der ej söder och nord skiljas af rymder åt!
Lär oss vidga, som du, vår blick långt öfver den torfva,
Der vårt fattiga bo står uti granens skygd!
Och när sist du vänder igen, med ljuset, till söder,
Göm ett minne af oss på din älskliga duk:
Måla en stjernklar natt och pelsade vänner i drifvan,
Måla vid bergen sen morgonstrimman i skyn,
Och i dess glans låt sist de frusne Hyperboréer
Vänta en lång, lång vår för den blommande konst!

Vid Konstnärsgillet's årsfest.

(Midnattstimman, före Runebergs födelsedag 1865.)

Hvem lekte ej engång som barn på stranden
Och lyssnade på vågornas musik
Och formade ett hus, en bild i sanden,
Såg löfven speglas i den lugna vik?
Allt hade lif! Allt hade själ och tunga!
Dryaden nickade i björkens blad,
I källan plaskade en skämtande najad,
Och fjället talade, och skogen kunde sjunga.

Kom så en annan tid, då nya verldar
Uppdykade ur lifvets ocean
Och på de fordom spegelblanka fjärdar
Gick våg på våg sin stormigt sköna ban.
Hvem var ej ung, — en kung i mussleskalet!
Hvem doppade ej djerfva penseln då
I hjertats sol och skref på aftonhimlens blå,
I runor utaf eld, det höga idealet!

Och åter kom en tid. Den strålekrona,
Som skimrat kring naturens anlete,

Vardt blek. Der kom ett frostigt lugn att throna
På hjertats "Stilla Ocean". Och se,
Den mjuka penseln, bytt mot vandringsstafven,
Skref qvitton uti lifvets hushållsbok;
Den djerfve målaren var blifven praktiskt klok;
Och idealet sjönk, som qvällens sol i hafven.

Då hände någon gång, att detta ljusa,
Bildsköna englabarn, — detsamma, som
Kom förr så gladt att våra lekar tjusa
Och vände sedan skyggt till himlen om;
— Detsamma outsägligt underbara,
Gåtlika väsen, som var ständigt gömdt
I allt det skönaste vår flydda ungdom drömt, —
Det kom en snabb sekund, att än sig uppenbara.

Det kom med vårens onämnbare fågring,
Att värma hjertat i vårt dufna bröst;
Det kom med längtans makt och minnets hägring;
Der flög ett solsken öfver natt och höst.
Vi sade: ack, det är ju blott en saga
Om bättre verldar, hopplöst, hopplöst drömd;
En rotlös fantasi, i morgon åter glömd
Och född för stundens nyck, att gyckla och bedraga!

Men nej! Du är det, höga *Konst*, som suger
Ur sjelfva nordens is din sommardoft;
Du, som är sanning, der så mycket ljuger,
Och evighet, der mycket är ett stoft.

Hur gladt och dock allvarligt stort du tecknar!
Du lyser tingens mörka grund och ser
I menskohjertats längst fördolda afgrund ner
Och blottar dessa djup, dem ingen ziffra räknar.

I brutna strålar kommer du till jorden:
Färg, född af ljus; ljus, klart af färger födt;
Ur stenen gnista; form ur Chaos vorden;
Ljud ur det tysta allt; lif ur dödt.
Hvad här syns brustet, ger du samladt åter
I skapelsens ursanna harmoni;
All lifvets bundna skönhet gör du åter fri
Och ler så himmelskt då, men än mer himmelskt gråter.

De lasta dig. De säga, att förmäten
Du plundrat Gud Allsmäktig på Hans lof
Och satt uppå hans thron en dygdförgäten
Afgudabild, med lasterna till hof.
Hvad heligt finns, som ej vi menskor svike?
Och dock, der du är sann, der du är ren,
Hur ödmjuk böjer du ej knä för Gud allen
Och beder, äfven du, att tjena få Hans rike!

Nu samle vi dig här en aftontimma,
När hjertat fryser vid den kulna pol,
Att tjasas af din glada morgonstrimma
Och värmas af din milda sommarsol.
Af färg, af bilder och af toner klara
Vi knyta här en enkel krans, och gladt

Vi lägga blommorna vid Skaldens fot, för att,
När han i fjerran är, vår kärleks vittnen vara.

Är det *hans* dag som flyr, och *vår* som randas?
Nej, vår är *qvällen*, *morgonen* är hans!
Så länge hjertan slå och menskor andas,
Skall denna morgonstjerna stå i glans.
Sjung, glada ton! Kom, vackra bild, att kröna
Vår hyllning med ditt leende behag!
Vi skola slockna bort, men efter oss en dag,
En bättre dag skall gry för konsten och det sköna.

Konstnärsgillet's Prolog

den 5 Februari 1869.

1.

Midvinterdag bär våren i sitt sköte:
Midvinterdag gaf Finland Runeberg.
Midvinterqväll församlar nu till möte
Oss, vänner utaf dikt och ton och färg.
Vi helse varmt, i fröjden och i smärtan,
Vår ädle, gamle diktarkung i nord
Och uti honom konstens ursprungsord,
Som smälter drifvorna i menskors hjertan.

Här låder stoft vid vingarne af anden.
Vi äro vinterqvällens irrskensbloss,
Som tändas, gnistra, flämta, dö i sanden;
Men det odödliga, som bor i oss,
Det slocknar ej, när gnistorna förbrinna,
Det är dock höjdens brutna återsken.
I oss och öfver oss står dock idén:
"Idén är evig; skuggorna försvinna".

Mot detta eviga vår famn sig sträcker;
Ej mot det vanskliga, som tiden tär,

Som åldern mattar och som grafven släcker,
Det dock ett intet mot sin urbild är.
Och därför är oss, ringe tolkar, gifvet,
Att i det oförgängligt skönas namn
Föreana sorg och fröjd i samma famn
På scenens plan, som återspeglar lifvet.

Kom, ljusgestalt från idealets verldar,
Du barn, som här i Norden vilse gick!
Tänd minnets stjärna i de mörka härdar!
Värm sorg och vinter med din ljufva blick!
Säg oss de namn, som skördarns lie bergat
I det förgångna skörderika år,
Och strö en blomma än från sol och vår
På vissnad fröjd, som vinterfrosten härjat!

2.

MAGNUS V. WRIGHT,
† 5 Juli 1868.
H:fors.

Hvi flydde du, and, från Finlands sjö?
Hvi står du så löflös, björk?
Den hand dig målat är kall som snö,
Den blick dig lifvat är mörk.
Den pensel föll, som förstod dig bäst ;
Det hjerta brast, som dig älskat mest,
O moder, Finland,
Förgät ej honom vid minnets fest!

Det klang öfver fält, det klang i sal,
Det klang i de unga bröst.
Det var som en doft i sommardal,
En suck af naturens röst,
En tyst, försakande ande lagt
Sitt hela lif uti sångens makt:
Hans lif var kärlek!
Ljud, enkla visa, hans minnes vakt!

CARL MORING,
† 6 Mars 1868.
H:fors.

En främling kom, och han blef oss kär;
En tonernas arbetsman.
Hans sträng ljud klar med de bästa här,
Och redligt verkade han.
Hans vagga stod uti söderns sol,
Hans graf har bäddats vid kulen pol,
Och vänskap kransar
Den brustna strängen af hans fiol.

CARL GANSZAUGE,
† 1 Maj 1868.
H:fors.

Hur skön ljud orgeln i templets hvalf,
När andakt i hjertan brann!
Men när den mäktiga muren skalf,
Då satt der så lugn en man.
Han lodat djupen i toners haf;
Han bödens dufva en vinge gaf.
Choralen sjunger
Sin fridspsalm öfver hans friska graf.

RUDOLF THEODOR LAGI,
† 30 Dec. 1868.
H:fors.

Och natten var kall i enslig skog;
Den hvinande snöstorm ljud.

AXEL GABRIEL INGELIUS,
† 2 Mars 1868.
Nystad.

Hvem är den man, som i drifvan dog
Konstnär'ns naturliga död?
En biltog ande från ljusets strand,
Han famlat efter sitt fosterland,
Der allt är klarhet.
Men här är mörker . . . Brist, mörka band!

— *6-2* —

3.

Är du än ej mätt af tårar,
Barn, som der vid klippan står?
Vet du mer om vissna vårar?
Mins du mer från sorgens år?
Kring den vida, vida verlden
Breder du din ljusa famn,
Och du samlar ädla namn
För den enkla minnesgården.

BERNHARD V. BESKOW,
† 17 Okt. 1868,
Stockholm.

Hör, då susar vesterns vind:
Der är tår på Sverges kind.
Från den glesa diktarkransen
Falla blad, som än stått kvar.
Nyss föll det, som rikast var:
Det var sista efterglansen,
Sista aftonstrimman klar
Af den tredje Gustafs dar. —

Blek af harm, sin tunga biter
Smädelsen, som icke mer
Strafflös trampar äran ner
Och i trasor söndersliter
Svenska storhetens banér.
Men till BERNHARD BESKOWS urna
Akningsfull, med tysta fjät,
Träder i sitt majestät
Sanningen, den himlaburna,
Och med drag, i marmor skurna,
Ristar hon hvad verlden vet:
Skönhet, ljus, humanitet,
Ädel håg och upphöjdt sinne,
Det är Beskows äreminne.

Lik en ranka invid roten
Af en mäktig furas trots,
Stupar AUGUST BLANCHE vid foten
Af den tolfte Carls koloss.
Månget snillrikt återgifvet
Brokigt drag af menskolifvet
Har hans penna ritat ut;
Intet är af honom skrifvet
Så romantiskt, som hans slut.

Än för minnet finnas flera.
Se, den gamle STÄCK är stoft,
Och han målar icke mera
Vinterluft och sommardoft.

AUGUST BLANCHE,
† 30 Nov. 1868.
Stockholm.

J. M. STÄCK,
† 21 Febr. 1868.
Stockholm.

F. O. BERVALD,
† 3 April 1868.
C. A. MANKELL,
† 27 Okt. 1868.
Råda i Stockholm.
HALFDAN KJÆRULF,
† 11 Aug. 1868.
Norge.
H. V. BISSEN,
† 10 Mars 1868.
Köpenhamn.

BERVALDS sträng sökt högre zoner,
Stum är MANKELLS fornchoral,
KJÆRULFS älskeliga toner
Klingat bort i Norges dal.
Söderns hulda gracer lifva
Än en graf i Danmarks drifva
Och med marmorfingrar skrifva
BISSENS namn i runosal.

Dugga mild, lik sommarregnet,
Dugga, minnets varma tår,
På en fallen konungs bår
För det kärleksrika hägnet,
För den konstens blida vår,
Som är allt hvad sen i går
Af KUNG LUDVIG återstår!
Stänk en perla på den lager,
Hvilken allt Europas land
Kring ROSSINIS panna band!
Rykte sviker, gunst bedrager:
Verket prisar mästarns hand.

LUDVIG I AF RAYERN,
† 29 Febr. 1868.
Nizza.
GIOACHIMO ROSSINI,
† 13 Nov. 1868.
Paris.

Dikt och färger, form och ton
Bygga idealets thron
Men hvad återstår af pelarn,
Om en graf uppslukar allt?
Hvad är kvar af skådespelarn,
När den själ han gaf gestalt
Som en töckenbild försmalt

Och hans efterverld är bunden
Vid den flyende sekunden?
Hvad är kvar? Det menskligt sanna.
Höghetsblicken från hans panna
Skall i tusen hjertan stanna,
När han sjelf är en ruin.
Dig, du barn af poesin,
Skall ej Lethe öfvermanna,
Minnet ej i landsflykt banna:
Derom vittne bär CHARLES KEAN.

CHARLES KEAN,
† 23 Jan. 1868.
London.

4.

Men när, likt stjernor uti natten, stråla
De flydda namn på minnets sarkofag,
Hvem skall oss hoppets morgonrodnad måla?
Hvem ger oss glädjens ljusa anletsdrag?
Kom, diktens lek, som mellan tårar skämtar!
Kom, glada sträng! Kom, ungdomsfriska sång!
Kom, bild af tredje Gustafs sol, engång!
Kom, ideal, som luft i molnen flämtar!

Vi äro ej de mänskensegoister,
Som utan fäste tumla i det blå.
En droppe skämt förstå väl ock artister,
En glädjeblossa älska de också.

Och hvad oss sen i lifvets prosa brister,
När bordet dukas klenst med poesi,
Det torde konstens vänner fylla i,
Med kritisk efter rätt af en magister.

Men vexe vi, som blommorna, för löjet
Och spinna solsken, väfva töckendunst,
Så är vårt mål dock ej det tomma nöjet,
Ej ens, högtärade publik, din gunst!
Vi söke form och ande i förening;
Det finns en evighet i stundens sken.
I oss och öfver oss står dock idén!
— Och det är äfven Konstnärsgillet mening.

Marstrand.

(För skeppsbrutnes enkor i Åstol.)

Från skilda nejder kommo vi
Till oceanens öde strand
Att andas svalka vid dess rand
Och skölja lifvets damm deri.
En skatt vi sökt, en underpant
På lugnet af vår lefnads dar:
Den skönsta perla hafvet bar,
Den ädla helsans diamant.

Om henne sjöng i fordomtid
Den svenska diktens fader, att
Så dyr är ingen kronas skatt
Och så omistlig för vår frid.
Ty brister hennes sköra tråd,
Som brutna blomster ryckas vi
Ifrån den jord vi rotas i,
Att skåda bort mot himlens nåd,

Vi vandrare vid hoppets staf,
Med samma mål att blicka mot,
Vid samma kala klippors fot
Och samma ändlöst vida haf;

Likt seglare på samma våg,
Dem samma planka skydd beredt,
Vi dela ljuft, vi dela ledt,
Vi vexa samman i vår håg.

Och de bland oss, som, vuxna blott
Vid elfvens strand, vid insjöns brus
Och täcka lunders aftonsus,
Naturens storhet ej förstätt;
Och lyckans barn, de veka, som
På sammetskuddar drömt sitt lif,
Till hvilka blott af verdens kif
En bruten suck från fjerran kom;

De trampa här på urtids grund,
På jättevågor af granit,
Ur djupens ässja hvälfda hit
Och stelnade i stormens stund.
Och långt, så långt som ögat når.
En fridlös, sömnlös blå titan,
En obetvingad ocean
Mot verdens tvenne hälfter slår.

Förgäfves slösa sol och regn
Och sommardagg och blommig vår
Sitt frö af lif sen tusen år
På dessa öde klippors hägn,
Förgäfves andas polens vind
På oceanens majestät;

Han fjettrar ej, han smeker det;
För honom hvitnar ej dess kind.

Och dock har menskolycka byggt
På denna strand sitt låga tjäll,
Har brutit bröd ur nakna fjäll
Och näring djupt ur hafvet ryckt.
Men dyrt förvärfdt är detta bröd,
Det saltas af så mången tår;
Den arme fiskarn det förstår:
Det gäller lif, det gäller död.

En vänder åter rik af rof,
En annan fattig, utan fångst;
Den tredje vänder hem med ångst,
Ty hafvet allt hans gods begrof.
Den fjerde kommer ej igen; —
På stranden barn och maka stå;
Men ödsligt är det vida blå,
Hans hvita segel syns ej än.

Det stormar. — Gån till stugan, barn!
Hur tom, hur enslig nu hon är!
Hans söndagsjacka hänger der
Och der hans nya fiskegarn.
Gud vet, när det behöfs, månnstro?
Se, liten pilt har somnat brådt
Med garnet till sitt örongott;
Sof, faderlöse, sof i ro!

Det mörknar. — Nu till aftonbön!
Det åtta är, som väntas hem,
Och far och äldste bror med dem;
Men Herren råder öfver sjön.
Kom, barn; läs bibeln i min famn!
Se, far har lagt ett märke nog
Vid "Herren gaf och Herren tog;
Välsignadt vare Herrens namn!"

Vid dessa ord i stugans dörr
En yngling träder, hölj'd af skum
Och lika blek och lika stum,
Som han var djerf och rödlätt förr.
Hvad? Ensam? — Ensam! Långt från hamn
Vi fingo stormbyn på vår bog
Och — "Herren gaf och Herren tog;
Välsignadt vare Herrens namn!"

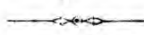
Hvad är det mer? Det är till slut
En gammal daglig saga blott
Om några, som i striden stått,
Och några, som ha kämpat ut,
De föllo dock med ära, ja!
Fast ej med lager på sin lock.
Den arme fiskarn äger ock
Sitt Narva och sitt Pultava.*)

*) Orden framsades på Pultava-dagen.

Och om hans minne snabbt förgår,
Som röken från hans stugas härd,
Och lefver all hans efterverld
I några öfvergifnas tår;
Hvad mer? Han fyllt den storhets mått,
Som menskligheten honom mätt,
Och den, som mäktar mer än det,
Må akta ringa fiskarns lott.

Vi, som ha lifvets skiften sport,
Der böljan ständigt byter form,
Och lärt oss af ett haf i storm
Att blicka långt och tänka stort;
Vi skola knyta dagens fest
Vid minnet af hvar redlig man,
Som föll i lifvets strid, der han
Behöfdes främst och kämpat bäst.

9 Juli 1862.

Lund.

Så skön är ej i klippors skygd
En fjärd med solsken på,
Som Sverges gröna Lundabygd,
När ax i blomma stå,
När lätt för aftonvindens fläkt
Den vida slätten gungar täckt
Och näktergalen slår
Sin drill i nordens vår.

Hit längtar friden till sitt bo
Från livvets vilda lek;
Här lägger stormen sig till ro
I lummig bok och ek.
Kastanjen skuggar vandrarns stig,
Och smidig murgrön flätar sig
Med ros och blommig hägg
Kring trefna hyddans vägg.

Det öga, som har sett sig trött
På nordens ödemark,

Det hvilar ljuft, af odling mött,
På kullar, fält och park.
När sakta mullrar långtifrån
Ett sömnlöst världshafs tunga dån,
Ler Sundets silfverband
Vid horizontens rand.

Som öar ur ett ändlöst haf,
Stå hvita gårdar fram;
Mot himlen tecknas tornen af
Vid gula vägars damm.
Högtidlig, som en bautasten
På åtta seklers grafvar ren,
Står mäktig Dômen qvar
Från fordna jättedar.

Och här inviger tankens makt
Sitt segrande banér,
Här samlar sig dess unga vakt
Kring diktens kung Tegnér.
Här står han, efterverldens gäst,
Prometheus, vid klippan fäst,
Högrest och kopparhård,
I ljuflig Lundagård.

Nu hvila i kastanjens skygd,
Du trötte vandringsman!

Så grön, som Sverges Lundabygd
Är ingen, ingen ann',
När lätt för aftonvindens fläkt
Den vida slätten gungar täckt
Och näktergalen slår
Sin drill i nordens vår.

1868.

Åbo.

Vid bergens fot, i dalens blida sköte
Der slingrar drömmande en liten å.
Så tyst, så tyst han går till hafvets möte,
Som om han vid en sofbädd gick på tå.
Lätt vaggas båten på hans lugna yta
Och finner ro för stormarna, som ryta.

Men vet du, o vandrare, hvarför han går
Så begrundande stilla sin gång?
Han har runnit igenom månghundra år,
Han har lyssnat på runornas sång,
Han har färgats så röd
Utaf lågornas glöd,
Och hans böljor ha blödt
Af det blod, som han mött:
Han är gammal och sorgsen och trött.

Invid hans stränder står den långa raden
Af vackra boningar i bergens skygd.

Der är den idoga, den trefna staden;
Der skipas lag, der odlas vett och dygd.
Der mäklar handeln på de vida torgen;
Hvem tänker der på minnet och på sorgen?

De förnimma det ej, de, som utan en tår
I den flyende dagen vext opp;
Ty för dem är ju allt som det varit i går,
Och de tänka på rosande hopp.
Men den gamle, som mins
Det, som mera ej finns,
Han, som hade så kärt
Det, som lågen förtärt,
Han förstår hvad det fordna var värdt.

Hur leende i grönska klädas bergen,
Der höga stjernor ha sitt vaktorn byggt!
Är der ej morgonrodnad uti färgen?
Är der ej ungdom i sekundens flykt?
Bo icke skämt och skönhet i den villa,
Der nu musikens glada toner drilla?

Men odödlig i lunder, som blomma så kort,
Sitter häfdernas fader Porthan,
Och hans stela, hans forskande blickar se bort
Emot tidernas blå ocean.
Intet mer han begär
Af den dag, som nu är,

Ty han mäter dess mått,
Och en qväll är den blott
Af en rikare dag, som förgått.

Se, solen skiner in i skumma kamrar,
Der än kung Eriks bleka skugga går!
Der nu den nya tidens smedja hamrar,
Den gamla, vördnadsvärda borgen står.
Sjuhundraårig han mot höjden pekar,
Liksom en fader ser på piltens lekar.

Hvad har du att beställa, du åldriga slott,
Med de larmande nyttornos rop,
Lik en riddarerustning, som malen försmått
Och som hängs för en gapande hop?
Uti frihetens värn
Sucka fångar i jern,
Uti hertigens sal
Hålla råttorna bal,
Medan grön är den blommande dal.

Men stor och lugn står du i tidens vågor,
Du ädla kyrka, äldst i Finlands nord!
Ditt kors står oförstördt af vreda lågor,
Din grund är byggd på klippan af Guds ord,
Och slägte efter slägte häpet stafvar
Den nötta skrift på dina hjeltegrafvar.

Ack, när seklerna ända sitt lopp, — när ej mer
Vet en dödlig hvar Finland har stått, —
När den ödsliga månen vid polerna ser
De omätliga drifvorna blott,
Skall ditt kors, som en bön
Ur den eviga snön,
Än uppresa sin staf
Och förkunna den graf,
Der vi stupat i tidernas haf.

1868.

III.

LIFVET OCH NATUREN.

Gåfvor af højden.

(Prolog till förmån för finske artisternes och litteratörernes
understöds-kassa.)

Hvad är det folket der, som lätt på foten
Emellan jord och himmel sväfva tycks,
Med hjessan i Olympens moln och roten
Kanhända ned i underjordens Styx, —
Som sörjer för att göra andra glada,
Men aldrig samlar korn i egen lada
Och som i denna mödans verld af stoft
Tycks lefva blott af sol och sommardoft?

Var god och säg mig, vise farisé,
Som räknar ut i mark och penni lifvet:
Hvad står i reglementet föreskrifvet
Om detta diktarfolks betydelse?
Hvad är artisten, säg? Hvad är poeten?
Den regellöst kringirrande kometen,
Hvad är hans plats, hans rol i menskligheten?

— Åh, svarar ni, hans namn har ett slags klang,
Men annars duger yrket ej till mycket,

Högst sällan får han titulärråds rang
Och lefver som det passar uti stycket.
Två mark och femti penni för biljett,
Det är hans värde. Mindre har man sett.

— Jag tackar. Det är mycket rätt och billigt,
Det utan tvifvel är hans sanna mått.
Men tillåt mig en liten fråga blott!
En man af facket torde kanske villigt
Upplysa oss om hvad vi ej förstått.
Ni till exempel, herr poet, som bigtat
Så sköna saker om hvad konsten diktat,
Var god och säg oss hvad den gälla kan;
Ni är just egnad till värderingsman.

— Min herre, konsten är det skönas tempel
Och konstnärn dess beundransvärde prest.
Utaf hans skapelse och hans exempel
Upplyses verlden omotsägligt bäst.
Som örnen stiger han mot ryktets sol;
Hans panna bär odödlighetens stämpel.
Artistens trefot är en kungastol,
Skulptörens mejsel, musikerns fiol
Och målarens palett, poetens lyra,
Allt är en spira, enkom gjord att styra
En verld, som böjer knä för konstens ihron.

— Naturligtvis. Och för konstnär'ns person.
Förlåt mig, detta klingar rätt poetiskt,

Men smakar smått af sjelf-afguder.
Kanske med litet modesti
Och mera praktiskt, mindre hög-estetiskt,
Vi slutligen om saken ense bli.
Två meningar emot hvarandra strida:
Den ena tänker sig en musikanter,
Färgsudd, stenhuggare och komediant
På skinnpegaser genom töcken rida;
Den andra betslar solens spann åt dem
Och för dem i triumf från diktarsmedjan,
Som föremål för verdarnas tillbedjan,
Till ryktets och odödlighetens hem.
Att mellan dessa domslut finna vägen,
Det kunde göra Salomo förlägen,
Och därför vänder jag mig nu till er,
Till er, osynliga, fördolda makter,
Som råden öfver menskohjertats schakter,
Och manar eder ifrån höjden ner,
Att slita tvistefrågan, som I veten:
Hvad är artisten, ja, hvad är poeten?
Hvad är väl deras plats i menskligheten?

Den store Andens öga såg
Af höjden ned till parken
Och fann en vissnad gren, som låg
Förgäten uppå marken.
Hur är du, lilla gren, så arm?
Jag vill dig lyfta till min barm,
Och du skall blifva grön och varm.

Så skedde, och af Andens kraft
Den torra grenen väcktes.
Af det fördolda lifvets saft
Med grönska han betäcktes
Och blommade så underbar,
Som ingen gren i skogen var,
Med fågelsång och fågring klar.

Men när han nu så mäktig vardt
Att rika blommor bära,
Förglömde han sin gåfva snart
Och sjöng sin egen ära:
Hur är jag dock så skön och rik,
Och ingen annan är mig lik
I fågring, grönska och musik!

Den store Mästarn såg alltnog,
Att verket sig förhäfde.
Den lifvets kraft han återtog,
Som grenen genombäfde:
Hur har du glömt, att jag var den,
Som gaf dig ljus af himmelen?
Välän, blif torr, blif arm igen!

Och åter grenen vissnad låg
Bland torra löf förgäten.
Då vardt han ödmjuk i sin håg:
Hvi var jag nyss förmäten?

O, Ande, som mig gaf gestalt,
Af stoftet du mig frambefallt,
Och jag är intet; du är allt!

Och Anden såg, att grenen sig
För honom ville böja:
Gren, efter du ödmjukat dig,
Så vill jag dig upphöja.
Jag har förstått din tysta bön;
Välan, blif nu långt mera grön
Och tusen gånger mera skön!

Om förr du med naturens prakt
Sågs vida parken lifva,
Så skall du nu af Andens makt
Mitt ädla redskap blifva,
Att allt, som förr var kallt och dödt,
Förvissnadt, sorgset och förblödt,
Blir genom dig ånyofödt.

Ty är du ock den minsta gren,
Förtrampad på din tufva,
Så skall med höjdens återsken
Du jordens store kufva.
Allenast du i mig har rot,
Skall ingen makt stå dig emot,
Och verlden ligga för din fot.

Men mörker är din arfvelott,
Om du dig sjelf upphöjer.
För mig allen, för Anden blott
Sig allt på jorden böjer.
Det toma sken skall nederslås,
Men allt, som uti Anden sås
Skall bära frukt och ej förgås.

Det var en saga. Rösterna ha svarat,
Och tolkningen, den lemnar jag åt er.
Men om ock mycket än står oförklaradt,
Hvem är, som ej den glömnda grenen ser?
Om han vid polens snö kan blommor bära,
Hvem vill ej då den store Anden ära,
Som prydt den ringaste så rik, så varm,
Att smälta isarna i menskors barm!

När hvarje liten fågel har sitt näste,
När hvarje blomma har sin egen rot,
Den glömnda grenen har ej skydd, ej fäste,
Han drifver biltog höstens frost emot,
Och när i lifvets storm han maktlös blöder,
Finns ingen jordisk vän, som honom stöder:
Han faller, glömd af dem han glädje gaf,
Till dess — för sent! — de blomsterströ hans graf.

Men samma lifvets stora, underbara
Och höga Ande, som har konstnärn väckt,

Att i sin ringhet dock med höjdens fläkt
Hans herrlighet för menskor uppenbara,
Densamme Anden skall ock hjertan väcka
Att nu sitt stöd den glömnda grenen räcka,
På det att händanefter, fri och ren,
I jordens stormar oförkränkt, idén
Må stråla klar af höjdens återsken.

1869.

Shakespeare.

(Prolog vid hans sekularfest i Helsingfors den 23 April 1864.)

Hvem är den kung i Diktens land,
Som kufvat med sin starka hand
I skönhetens, i snilletts band
De trotsiga Titaner
Och bundit lidelsernas storm
Och gifvit regel, röst och norm
Åt dessa vågor utan form
I lifvets oceaner?

Vid englars och demoners strid
Från himlen föll en stjerna blid,
Föll i en stor och stormig tid,
Ett stort och stormigt hjerta,
Och vexte der i vindens brus
Till dikt, till dram, till eld, till ljus
Och lyste öfver seklers grus
Med strålar lika bjerta.

En fallen stjerna var hon visst,
Omtöcknad utaf jordens brist,
Men en af dem, som dock till sist
Der ofvanefter stamma.

Och han, som denna gnista fann,
En fallen ande var ock han,
Dock mer än någon dödlig man
Förstod han gudars flamma.

Som han, har ingen man förstått
Det som var ondt, det som var godt,
Det som var stort, det som var smått,
Det som låg mellan båda,
Det som var krökt, det som var stolt,
Det som var öppet eller doldt,
Åt himmel eller afgrund såldt,
I hjertat genomskåda.

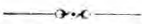
Och ingen man på denna jord
Har låtit last och svek och mord
Och lustar med sitt fräcka ord
Sig sjelfva så förhåna;
Och ingen lät så menskligt skönt
En trampad dygd, med ära lönt,
I sjelfva fallet segerkrönt,
En sjunken tid förvåna.

Och med så djerfva penseltag
Har ingen målat häfdens drag
Och låtit flydda tiders dag
För nya släkten randas;
Och ingen har ur grafvens natt
Frammanat skuggorna, så gladt

I lifvets färger klädda, att
I andra sekler andas.

Se, därför hör han världen till,
Hvemhelst det stora älska vill,
Och därför är han vittnesgill
För alla folk och länder.
Och vid hans vagga denna stund
Vi räcka, på Europas grund,
Åt folkens stora fredsförbund
Det finska folkets händer.

Ty mensklighetens skald han är.
Att akta högt, att hålla kär
Den stråle Herrens nåd beskär
Det är att Herren tjena.
Hvad är allt ljus, om icke Hans,
Hvad William Shakespeares ärekrans,
Om ej en bruten återglans
Af källans ljus allena!

Votum

för den dramatiska konsten i Finland.

Du, som en dag med nyktra tvifvel tog
Uti din hand historiens digra bok
Och mätte ut med tumstock mensklighetens
Mångbugtande, nyckfulla omloppsbanda
Kring tidens ur; — hvad vet du om de döda?
Såg du myriader väsen droppa ned
I evigheten? — Mins du deras drag?
Förnam du ryckningar af lif i murkna
Skeletoner, strödda kring i jordens stoft?

Hvar äro dessa hjeltar, kungar, folk,
Som fylla tideböckerna? Säg mig,
Hvar är det varma blod, som brusade
I deras ådror? Hvar den höga rodnad
På deras kind af lifvets ungdomsfärg,
Och vredens hot — och kärleks ljufva glöd
— Och snilletts blixtnad — och tankens örnavingar?
Förnam du längtans suck i deras barm?
Har deras anddrägt fläktat mot din tinning?
Har du känt deras hjertan klappa, fulla
Af lidelser? — Och har du blickat, öga
Mot öga, in i deras själ? — Tryckt hand

I hand? — Hört deras läppar hviska dig
Så lefvande, så menskligt varma ord,
Att du har lidit, gråtit, lett med dem
Och sagt: De voro menskor, liksom jag!

Förgäfves frågar du de stumma bladen
I häfdens bok. Historien sitter hög
Till doms på grafvarna och ristar bilder
Med kopparstift i marmortaflorna,
Stora gestalter, obevekligt sanna,
Men utan lif, men utan kött och blod;
Kropplösa tankar, ädla föredömen
Och djerfva handlingar, — men utan armar
Och utan röst, — brådstörta lidelser
Med mask för ansigtet! Der vanka skuggor
Och åter skuggor för din ljumma blick,
Och, trött vid denna skog af mensklighet
Förutan menskor, utan grönska, lägger
Du boken bort med namn och åratal,
Beläsen, uppbyggd, lärd — ja, hvarför icke? —
Men kall, — liksom den lefvande sig skyndar
Från kyrkogården och är glad att åter
Se röken från sin skorsten och förnimma
Gårdshundens skall vid hemmets kära port.

* Då kommer *Dikten*, detta ljufva barn,
Som i sin oskuld drömmer tusen gånger
Mer sannt, än all den vises forskning tänkt,
Och sänker sig med skära fjärlvingar

På häfdens blad. — Der var hon länge hemma.
Hon var den knopp, ur hvilken dessa blad
Ha vecklats ut. Hvem, om ej hon, har hviskat
Den första sagan i historiens öra?
Hvem, om ej hon, har stänkt en droppe dagg
I stepperna af krönikans register?
Allt hvad från hjerta och till hjerta går
Hör henne till. — Och se, hon leder dig
Igenom hjeltediktens svärdsigny, genom
Lyrikens yppiga orangeparker,
Till *scenens* stora, speglande trymå
I ram af guld på lifvets marknadstorg.
Förhänget uppgår. Häfden träder fram,
Ej mer i väsenlösa skuggors töcken,
Men frisk, förkroppsligad, förandligad
Och varm, som lifvet andas än i dag.

Då ljusnar dimman. Det förgångna lefver.
Grafvarna öppnas. Skuggorna stå upp.
Den mörka jorden återger sitt rof;
Ur hafvets afgrund dykar den förliste;
Ur bålets flammor springer fram martyren;
Brådt söker hjälten upp sitt brustna svärd;
Sin storhets fallna krona griper kungen;
Sin släckta lampa tänder forskarn åter;
Arbetarn går till länge rostad plog . . .

Der ligga i ett hörn af kyrkogården
Fem hufvudskallar. Deras kind får färg.

Förgråtet modersöga, länge brustet
I sorg och död, uppvaknar leende,
Och handen smeker barnets gyllne lock.
En rosig tärna smyger blyg till fönstret
I qvällens skymning, och derunder smäktar
En ynglings suck i mandolinens strängar.
Upp far tyrannen ur sin tunga slummer
Och griper skrämmd sin slöa bilas skaft.
Men se, till blodig skuldra återvända
Hans offers hufvuden och se på bödeln
Med blickar af osägeligt förakt.
Brist, våld! I vanmakt digna, oförrätt!
Maktlös är bilan! Maktlös är din boja!
Frihetens luft inströmmar genom fängslets
Tredubbla murar, — folken andas åter,
Och lefvande gå seklerna till doms,
Hvart med sitt slägte, inför efterverlden.

Lif! Mensko bröst! Hvar hade du en suck,
En längtan, ett begär, en sorg, ett löje,
En dygd, en dårskap, en bedrift, ett brott.
Som ej på scenen blottats utan mask
I all sin storhet, all sin ömklighet?
Hvar ägde du så fasansfull en syn,
Hvar ägde du så oförvissnelig
En doft af skönhet uppå denna jord,
Att icke diktens genius gripit honom
I flykten och till skräck, till maning, tjusning
Ställt honom fram på scenen för allt folk?

Här samlas alla spridda återljud
Af denna fallne, gudaborne ande,
Som biltog bor i mensklighetens barm.
Här rasar han i synd. Här vältrar han
Sig fräck i smutsen af en sinnlig lust.
Här trotsar han, en frossande demon,
Berusad utaf pöbelns jubelskri,
Dygd, oskuld, heder, sanning, Gud! . . .

Och dock

Ur djupet af hans fall uppstiger här
I segerglädje allt det ädlaste,
Det högsta, bästa uti menskors bröst
Och böjer knä inför det heliga,
Hvars namn är alltför stort, att ropas ut
På torgen, men som lyser evigt klart
I villorna af vanskelig lust. — Kung Lear
Bär menskligheten i sitt fadershjerta;
I Hamlet brister verlden uti spillror,
Och tanken stupar maktlös för Guds thron,
Men blott för att stå upp i världshistorien
Och döma uti Macbeth världens synd!

Kristian II i Sönderborg.

Kung Kristian satt uti Sönderborg
Och sad' till sin gamle knekt:
Min trogne Peder, haf ingen sorg:
Mitt danska folk är käckt.
Med kejsarens hjelp skall det sig resa;
Vi skola i blod två af vår nesa;
Vi skola strypa den tyska korp
Och gissla pilten från Wasa torp.
Vi skola åter beherrska nordnen,
Ty snillet, Peder, regerar jorden.

Bedröfvad svarade knekten då:
O, herre, din tid är all.
Din arm är maktlös, din hjessa grå,
Och kejsaren glömt ditt fall.
En fängselmur är ditt rikes gränser,
Och intet svärd vid din sida glänser.
Din här är slagen, din thron är såld,
Din Norby smäktar i tsarens våld;

För dansk, som tysk, är ditt namn en fasa,
Och Sverge jublar kring Gustaf Wasa.

Hvad! — uppfor kungen med väldig harm;
Titanen, i fjettrar snörd. —

Är jag ej den nya tidens arm,
Som mejar fälten till skörd!

Blott jag förstått att ur gruset leta

Den stora tanken af Margaretha:

Ett folk skall bygga i nordens land;

En lag skall knyta dess styrkas band.

Rom skall ej ockra med menskosjälar,

Men frihet adla ett folk af trälar.

Min ädle herre, var knektens svar,

Din mening var kanske god;

Stor var den säkert. Dock sägs, du har

Utgjutit nog mycket blod.

Då verlden efter ditt snille mätit,

Men der är något som du förgätit.

Det blod du gjutit, det vore glömdt,

Om folkens hjerta ej dig fördömt,

Ty folkens hjerta, för dig en gåta,

Har ock sin Dyveke att begråta.

Kung Kristian vardt som en snö om kind;

Hans ljugeld i aska gick;

Hans storm förbyttes i sommarvind;

Han sade med slocknad blick:

Ve, är det sannt, som du säger, Peder,
Så vill jag stiga i grafven neder;
Jag har förfelat min lefnads mål.
Hvad batar menskan en barm af stål
Och tankens storhet och planer bjerta,
Om snillet saknar ett menskohjerta?

1866.

Karin Månsdotters vaggvisa för Erik XIV.

(Med anledning af E. J. Löfgrens tafla.)

Sof, du stormiga hjerta, sof!
Sof i mitt lugna sköte!
Tyst omkring dig är skogens hof;
Eken susar Guds allmakts lof.
Sof i mitt sköte
Dagen till möte!
Gud allena är ljus, men världen är natt.

Sof, som förr vid din moders barm,
Sof på din fallna krona!
Höghet kyler, och guld gör arm;
Kärlek ensam är rik och varm.
Sof på din krona!
Gud kan försona,
Gud allena är ren, men vi gå i synd.

Sverges rike är nu min famn;
Sof i ditt kungarike!
Hat går vilse, men tro ger hamn;
Sof välsignad i Herrens namn!
Sof till Guds rike!
Sorgerna vike.
Gud allena är hög, men vi äro stoft.

1865.

Voltaires hjerta.

I femti år satt snillets kung
På tankens herrskarstol
Och bräckte mången fördom tung
Och tände mången sol.
Men detta ljus var kallt som is,
Och denna blixtn var hån,
Och denna qvickhet, högt i pris,
Var grin af en demon.

Han var den udd af tidens svärd,
Som slog det gamla kull;
Men tom han lemnade den verld
Han fann af villor full.
Han ryckte Gud Allsmäktig ned
Från stjernornas palats
Och satte sen, att gyckla med,
En sköka på hans plats.

Fri var han, — fri från hvarje band,
Som menskor heligt är:
Gud, oskuld, dygd och fosterland,
Den prisade Voltaire.

Han visste ej, att kärleken
Är mer än döden stark;
Han trampade, till hån för den,
Sitt lands Johanna d'Arc.

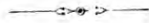
Men tänka stort, är tänka varmt
Och högt, ej endast fritt.
Hans *nej* var rikt, hans *ja* var armt:
De kunde vara qvitt.
Det adertonde seklets man
Förbytt Sven Dufvas lott:
Ett dåligt hjerta hade han,
Men hufvut, det var godt.

Hvi har du nu, o efterverld,
Förvändt hans storhets mått?
Det sämre skänker du din gård,
Det bättre du försmått.
Hans rika hufvud multnar glömdt
Hos maskarna i mull;
Hans arma hjerta har du gömt
Som en relik i gull.

Välan, vallfärda, om du vill,
Till hjertat från Ferney!
Men lägg vårt sekels hjerta till,
Det andra fyller ej.
Åt ljusets makt, åt tankens bud
Dess höga ära gif!

Men utan kärlek, utan Gud,
Hvad är ett menskolif?

Hvad är det ljus, som icke bär
Sin källas återsken
Och icke vet, att jorden är
Guds fotapall allen!
Hvad är den äras högsta glans,
Som stulits från Guds thron
Och glömt, att klarheten är Hans,
Men blott en skugga hon!

Giuseppe Garibaldi.

Ut! Ut! Drag svärdet till kamp och dom!
Italiens timma slår.
Vi vilja till Rom, till Rom, till Rom;
Dess heliga mark är vår.
Rom är vår brud, som vår tro vi lofve,
Och ingen djefvul och ingen påfve
Skall rycka dess stolta namn
Bort ur Italiens famn.
Till Rom, Vårt fäste! Till Rom, vår hamn!
Roma o morte.

Och alla vägar, de leda dit,
Två tusenåriga fjät.
Till en jag sätter den bästa lit
Och denna vägen är rät.
Vi skola gå fram på folkets skuldra,
Hur kardinalernes åskor mullra.
Vi börda vårt ärfda hus,
Om verlden fölle i grus:
Till Rom för frihet! Till Rom för ljus!
Roma o morte.

Du bleke yngling, hvad vill du här?
Hvad söker du på vår ban?
Om guld, om gunst du af oss begär,
Gå hellre till Vatikan!
Här skall dig ingen prelat förguda;
Vi ha blott döden till sold att bjuda,
En död för ditt fosterland,
En graf uppå Tiberns strand,
För Rom vårt hjerta! För Rom vår hand!
Roma o morte.

Hvad bryr mig den statskonst, feg och hal,
Som månglar med folkens rätt?
Den fege välje sitt snöda val,
Att krypa i solen mätt,
Jag är en man ifrån folkets koja;
Min ro var icke i guldsmidd boja.
Jag väljer för smek och prål
En romares död i stål.
Till Rom, vår fana! Till Rom, vårt mål!
Roma o morte.

En hedning kalla de mig; välan,
En kättare är jag ock,
Mitt lama knä jag ej böja kan
För helgon af sten och stock.
För menskogudar kan jag ej buga,
Kan ej för munkar mitt credo ljuga.

Allsmäktige, blott för Dig
Jag böjer i stoftet mig!
Till Rom, vår svärdsudd! Till Rom, vår stig!
Roma o morte.

Och därför, eviga, stolta Rom,
Vi trycka dig hårdt i famn.
Vi skola rensa din helgedom
I Guds och i folkets namn
Skall vid din åsyn vårt öga brista
Och makt och ränker oss öfverlista,
Framåt, som ett stormigt haf,
Oss följer Italiens glaf.
Till Rom, *dess* framtid! Till Rom, *vår* graf!
Roma o morte.

Pio Nono.

Icke utaf denna verden
Är mitt rike, Herren sagt,
Icke grundadt uppå svärden,
Icke byggdt på menskomakt.
Utan värn för verdens hot,
Fattig, skygg, som lamm och dufva,
Menskans son ej ägt en tufva,
Att sitt hufvud luta mot.

Men du herde för hans hjordar,
Håller spira, sköld och spjut;
Med ditt svärd du dig omgjordar,
Gjuter blod i strömmar ut.
Purpurklädd, i kunglig prakt,
I Hans namn, som frid förkunnar,
Med kanoners hednamunnar
Värnar du ditt rikes makt.

Tjenar du i alla öden
Segerfursten, hvares banér

Bundit helvetet och döden,
Hvi är Han din sköld ej mer?
Är ej Hans den vida jord?
Är du för Hans lära tolken,
Hvi tillsluter du för folken
Boken med Hans helga ord?

Blinde, vill du döda Anden,
Den odödlige? Välan,
Han står upp, han sliter banden,
Och din thron förkrossar han.
Hör du icke Ordets storm
Högre än gevärens knallar
Brusa fram mot dina vallar
Och förvandla tidens form?

Ingen syndafri Maria,
Intet helgon från i går,
Intet uddlöst bann skall fria
Denna thron, hvares timma slår.
När på tidernas: gif akt!
Stolt du svarar: *non possumus!*
Svarar Anden: *pulvis, humus!*
Stoft och aska är din makt.

Jag är Gud och ingen annan,
Säger Herren. För Hans ord

Böjer den förmätne pannan,
Och de stolte varda jord.
Han har sprängt ditt fästes port,
Och dig återstår, när alla
Dina herravälden falla,
Intet mer, än falla stort.

Du, den siste hierarken
Med en verld till fotapall
Se, när vida skälfver marken
Af ditt oerhörda fall,
Herren kallat dig att, klar
Som den röda aftonstrimman,
Vittna än i nedgångstimman
Mäktigt om den dag, som var!

Der, förlorad och förgråten
Bland ruinerna, du ser
Remna öfverallt förlåten,
Dig kan ingen hata mer.
Vördnadsfull, med omvänd glaf,
Tidens storm, o menska, plockar
Mildt från dina hvita lockar
Guds, den Högstes, krona af.

O, att du förstode tidens
Andekamp för klarnad Gud,

Att din krona vore fridens,
Kärlekens apostlabud,
Att för ljus och frihet nu
Signande din hand du hülle,
O, hur stor och ädel fölle,
Verldens siste påfve, du!

1867.

Dreyses graf.

Hvem nalkas här den stilla kyrkogården
Vid Sömmerda i Sachsens väna bygd
Och hejdar sina steg vid marmorvården,
Att hvila ut en stund i grafvens skygd?
Det är en sorgklädd, en förgråten mor,
Hvars ende son förblödde nyss i slaget.
O, hjerta, på ditt skönsta hopp bedraget,
Sök lugnet här, der endast friden bor!
Här gömde någon en utaf de sina,
Här runno andra tårar före dina.
Gråt ut, gråt ut, allena med din Gud!
Så fridfull susar poppelns höga krona,
Som ville han hvar bitter sorg försona
Och öfverrösta hvarje smärtans ljud...

— Nej, gråt ej! Gråt ej! Torka tåren af!
För många föllo ren på denna graf.
Här droppa hundratusen mödrars tårar
Som eldregn öfver denna vigda jord,
Dess luft förpestas af tallösa bårar,
Och sjelfva stenen ropar: mord!

Hvi stirrar du bestört på minnesskriften?
Vet du ej hvem som sofver här i griften?
Ett ringa redskap blott för staters kif,
En hand, som lånats åt de höges lustar,
En soldnär i den trupp, som satan rustar.
Att brådt förkorta oberedda lif:
Här hvilar Dreyse . . .

— Dreyse? Hvem var han?
— Tändnålsgevärets store upphofsman,
Ej ensam i sin rang bland bödelsknektar,
Ty mången fuskar i hans yrke än,
Men dock den främste mannadråparen
I mekanikens tidehvarf, som jägtar
Att öfverbjuda sjelfva djefvulen
Och bräddda hans pokal med mordets nektar.
Han "hvilar"! Ja, uti en pöl af blod.
Hans verk ej hvilar. Det får ärestod,
Och samma tid, hvars känslor öfversvalla,
När lagen låter Traupmanns hufvud falla,
Den adlar Dreyse, täflar om hans lod
Och prisar det som manligt hjeltomod,
Hvad himlens englar tigerglädje kalla.

Gå, sorgsna moder! Här finns icke friden.
Ett åskmoln nalkas öfver skogens rand,
Och höstens aftonskyar stå i brand,
Som en reflex af den mordlystna tiden.
Blod! Mera blod! Till verket, hvarje hand!

Chassepot gör under, mitraljösen dönar,
Tändnålsgeväret får sin öfverman,
Och lärlingen sin mästare förhånar.
Sju i minuten, det går mer ej an:
Finns här ej en, som i sekunden rånar
Myriader lif? O, hvilket snille han!
Hans ära skulle räknas som nationens...
— Och seklet kallas civilisationens!

Den tid skall komma*),
När blodig härnad
Och vapenrustning
I eld förbrännas,
När folk ej mera
Mot folk sig reser
Och intet örlig
På jorden lärs.

Då skola svärden
Till plogar smidas,
Då skola spjut
Till liar krökas,
Och ingen sargas
I jemmerklagan
Och ingen dödas
På Herrens berg.

*) Esaias, kap. 2, 9, 11.

Då beta lammen
Med leoparder,
Då hvila kiden
Med unga panthrar,
Då leder pilten
De tama lejon,
Och spenbarn leka
Med huggorms' häl.

Allt land skall fyllas
Af Herrens kunskap,
Som hafvets vågor
Betäcka fälten.
Omkring Hans fana
Församlas folken,
Och frid skall vara
Hans ärestod.

Sept. 1870.

On m'a trompé.

Jag styrde dock ett stolt och mäktigt rike,
Och stolt och tappert var det folk mig följde.
Bland jordens herrskare fanns ej min like,
Och Cæsars lycka mig med lagrar höljde.

On m'a trompé!

Jag var den stumma Sfinx, jag sågs från thronen
På tidens oupplösta gåtor rufva.

Jag slog i fjettrar revolutionen,
Och gamen var förvandlad till en dufva.

On m'a trompé!

Ett stormigt haf, som städs mot stranden larmar,
Det lättast rörda folk, som jorden ammat,
Det bar jag som ett barn i mina armar,
Och knappt en blixtnar ur dess öga flammad.

On m'a trompé!

En pyramid, och jag dess topp, var staten,
Och sex millioner röster voro basen.

Åt massan gaf jag urnans lek och maten,
Intelligensen gaf jag lyxen, frasen.

On m'a trompé!

Hur rördes för min tråd marionetten!
Hur var ej äran ett försilfradt bete!
Ogenomskådlig, stödd på bajonetten,
Befrof jag ordets frihet djupt i Lethe.

On m'a trompé!

Hvad båtar ljus? Blott mörkret vet att tiga.
Ett dunkelt öde oss beherrskar alla.
Jag visste, att min stjerna skulle stiga,
Jag glömde, att en dag hon kunde falla.

On m'a trompé!

Var äfven hon ett bländverk af demoner?
Ve, att mig allt, allt, allt, allt, allt bedragit!
O, Varus, gif mig mina legioner!
Arminius har dem i spillror slagit.

On m'a trompé!

Hvar äro dessa fala legoknektar,
Som nyss för Cæsars örn sig hesa skrikit?
Omkring mig ser jag blott ett folk, som fäktar,
Som dör; — och mig har sjelfva döden svikit.

On m'a trompé!

Och detta folk, så lätt som hafvets bölja,
Det har dock burit mensklighetens fana.

Om det förgås, hvem skall det efterfölja?
Skall tidens tornur ryckas ur sin bana?
On m'a trompé!

Finns dock en Gud, ej blott det blinda ödet,
Som slumpvis leder menskans steg till målet?
Och måste alla riken söka stödet
I rätt och sanning, starkare än stålet?
On m'a trompé!

Skall man förstå uti en framtids dagar,
Att folken hafva hjertan, ej blott magar,
Att kärlek styrker och att hat försvagar?
Då stirrar häfden på min graf och klagar:
Il s'est trompé!

Sept. 1870.

Herr Meyer.

En Wienare, — förstå mig väl,
Herr Meyer tror jag han sig kallar, —
Kom med en mjölnare i gräl,
Jag mins ej mer af hvilket skäl.
Allt nog, från kejsarstadens vallar
Han reste i affärer bort
Och hamnade så innan kort
Bland Schwartzwalds öde berg och tallar.
Der såg han mellan klyft och sten
En liten bäck så sakta välla.
— Hvad är den lilla der för en?
— Jo, herre, det är *Donaus källa*.
— Potz tusend! Donau? Den der?
Då kan jag ju med lätt besvär
Ett vackert puts i verket ställa.

Herr Meyer är en fiffig man;
I bäcken ned sig sätter han
Och dämmer den, så godt han kan.
— Se, det var knäppen, kan jag finna!

Det här blir mjölnarnes ruin.
Jag tycker hvad allt folk i Wien
Skall göra för en häpen min,
När Donau hör upp att rinna!

Förlåt, det är visst indiskret,
Att jag ej för en fråga väjer,
Men säg i all förtrolighet,
Herr Censor, — heter ni ej Meyer?

Gamla året till det nya.

Ett sandkorn droppade ned ur världens timglas;
Ett flarn dök spårlöst under i oceanen,
Ett fingersmått vardt fylldt med oändlighet,
Och menskan hisnade öfver måttets storhet.

Då seglade tankens sjöman ut på fjärden
Af strandlöst haf och såg myriader verldar,
Som böljor glittrande, höjas, sjunka ned
I det omätliga, der hans båt förliser.

Och tidens örn kom kretsande genom rymden
Och såg en liten punkt i den ljusblå ethern;
Der slog han ned och lade sitt ägg i snön,
Och deraf föddes seklernas yngsta spenbarn.

Vi voro många sådana. Ingen räknar
Vårt tal i ziffror. Ingen ännu har mätit
De cirkelbågar jorden i alltet skref,
Allenast Han, kring hvilken verldarna rulla.

Men jag, den närmast yngste af örnens ungar,
Som nu vingskjuten störtar i oceanen,
Jag ger förgängligheten i arf åt dig
Och kastar tiden bort, som en sliten klädnad.

Den stund jag bar en ziffra i seklets häfder,
Har jag sett riken ramla och folk förvandlas
Och tankar gro, som gräsen. Med koppartråd
Jag jordens båda hälfter har sammantråcklat.

Du unga år, far varligt med menskoslägtet!
Det är af vax och vår-is, förgås som blomstren,
Men bär en mäktig gnista af evighet,
Hög, oförstörbar, i längtansfulla barmen.

Blås, friska vind! Låt gnistan i flammor vexa!
Låt menskotanken, högre än furans toppar,
Mot stjernor stiga, medan en fågelsång
I kronan sjunger odödligt Skaparns allmakt!

Hugg ned det ruttna! Är ej den vida jorden
Guds svedjemark, der yxan beständigt dånar
Mot trädens rot, och människan häpnar dock,
Att kornet gror ur askan af det förgångna!

Men bred din örnavinge, som sköld och pansar,
Kring hvarje ädelt frö, som i stoftet trampas,
Och låt det gro välsignadt ur natt och död
Till sommarsol och gyllene framtidsskördar!

Res upp det svaga, härjade och förtryckta!
Bryt ned hvar boja! Bräck alla vrånga murar!
Men kom ej vid den eviga lag, som byggt
Af rätt och sed det heliga ordet frihet!

Ryck masken från det falska! Aftvätta sminket
Från lögnens rosiga kind! Smält glitterguldet
Från flärdens anlete! Sanning är lifvets rot:
Verldsträdet suger sin must ur Mimers källa.

Se, mörker hvilar än öfver vida länder,
Och folken sucka sorgsna i dödens skugga.
Låt dagen gry! Låt eviga solars glans
I klarhet lysa öfver förgångna skuggor!

Sänd du hugsvalande ned en himmelsk ljusblick
Till allt, som lider, allt, som förgätet fryser,
Förhungerar, törstar, allt, som förgråtet ser
Från jordens sorger upp mot ett bättre ofvan!

Och sänd jemväl till det frusna land i norden,
Der folkens isade snöplog går att bana
En väg mot polen och stelnar i drifvor bort,
Sänd dit en vår, som grönskar i öde hjertan!

När du, som jag, vingskjuten i hafvet störtar
Och stum begrafvar stundernas lilla äflan
I det omätliga, — sjunk, du tidens flarn,
Af folkens kärlek följd, i det tysta djupet!

Välsignad vare Han, som, allena mäktig,
Onämbar, outgrundelig, allgod, allvis,
Lofsjunges högt af sferernas harmoni
Och samlar tidens blomster i evigheten.

Nebulosan.

Bra, glasmästare, bra! Lägg än en skifva
Af den vattenklara kristall i tuben!
Större! Större! Mins, att med hvarje linie
Går jag tusen millioner mil i rymden,
Röfvar nattens begrafna hemligheter,
Fångar aldrig anade solars strålar
Och uppdagar alltets fördolda mått.

Stolt mot himlen reser sig teleskopet,
Mörsaren, som beskjuter fästets vallar.
Menskoandens forskande, lystna öga
Spejar verdarna, löser rymdens gåtor,
Genomborrar tyst ett omätligt fjerran
Och de hisnande höjder sammanrullar,
Liksom stoftkorn spaka, i ziffrans våg.

Dagas, Skaparens ljusa väg i ethern!
Vintergata, lös dig i stjernsystemer!
Fyrtitusen gnistrande sköna solar
På en fläck, som min flata hand betäcker!

O, triumf, triumf! I min hand jag håller
Alltets tumstock; jag har bestormat himlen:
Det oändliga finns för mig ej mer!

Dock... hvad är det töcken mitt öga varsnar,
Dunkelt, gåtligt, trotsigt och ouplösligt?
Tiotusende år behöfver ljuset,
Att från dessa rymder mitt synrör hinna,
Och den vall, som gäckar Gigantens anfall,
Är ett Ixions moln, som tanken tröstlös,
Mållös famnar; — Juno är icke der.

Alltså finns ännu uti universum
Ett, som forskningen ej förmår utgrunda,
En ofantelig, olöst nebulosa,
Minst så stor, som ett solsystem i omfång?
... Hvad? Hon rör sig! Flyttar sig fram i rymden?
Störta himlarna ned från deras fästen? ...
Nej... det är en *mygga* på tubens lins!

Verldarnas daning.

Väl utransakadt! Ett ändlöst töcken,
Mer lätt än ångan, mer glest än röken,
Det drifver rotlöst i rymdens öken.

Det har en kraft till att attrahera,
Det tätnar, hopas och hopas mera;
Då börjar massan till sist rotera.

Kring medelpunkten sig samla gerna
De tyngsta ämnen och bli en kärna,
Som glänser fram i en töckenstjerna.

Alltmera hastig blir rotationen:
En ring sig löser från kohæsionen
Och slungas ut från eqvator-zonen.

Af denna ring ses ett klot sig dana,
Som rörs kring centrum i ringens bana
Och strör ut andra med samma vana.

Så danas solar, planeter, månar;
Saturni ring oss ej mer förvånar,
Ty han sin form af sitt ursprung lånar.

Vårt solsystem är en ö i fjärden,
Förtätadt töcken kring hufvudhärden. —
Hvad fattas mer, för att skapa världen?

— Hvad fattas mera? Just icke mycket,
Allenast början till hela stycket,
Och slutet lemnas väl ock åt tycket.

Hvem gjorde töcknet, om icke mera?
Hvem gaf det kraften att attrahera?
Hvem gaf det puffen att först rotera?

Hvem gärdar kring dessa solar alla?
De blinda hjordar, hvem må dem valla,
Att de ej mötas och sammanfalla?

Och hvem har gjort dem så underbara,
Omätligt stora, oändligt klara?
Är du den mästaren? Vise, svara!

Plats, plats för Anden! Gif Honom äran!
Hvar var du, myra, i tidens fjerran,
När morgonstjernorna prisat Herran?

O, när åt väsen utaf sekunder
Han gaf en blick i sin allmakts under,
Hvi glömmes Han i vårt högmods stunder?

Förutan Honom står sönderbrutet
Ett chaos, blindt af atomer knutet,
Och slump är början, och natt är slutet.

Far fort att hamra din verld i smedjan,
O menskotanke! Men sist i kedjan,
Der återstår blott en stum tillbedjan!

1870.

Aftonstjernan.

Nu dagens sol har ändt sitt lopp;
Mitt barn, lyft dina ögon opp;
Se, stjernorna, de brinna klara;
Hvad äro dessa stjernor? Svara!
— Guds ögon, fader!

Ahja, det är en vacker bild.
Men aftonstjernan, klar och mild,
Säg hvarifrån dess klarhet stammar;
Hvems är det ljus i henne flammar?
— Guds herrlighets sken.

Ja visst, ja visst. Men, som du vet,
Är aftonstjernan en planet.
Du mins hvad en planet betyder;
Hvem är det aftonstjernan lyder?
— Guds vilja.

Jag menar: hvilken himlamakt
Sitt välde henne underlagt

Och tvingar henne utan ända
I samma cirkel kring sig vända?
— Guds allmakt.

Nä, ja. Men kan du ej förstå,
Att det är solens makt ändå,
Som drager henne, liksom alla?
Hvad plär man dragningskraften kalla?
— Guds kärlek.

Han kallas tyngd och attraktion.
Men hvad är det, som gör, att hon
Ej faller in i solens skifva?
Hur vill den kraften du beskrifva?
— Guds vishet.

Centrifugal . . . Men låt det bli;
Du har ju *din* astronomi,
Och den är kanske ej så illa.
Af hvem har du den lärt, min lilla?
— Af Guds ord.

Gud öfverallt! O, byt med mig!
Mitt grand af lärdom ger jag dig,
Om jag din barnatro förtjenar . . .
Nej, byt ej guld mot kiselstenar!

Barnatro.

Nu skymmer den höstliga dagen,
Nu vissna de glada behagen
I sommarens grönskande skrud,
Och trötta, som barn uti qvällen,
När brasan har slocknat på hällen,
Gå blommornas själar till Gud.

Så säg mig, du flyende svala,
Hur vill du i rymder så kala
Nu hitta din villande stig?
— O, det ingen sorg mig bereder;
Min himmelske Fader mig leder,
Han visar nog vägen åt mig.

Du fattiga sparf uppå taket,
När allt är så öde och naket,
Hvad skali du försörja dig med?
— Min fader skall stöda mig vingen:
Förutan Hans vilja skall ingen
Af oss falla hungrande ned.

Du björk, som nu vindarna plundra,
Jag månne väl fråga och undra:
Hur skall du ej frysa i snön?
— O, banna ej himmelens väder!
Min älskade Fader mig kläder,
När våren ånyo är grön.

Men du i den härjade parken,
Du vissnade löf uppå marken,
Hur hårdt, att så värnlös dig se!
— Guds verldar, af under så fulla,
Rotlösa i rymderna rulla:
Jag har samma fäste, som de.

Och du, o min ljung, du, den sista,
Som lefnadens rodnad skall mista,
Säg, sörjer du icke att dö?
— Hvi skulle mig vintern förskräcka?
Min Fader, han skall mig uppväcka
Engång ur den djupaste snö.

Hur vet du det, hedarnas dotter,
När döden går ut uppå slotter
Och sommarens blommor, de slås?
— Förgäfves han grafvarna gräfver;
Vår Fader i himmelen lefver:
Så *kunna* vi icke förgås!

Haf tack, du min älskade, ljufva
Och bleknande skogarnas tufva!
Din röst ur mitt innersta går.
Jag vet, att de mulnande höstar
Ej rubba den tro, som förtröstar,
Den själ, som Guds kärlek förstår.

“Om Gud nu så gräset bekläder,
Som här med sin fågring oss gläder
Och redan i morgon är torrt:
Vi klentrogne alla och svaga,
Hur vilje vi sörja och klaga,
Att Gud skulle glömma oss bort?”

Vår Fader i himmelen känner
Den suck, som vårt innersta bränner,
Han mins oss i lust och i nöd.
Så vilje vi söka hans rike,
Att aldrig från honom vi vike, —
Hans barn uti lif och i död!

1869.

Fotspåret i klippan.

Jag stod vid hällen på branta stranden
Af flodens våg.
Med stum förundran i hårda klippan
Ett fjät jag såg,
Ett fjät, så tydligt, som uti sanden
Man ser ett spår,
När barnafoten i muntra lekar
Deröfver går.

Nu stoja barnen i språng deröfver
Med klack och tå,
Men regnet sköljer de lätta spåren,
Och de förgå.
Nu äro hälar, som borra klippan,
Ej mer i bruk:
Hvems var den fot, som har gått på stenen,
När han var mjuk?

Är det en sanning, att fordom jorden
Som lava flöt
Och att graniten ur djupa remnor
I dagen skjöt,

Då var ju hällen som mjuka lavan
Så het i brand,
Och menskofot har ej dristat röra
Hans smälta rand.

Men för millioner försvunna solhvarf
Har Herren Gud
Sändt ut en engel till jordens lava
Att gå hans bud,
Att spörja grannt, om en verld af skönhet
Förmådde gro,
Om der Guds afbild i frid och oskuld
Fick fästa bo.

Och engeln tryckte på heta hällen
Sin barnafot
Men drog den åter med hast, förfärad
Af brandens hot,
Och flög till himlarnes thron och sade:
"Min Gud, du bjöd
Mig söka Eden, och se, jag funnit
Ett klot i glöd."

Då kom en röst ifrån thronens höjder:
"Se, detta klot
Skall renas först uti eld, att taga
Min älskling mot.
Ty ingen fläck vid mitt verk skall låda,
Och ingen skall

Förmäten skylla sitt väsens vagga
För synd och fall.“

Och Herren lät sina skyar dugga
Den svala flod
På jondens lava, tilldess i blommor
Och vår hon stod.
Men minnesgoda graniten gömde
Sitt englaspar,
Och menskan skall ej sin vagga skylla
För sorgens tår.

1845.

Ynglingatankar.

Dröm lifvet bort!
Dess fröjd är kort,
Dess längtan lång.
En enda gång
Lycksalig blif,
Och sedan — slut!
Ej lampans lif,
Som tynar ut
Och röker än,
Sen anden, elden lemnat den!
Blott en minut,
En blixst af fröjd,
Och sedan — slut,
Och jag är nöjd . . .

Hvad? Slut? Och dö,
Förrän du har
Ett enda frö
Dock lemnat kvar?
Dö, utan att
Der återstår

I grafvens natt
Från lifvets vår
En stråle glad,
En strimma skär,
Att vittna hvad
Du velat här?

Ack, Herre, gif
Mig än en stund,
Än en sekund
Af detta lif,
Att när i grus
Min dag är släckt,
Ett mäktigt ljus
Af morgonväkt
Må vexa opp
Ur grafvens vall;
Och sedan fall,
Du brutna knopp!

Mitt hjertas kung.

Gif mig en gosse, smärt och lång,
Liksom en gran i skogen,
Med hurtigt skick och manlig gång
Och öppen blick och trogen!
Men gif mig ej
Ett konterfej
Af mjölk och bär,
Kokett och kär;
Gif mig en gosse, smärt och lång,
Med hurtigt skick och manlig gång!

En arm af jern och mod i bröst,
En fri och solklar panna
Och eld i blod och klang i röst:
En sådan är den sanna.
Men för en vek,
En feg, en blek
Med vax i barm
Blir jag ej varm.
Nej, arm af jern och mod i bröst
Och eld i blod och klang i röst!

Med högt af vrede purprad kind
Skall han mot våldet strida,
Men ljuffig, som en sommarvind,
Hugsvala dem, som lida.
En krokig rygg,
Som silar mygg,
En kall, en snål
Jag aldrig tål.
Han strida skall med purprad kind
Och svalka som en sommarvind.

Ljus skall han älska. Der han går,
Skall ingen falskhet svika.
En verld skall dagas i hans spår
Och hvarje skugga vika.
Men en förläst,
Förryckt och snäst,
Om än så lärd,
Är mig ej värd.
Ljus skall han älska. Der han går,
En verld skall dagas i hans spår.

Den, som begär min fria hand,
Skall frukta ingen fara,
Skall blöda gladt för folk och land
Och sig och mig försvara.
Ett hjeltomod
Af drufvans blod

Vid glaset blott
Är mig för smått,
Den, som begär min fria hand,
Skall blöda gladt för folk och land,

När skall jag dig, mitt hjertas kung.
I vida världen finna,
Så stor, så stolt, så stark, så ung,
Så värd att hjertan vinna?
För flärd och skal
Är ej mitt val.
O hjerta, göm
Din unga dröm!
När finner jag mitt hjertas kung,
Så stor, så stolt, så stark, så ung!

Nordiska taflor.

1.

Midvinternatt.

Midvinternatt står stjernklar öfver norden.
Det tindrar öfver höjder, berg och dalar,
Och himlen lefver, medan död är jorden.

Maanselkä lyftar sina hvita toppar,
Högtidlig, drömmande, mot nattens salar,
Liksom ett moln, der hagelskuren droppar.

Och Kölen ställer djerf sin jätteskullra
Med trotsigt hån mot oceanens vilja,
När berg af is emot hans stränder kullra.

Här lutar Skandia den stolta pannan
Mot Finlands nacke. Dem kan ingen skilja,
Förrn hällebergen lossna från hvarannan.

Med handslag af granit fast bundna samman,
I jordens urtid vigdes de tillhopa
Af den i Muspelhem fördolda flamman.

De hört Allfaders röst i skaparorden
Och stå förenta ytterst i Europa
Ännu, när Ragnarök besku'ggar jorden.

På dessa fjällar sitter Skandias Saga
Och blickar mörk mot hafvets döda vågor,
Dem vinternatten tagit nyss afdaga.

Och Finlands Runotar vid hennes sida
Begrundar nattens gåtor, när i lågor
De röda norrsken uppå fästet strida.

Då säger vesterns Saga: o, min syster,
Nu är den hvite Balder död för Höder,
Och Midgårdssormen sig i djupet ryster.

Kom, låt oss gråta Balder! Låt oss sjunga
Om höge Asars sorg, när ljuset blöder,
Och kalla Thor, att med sin vigge ljunga!

Och Runotar af östern svarar henne:
I fjettrar Lapplands Louhi bergat solen;
Sju kopparberg hon lade på dess änne.

Men låt oss Wäinämöinens harpa stränga,
Att det må varda ljus vid öde polen,
När sångens trollord kopparbergen spränga.

2.

Norrskenet.

Irrsken uti nattens timma,
Hvadan kom din bleka strimma?
Ej från solens ljus du stammar,
Månens sken i dig ej flammnar.

— Jag är aftondimmans dotter,
Går på nattens äng till slotter,
Räfsar morgonrodnans strålar,
Mejar stjernans silfvernålar.

— Ej kan aftondimman skicka
Tanklös ut sin töckenflicka.
Vinterns snömoln öfversållar
Hennes röd- och hvita fållar.

— Väl, så är jag Ahtis piga.
Ahti lät ur sjön mig stiga
Som ett vilse skum af lågor,
Att försilfra luftens vågor.

— Om du Ahtis piga vore,
Som en vind på våg du fore,
Som en frans med silfverknoppar,
Dansande på böljans toppar.

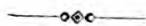
— Godt; då är jag återglansen
Af en ungmös blick i dansen,
Flyktig, flämtande, förstulen,
Varm, fastän hon synes kulen,

— Ungmöns blick är du ej heller;
Blyg hon den till marken fäller.
Fåfångt är ditt lätta gyckel;
Väl jag vet ditt väsens nyckel.

Nattens underbara saga,
Mig kan du ej mer bedraga,
Stjernorna mig allt uppdaga;
Ilmatar, jag vet ditt namn!
Yngst af himlens barn med jorden,
Är du solens brud i norden,
Brud och redan enka vorden,
Ty din brudgum svek din famn.

O, hur varm, hur lång var dagen,
När, af ljusets fålar dragen,
Fästets unga prins betagen
Kretsade kring älskad vän!
Men en qväll han dök i vågen,
Kom så åter, sval i hågen,
Sjönk på nytt från himlabågen,
Sjönk och kom ej mer igen,

Flyktig du på himlen flammar,
Fladdrar öfver skogens stammar
Och de gula lockar kammar,
Spanande din älsklings spår.
Hur de glänsa, hur de spraka!
Men förgäfves skall du vaka,
Vännen kommer ej tillbaka,
Förrän långt i fjerran vår.

3.

Snöstormen.

Och Muspels söner, de gå på jagt,
Halloh, halloh,
Till Niffelhem uti köldens trakt,
Halloh, halloh!
Der flyga dufvor ur nattens nästen,
De fly, de fly emot himlens fästen,
Och jagten ilar
Med stormens pilar
I töckenluft, der ej solen smilar.
Halloh!

Och frostens dufvor, de hasta fort,
Halloh, halloh!
De fälla fjädrar på tak och port,
Halloh, halloh!

Med hvita vingar de ned sig huka
Så bomullsfina och silkesmjuka
På skogens lockar
Som fjun af silfver, dem ingen plockar.
Halloh!

Och jagten går ifrån Niffelhem,
Halloh, halloh!
Och pilen träffar, han vet ej hvem,
Halloh, halloh!
Och Frigga skakar de dufvofjädrar,
När hon sin kudde i vinden vädrar,
Och Balder målar
Med gyllne strålar
Den röda mahnen af Muspels fålar.
Halloh!

4.

Saga på kämpens hög.

Susar med hvita,
Väldiga vingar
Vinterns örn
Öfver kämpens hög.
Klar går en klang af
Klingor derinne.

Hugstor en höfding
I högen bor.

Kyrialas våg vet
Vikingens bragder,
Vidt går hans ära
Kring Eystra salt.
Haglat ha hugg kring
Härjarens brynja,
Drakarna drucko
Drottens blod.

Nu är han gäst i
Gudarnes gårdar,
Skådar på Skandiens
Skönhet ned.
Freja har kysst allt
Blod från hans kinder,
Saga har söft hans
Sorger till ro.

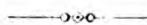
Susar med väna
Vårliga vingar
Sångens svan
Öfver kämpens hög.
Stojande pilt hans
Storhet stammar;
Tyst faller tärnans
Tår på hans graf.

5.

Vårluft.

Der susar en storm öfver sjöar och and,
Och han skingrar den vintriga sky.
Han bräcker de brusande böljornas band,
Och han bådär, att verlden är ny.
Hur han hviner med makt uti tackel och tåg!
Hur han virflar i drifvornas flock!
Och han fläktar i ynglingens fladdrande hår,
Och han leker medtärnornas lock.

Det dagas i nord, och det löfvas i lund,
Och det qvittrar i grönskande dal;
Der duggar en dagg uti morgonens stund
Öfver ängarnas soliga sal.
Der är lif, der är ljus, der är glans, der är sång,
Der är helsa och strålande ro,
Och hvar sorg du begrof uti drifvan engång,
Som en blomma i våren skall gro.

6.

Wäinämöinens Solsång*).

Då hof gamle Wäinämöinen
Än engång sin stämma opp:

*) Fritt efter Kalevala.

Hell dig, måne, i ditt lopp!
Hell dig, hulda sol, som randas
Lika skön för allt, som andas,
Lika rik för allas hopp!
Liksom vinterns silfverdufva,
Sorgsen du i natten dök,
Men som vårens gyllne gök,
Steg du glad ur klippans grufva.
Kom ännu hvar morgonstund
Att vår lefnadsdag förljufva,
Och i sena qvällens blund
Lys ännu på grafvens tufva!
Bringa kraft, och bringa frid!
Vandra lycklig, vandra blid,
Och fullända stor din bana
Under himlens högblå fana,
Segerrik i ljusets strid!

7.

Imatra.

HÄR. HA. SAIMAS.

MURAR. FÄNGSLAT.

OFÖRWÄGNE.

WATTENANDAR.

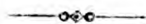
HÄR. HAR. GAMLE.

WÄINÄMÖINEN.

SPRÄNGT. MED. SÅNGEN.

WÅLDETS. PORTAR.

*ILMARINENS.
SLÄGGA. JEMNAT.
DE. FÖRTRYCKTES.
WÄG. TILL. FRIHET.
OCH. FÖRLÖSTE.
FÅNGAR. STÖRTA.
RYTANDE. AF.
SEGERGLÄDJE.
ÖFVER. FJETTRAR.
HÄR. MOT. HAFVET.
TILL. EVÄRDLIGT.
FÖREDÖME.
TILL. FRIBORNA.
FINLANDS. FÄGRING.*

8.

Ödemark.

Så långt, som vandrarns öga når,
Ses ej af menskor mer ett spår,
Och stum i enslig storhet
Den öde mon högtiglig står.

Den bruna ljung, med rödt bestänkt,
Sin matta öfver sanden hängt,
Och glesa jättefuror
På den sin mörka skugga sänkt.

Klart blänker mellan vass och rö,
Der alla vilsna vindar dö,
Det lugna, svarta vattnet
Af en förgäten, namnlös sjö.

En sorglös, aldrig jagad and
Allena plaskar vid dess strand;
Den stilla ytan krusas
Af rudans lätta lek ibland.

I fjerran stadnar blicken mot
En skroflig ås, betäckt af sot,
Och murkna stammar stupat
I gula gungflyn vid dess fot.

Det är så tyst, så tyst på mon.
Då hvisslar hjerpens gälla ton,
Och åskan börjar mullra;
I tunga skyar nalkas hon.

En blixtnedslår; en liten eld
Har blossat upp i enslig dæld;
Han sleker med sin tunga
En hög af barr, från furan fälld.

Snart, snart är mon af lågor rök;
Nu hvirflar allt i rök och glöd,
Och ljungen står i flammor;
Blott furan trotsar eld och död.

I morgon ses från skogens bryn
En svart och spöklik ökensyn;
Men, fastän svedd vid roten,
Står furan lika stolt mot skyn.

— o e c —

9.

Ljusterflamman på sjön.

Ensliga ljus
Fjerran i aftonens sus,
Långt på den speglande fjärd,
Klart uti skuggornas värld!
Hvarföre vinkar du mig,
Höstliga flamma, till dig?
Ensliga lilla,
När jag dig ser,
Gläd är mitt hjerta, men sorgset än mer.

Glimma ännu!
Ljustrarens flamma är du.
Skön, som en dröm från det blå,
Trolös, men älskad ändå,
Gäckar du seglarn och bryr,
Tjusar och frestar och flyr.
Glimma, o, glimma!
När jag dig ser,
Gläd är mitt hjerta, men sorgset än mer.

— o e c —

10.

Julnatten.

KÖR:

Nu börjar den snöiga stormen sin färd
Kring dalar och fjäll uti norden,
Och brasan, hon flammar i fladdrande härd,
Och ljusen de brinna på borden.
Ty julen är kommen, den älskade gäst,
Han kom ifrån himmelen neder;
Den fattige reder sin stuga till fest
Och halmen på tiljorna breder.
Guldlockiga små
Så väntande stå,
Och klockorna ringa,
Och bjellrorna gå,
O, juletid!
O, barndomsfrid uti norden!

STJERNGOSSAR:

- a) Vi sutto i mörkret, förtyngde af qual,
Vi suckade sorgsna och tunga:
När låter du, Herre, i skuggornas dal
Ditt anletes herrlighet ljunga?
- b) Och Herren, han sände sin eviga skatt,
Han sände oss hoppet i nöden;
Ty ljuset är födt i den mörkaste natt,
Och lifvet har uppstått ur döden,

e) Vi sågo det gry
I Bethlehems sky,
Vi tända vår stjerna
För städer och by.
O, juletid!
O, barndomsfrid uti norden!

KÖR:

Nu bygger den frostiga vinter sin bro
På sjöarnas blånande vatten;
Den frustande fåle med klingando sko,
Han ilar till kyrkan i natten.
Långt lin vill han åka, det bästa i byn,
Och ungmön hon rodnar vid färden,
Och stormarna hvina vid himmelens bryn.
Och isarna braka på fjärden.
Men strålande skön
I psalmer och bön
Står kyrkan derborta
På kullen vid sjön,
O, juletid!
O, barndomsfrid uti norden!

11.

Saga vid spiseln.

Det var en gång en konung,
Så grå, som Odin.

Han rådde öfver norden
I fordomtima.
En enda liten dotter hade han.
Ja, ja,
Hur lågorna fladdra i spiseln!

Hon var så skön som solen
På Dovre fjällar.
Hon gaf sitt kungahjerta
Åt kärleks sorger.
En ringa väpnare så höll hon kär.
Ja, ja,
Hur lågorna fladdra i spiseln!

När det vardt sagdt för kungen
I gästbudssalen,
Förvandlades hans anlet,
Som vinterdrifva.
Sin dotter grof han lefvande i hög.
Ja, ja,
Hur lågorna fladdra i spiseln.

Om våren skjöt en törnros
Så röd ur högen,
Och väpnaren slöt rosen
Till pantsarhjertat:
Dig, ros, så vill jag älska till min död.
Ja, ja,
Hur lågorna fladdra i spiseln!

12.

Furornas sus.

Der susa furor för nordanvind:
Vi skåda så långt, all jorden är skön,
Men vida, vida
Finns ej ett land, som vår nord.

I solig söder bo gift och död;
Hon bäfvar i ångst, hon brinner i glöd.
I öster darrar
För gisseln steppernas son.

I vester går oceanens våg;
Han glittrar af guld, han dryper af blod.
Nej, vida, vida
Finns ej ett land, som vår nord.

Så långt som fjällen skåda ned
På vestanhaf och österled,
Från Wenerns, mäktigt sköna brus
Till väna Saimavågors sus,
På stiglös skog, på öde mo
På sotig sved, der skördar gro,
Allfader tryckt med väldig hand
Sin kraft på detta nordanland.

Allt, allt i denna nord är stort!
Förstelnadt och tillintetgjordt,

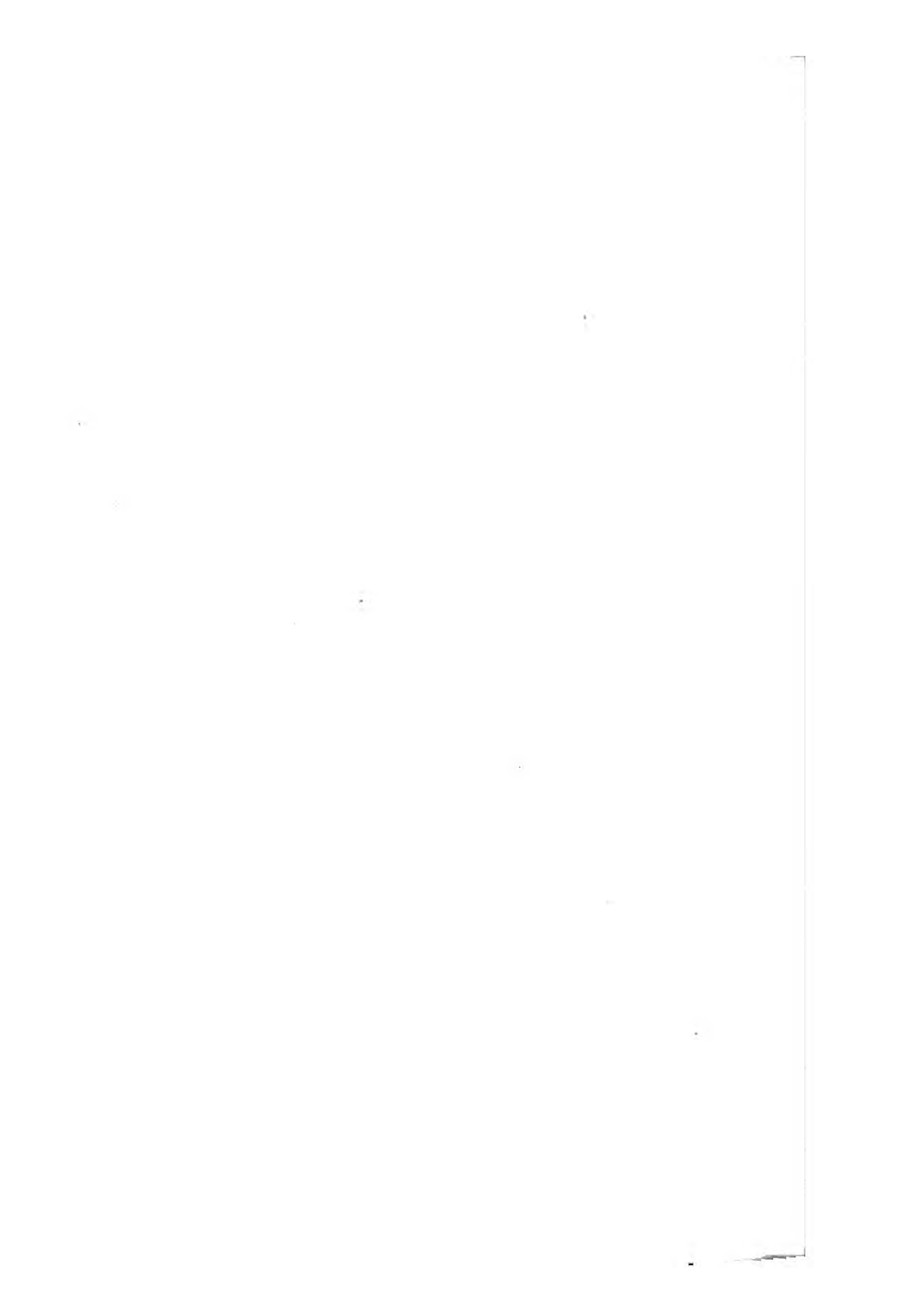
Naturens hjerta domnar af,
Och allt är is, och allt är graf.
Men se, i strålande behag
Uppvaknar hon i vårens dag,
För att odödligt vittna än
Om lifvet och uppståndelsen!

Af grå granit, med malm bemängd.
Är denna mur mot polen stängd
Och naglad, som en hjälm af jern,
På jordens hjessa till dess värn
Här har all veklig ro förgåtts,
Och stora tankar, hjeltetrots
Ur denna grund af klippor gro,
Som furor ur den hårda mo.

Och här har vishet rest sin härd
Och sagan byggt sin underverld
Och sången sagt sitt ursprungsord
Och frihet krönt sin vigda jord.
Allfader sträcke i all tid
Till evigt ljus, till evig frid
Utöfver dig sin starkhets hand,
Du ädla, gamla nordanland!

IV.

VISOR OCH ROMANSER.

Skog och sjö.

1.

Ensamhet.

O, vor' jag det minsta bland lingonen små,
Som vexa i skog,
Så hade jag qvist till att sitta uppå;
Då hade jag nog.
Jag hade en tufva, som vore mitt fäste;
Nu är jag en ärla, som söker sitt näste,
Allen,
Allen under himmelens blå.

O, vor' jag en vass vid den ringaste ö,
Förgänglig och vek,
Så hade jag rot för mitt svigtande rö
I stormarnas lek.
Jag visste min hamn, om än öde är stranden;
Nu är jag en våg, som förrinner i sanden,
Allen,
Allen i den brusande sjö.

Och vore den hårdaste klippa min vän,
Med jern i sin barm,

Så skulle jag bygga mitt bo uppå den
Och kyssa den varm.
Jag hade dock en, som jag kallar min egen;
Nu är jag ranunkeln, som trampas på vägen,
Allen,
Allen och förgäten och arm.

2.

Bittida i skog.

Ett rosendesken,
Det glimmar på gren,
Och daggen har fallit
På tufvor och sten.
Och luften är sval
I skogarnas sal.
Och fåglarna qvittra i björk och i al.
På axeln jag kastar mitt trogna gevär,
Sex liljekonvaljer dess mynning bär.

Derborta vid strand
Af vågornas rand,
Der glimmar en ruta
I morgonens brand,
Och röken i byn,
Han stiger mot skyn,
Som människoböner mot himmelens bryn.

Lätt vaknar en blixtnur mitt blommiga rör
Och berget mig svarar, och skogen hör.

För lek och för hot
Vid furornas rot
Flyr tufvornas tjäder
I hast för min fot.
Den rädda må fly,
Jag riktar mitt bly
Mot örnen, som seglar i himmelens sky.
Från soliga höjder, fri, trotsig och ung,
Fall stolt uti blommor, du molnets kung!

3.

På Roines strand.

Hjorden betar, och klockan klingar,
Klockan klingar på Roines strand.
Svanen flyger med hvita vingar,
Flyger ensam vid molnets rand.
Vårens vindar i löfven gå,
Solen skiner, och sjön är blå;
Ren jag sjunger min långa längtan,
Sjunger ensam vid Roines strand.

Fader min är en björk i skogen,
Moder min är en sommarsky,
Broder min är ett ax i logen,
Syster min är ett vinterny.

Ensam är jag, som hedens ljung,
Blommar ensam och vissnar ung,
Sjunger, sjunger min långa längtan,
Sjunger ensam vid Roines strand.

Om den strålande solen visste,
Om hon visste mitt hjertas håg,
Allt sitt rosende sken hon miste,
Skulle sjunka i qvällens våg,
Sjunka, sjunka i nattens famn;
Men jag hviskar min älsklings namn.
Sjunger, sjunger min långa längtan,
Sjunger ensam på Roines strand.

4.

Midsommarnatt.

Vi möttes på den högsta topp,
Som Linnunkangas reser opp;
Långt under i den gröna dal
Låg aftondimman lätt och sval.
Det var en natt
Med lek och spratt,
En natt af ljus
Och morgonsus,
När solen dök i sjön så klar
Och glömt sin röda hufva kvar.

Så långt man såg, var skog och berg
Och fält och sjö i rosenfärg.
En kokko fladdrade mot skyn,
Och der så lekte hela byn.
En speleman
Grep strängen an,
En yster ring
Flög elden kring.
Men fjerran stod vid nattens sken
En flicka sorgsen och allen.

Hon var så vacker, fin och mjuk
I randig kjol och silkesduk.
Jag vet ej hvilket troll i skog
Beständigt mig till henne drog.
Jag har behag.
Till glädje, jag,
Min håg är mer
För den, som ler,
Men ingen rört mitt hjerta så,
Som dessa sorgsna ögon blå.

Jag räckte henne hand till dans;
I Katris ögon flög en glans
Af eld och solsken, båda två,
Ty solen steg på fästet då.
Jag glömde, att
I denna natt

Min grofva hand
Af ved och brand
Var sotig som en rie-ugn,
Och hon var fin och hvit och lugn.

Hon vägrade, hon böjde blott
Sitt vackra hufvud lätt och godt.
Jag svängde då med andra om,
Men sen, när jag till brasan kom,
Hvem stod så röd
Vid kokkons glöd?
Det Katri var,
Som bränsle bar,
Och hennes fina, hvita hand
Var sotig, som ett svedjeland.

Då sad' jag: Katri, hör en dag!
Nu är du lika svart, som jag,
Nu är ej tid att krångla mer;
Räck vackert hit din hand, jag ber!
Och varm i håg,
På mig hon såg,
Och elden sken
På klyft och sten,
Och morgonrodnan lyste klar
I Katris milda ögonpar.

5.

Vattenspegeln.

Engång var jag litet barn,
Skjöt min båt från stranden,
Lade ut mitt fiskegarn
På den grunda sanden.
Då var sjön ett spegelglas,
Och jag slog min bild i kras
Med de lätta årar
Utan sorg och tårar.

Sista söndags rodde vi
Hem från kyrkofärden.
Lika lugn och sorgefri
Var den blanka fjärden,
Återgaf hvar bild så klar,
Som i flydda barndomsdar,
Och der såg jag skrida
Roddarn vid min sida.

Mellan himlens sky, som gick
Långt inunder slupen,
Såg jag gossens glada blick
Se på mig ur djupen.
Åren skar hans bild i tu;
O hur grymt mig syntes nu.
Att så sönderbryta
Spegelns silfveryta!

6.

På nattlig is.

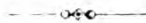
Jag gick öfver isen från Kaukola by
En töcknig natt.
Än ljud i mitt öra fiolernas gny
Båd' hemskt och gladt.
Om våren var det,
Vinden röt,
Ulfven tjöt.
Halfva mitt hjerta var stormig sjö,
Andra hälften en vintersnö.

Jag trodde så visst, att hon hade mig kär;
O, dåre jag!
Hon log mot alla de andra der,
Som solskensdag;
Mot mig så var hon
Stjernlös natt,
Jordgömd skatt.
Frysande vinter är mera blid,
Töar dock i sin rätta tid.

Vid det jag nu gick, ljud bjellrornas klang
På insjöns tak,
Och Katris frustande fåle sprang
Mot öppen vak.

Så tät var dimman,
Påskatid,
Strömmen strid.
Hvisslande grep jag hästens mahn,
Svängde släden på riktig ban.

Sen stod jag på meden, jag mins ej hur:
Min harm var glömd.
Den gamla mor Annikka tog en lur,
I fällen gömd.
I natt och töcken
Hästen sprang,
Bjellran klang,
Frysande vinter var nu så blid,
Töade nog i sin rätta tid.

7.

Vågskimmer.

Hvad är det Roines vågor
Hviska i dag från strand till strand?
Tusen och tusen frågor
Glittra på fjärdens silfverband.
Hvarför kysser du så min fot?
Vill du taga, som förr, mig mot?
Väna bölja, uti ditt bad
Vill jag dyka, som förr, så glad.

Sjüng jag ej många gånger
Här för dig om det djupa haf?
Önskar du flera sånger?
Se, mitt hjerta är fullt deraf!
Mins du källan i Hongas dal?
Under henne är klippan kal,
Och så väller mitt hjertas hopp
Ur en klippa af sorger opp.

Glimmande våg vid stranden,
Älskar du mer det röda gull?
Se, på den venstra handen
Bär jag en ring, af runor full.
Gyllne krona är tung och kall,
Rikdom leder så brådt till fall;
O, hur lätt är det röda gull,
När det bärs för din älsklings skull!

Visste du, vackra bölja,
Kärleks sorger och kärleks fröjd,
Skulle du blyg dig dölja,
Dunsta varm i den blåa höjd.
Men nu dansar du, lätt och sval,
Sorglös bort öfver Roines dal.
Vill du byta din lott mot min?
Dansa, lyckliga! Sjunk! Försvinn!

s.

På sveden.

Mitt stål är hvasst, min arm är stark,
Jag hugger sved, jag rödjar mark;
Här skall min fåle beta,
Här skall min nya stuga stå
Med tak af torf och mossa på.
Här skall mitt korn ur askan gro,
Och här, ja, här skall Katri bo.

Du hvita rönn, du unga björk,
Du stolta gran med krona mörk.
Hvi droppa daggens tårar
Som perlor från ditt gröna hår,
När stålet till ditt hjerta går?
O, stupa gladt på svedens mull
För Katris och min kärleks skull!

Och klinga högt, mitt blanka stål,
Och fall, min skog, och brinn, mitt bål,
När vårens vindar susa!
Hvad herrlig lott att stupa ung
I morgondagg på blommig ljung,
När kornet ur din aska gror
Och kärlek på din fågring bor!

9.

Spinnvisa.

Jag spinner min tråd på den vexande rullen,
Den vexande rullen,
Och hvit som en snö är den molniga ullen,
Den molniga ullen.
Jag spinner min nya,
Min skönaste rya.
Allhelgonatiden är bröllop i bya.

Jag spinner min gläjde af ängarnes tågor,
Af ängarnas tågor,
Af skogarnas dofter, af sjöarnas vågor,
Af sjöarnas vågor,
Af sol i vår hydda,
Af helsa till krydda,
Af englarnas vakt, som vår tröskel beskydda.

Jag spinner min kärlek i skiftande tråden,
I skiftande tråden;
Jag knyter mitt hopp vid den eviga nåden,
Den eviga nåden.
Förutan dess fäste
Så brister den bäste,
Och fågelen söker förgäfves sitt näste.

Sylvias visa 13.

En liten fågel fjerran
I himlens sky är jag,
Kan endast prisa Herran
Och båda vårens dag.
En stråle sol är all min fröjd,
Men alltid sjunger jag så nöjd
Min glada morgonvisa
För Gud i himmelshöjd.

När höstens skyar mulna
Och stormens vinge gnyr
Och björkens lockar gulna
Och solens strimma fyr;
Då flyger jag blott högre än
Till södern och min sol igen
Och helsar åter lycklig
Den nya morgonen.

Du själ, hvars suck förklingar
I jordens låga dal,
Lyft dina fåglavingar,
Som jag, mot himlens sal!
Långt under dig blir sorgen kvar,
Men ofvan dig är himlen klar,
Och äfven du skall sjunga
Och båda vårens dar.

Sylvias visa 14.

(Fågelungen till den äldre Sylvia.)

Vackra siska i den gröna skog,
Du, som nyss så glada toner slog,
Ha vi lof att drilla,
När du tiger stilla?
När du börjar, tystna vi väl neg.
— La li lu litt!
Qvittra fritt!
Gaf dig Gud en tunga,
Hvarför då ej sjunga?
Skogens gröna loft är ditt, som mitt.

Primadonna der i toppen nu,
Kunde vi blott sjunga liksom du!
Men det stämmer illa,
Jemt vi oss förvilla;
En sopran som din har ingen ju . . .
La, li lu le!
En smul på sned
Skadar inte, bara
Man kan munter vara.
Så är alltid jag; var du så med!

Vackra siska, ack, hvem lär oss då
Dina glada visor rätt förstå?
Aldrig få vi unga
Lifvets fröjd besjunga,
Aldrig lyfta vingen mot det blå.
— La li! Jag spår:
När hjertat slår,
Och när daggen droppar
Öfver löf och toppar,
Sjunger du, som jag, om lifvets vår!

Regnbågen.

(Sylvias visa 15.)

En båge står hög öfver åker och by,
Sju färger han bär i sitt äne.
Der flyga små fåglar i himmelens sky,
Och alltid så flyga de tvenne.
— Hvert går eder väg
I skyarna, säg?
— Vi bygga vårt bo
På himmelens bro.
— Ack, kära små fåglar, han sviker er tro!
Jo, Jo,
Så underligt är det i våren.

— Och är han ej bryggan vid himmelens strand,
Der åskorna köra sitt dunder?
Och droppa ej tårar af guld från hans rand
Till törstande jorden derunder?
— Ack nej, edert hägn
Är rosende regn,
En villande färg
I skyarnes berg.

Ack, kära små fåglar, han bär eder ej,

Åh nej!

Så underligt är det i våren.

— Du vise, som räknar på fingrarna fem,

Hvad vet du om himmelska fröjden?

Hvar bygga väl sångernas fåglar sitt hem,

Om ej i den soliga höjden?

Nog få de en qvist

För lefnadens brist;

Men eviga hus

De mura af ljus.

— Ack, kära små fåglar, hur säll är er tro!

Jo, jo,

Så underligt är det i våren.

Fågel i rosengård.

(Sylvias visa 16.)

Jag vet en fågel i rosengårdar,
Som än jag bannar och än jag vårdar.
Han har sin bur i min venstra sida,
Han är så flyktig, han vill ej bida.
— Min fågel du,
Hvad vill du nu?
— O, lös min vinge,
Att fri jag finge
Se vår och ljus
I skogens brus!
— Min lilla fågel i rosenburen,
Var fri, och flyg från den trånga muren,
Och bada glad i den blå azuren,
Drick mod och hopp i naturens famn!

Min fågel flyger på lätta vingar,
Men ack, en längtan hans fröjd förringar;
Han suckar, suckar så outgrundligt,
Och suckar åter och suckar stundligt
— Du stygga vän.
Hvad vill du än?

O, säg för ingen
På jorderingen,
Men ack, mig lär
Hvad kärlek är!

— Min lilla fågel, tag dig till vara!
Bed himlens stjernor dig det förklara,
Och fråga skogen i morgondagg!

Då går ett qvitter i löf och toppar,
Som perleregn öfver myrtenknoppar,
Och skogen doftar och stjernan nickar,
Men fågeln än på sitt galler pickar.

— Så säg, jag ber,
Hvad vill du mer?

— O, låt mig bygga
Ett bo, att trygga
Min frid, min tröst
Till lifvets höst!

— Mitt hjertas fågel, min ljufva, bittra,
Bygg bo på klippor, som ej förvittra!
Gud gif' din kärlek en qvist, att qvittra
Din glada, älskliga visa på!

Idyll i Valerii stil.

(Krigstid.)

Må andra frukta krigets dån
Och magra vid en kopp eichoria;
Jag fruktar ej Napoleon
Och småler endast åt Victoria.
Jag sjunger ej om en blockad
Och käbblar ej i politiken:
Jag sjunger om att vara glad,
Och det är mer än kungariken.

Mitt rike är den gröna dal
Med gula skördars bataljoner,
Och skogen är min kungasal
Och axen mina millioner.
Sjelfherrskare uti min borg,
Af gran och myrten sammanknuten,
Jag ler åt lifvets korta sorg
Och lefver sekler i minuten.

Mitt hof, det är en brökig rad,
Stor sak, om uppå två, på fyra,

Blott helsan smyckar vår parad
Och skämtet knäpper på vår lyra.
Om beteshagens konferens
Ej alltid så harmoniskt klingar,
Blott hjertat klappar vid en väns,
Får löjet flygt och tiden vingar.

Hvi skulle den, som larmet glömt,
Af verdens missljud alarmeras?
Min bål är fylld, mitt glas är tömdt,
Och sångens stormakt proklameras.
Bort, ängsmask, frost och missvextår,
Potatessjuka, trädgårdstjufvar!
De fly; — sekundens fröjd är vår,
Och drufvans must vår suck förljufvar.

Dock ej förgäfves lyddes jag
På turturdufvans ömma kutter.
Hvad är vår fröjd, om dess behag
Ej delas med en liten mutter?
Hvad batar det, att vara kung
Och herrska öfver fält och gården,
Om ej en drottning, täck och ung,
Försötmar spiran öfver verden?

Och därför, vänner, nu en skål
För denna hulda herrskarinna,
Som låter oss bland dill och kål
De allraskönsta rosor finna!

En skål för denna hjertevän,
Som kom, der skördarna de gunga
Att, fri och glad som fågelen,
I kapp med skogens lärkor sjunga!

En skål för bygdens stilla frid,
För vänskapen, som den förskönar,
För kärleken, som småler blid,
För glädjen, som vår möda lönar!
Må världen storma i dess kif;
Hvad bry oss dess förgättna rykten?
En tår af längtan är vårt lif;
Så låt oss fånga den i flygten!

1856.

Aprilnarri.

Kom, glada gosse, hör hvad jag dig svär
för min tro skull:

Jag håller dig så innerligen kär,
ja, för ro skull.

Jag håller dig så rar,
Som om du aldrig var.

När jag blir sexti år, så ska' vi bli ett par,
ja, för ro skull.
för tro skull.

Jag är den klara sjö, som speglar dig
uti vågen,

Och allt till nästa fläkt så är du mig
uti hågen.

Och tror du inte sen

Jag älskar dig allen,

Så rår jag inte för, att sjön ej är af sten,
uti hågen,
i vågen.

Min vän han är en ros af snö så grann,
 uppå rutan.

Bäst som vi båda kyssa ömt hvarann,
 är jag utan.

Ty den, som jag vill väl,
Den kysser jag ihjäl,
Och vill han inte det, så tror jag det är skäl
 jag är utan
 på rutan.

Kom, glada gosse, lägg en snara ut
 emot vinden,
Och fånga månens sken vid vägens slut
 bakom grinden.

Och när du fångat då
En stråle eller två,
Så knyt dem kring min hals, och då skall du mig få
 bakom grinden,
 i vinden.

1865.

Rose-Marie.

Ensam i skogen sjöng den vackra Rose-Marie,
Kom till den klara bäck och såg sin bild deri,
Löste sitt långa hår,
Log som den fagra vår:
Hur är min bäck så glad, der han i blommor går?
Säg, hvarför ler i dag
Skogen i grönt behag?
Hvarför är himlen blå, och hvarför sjunger jag?

Kom, sade bäcken, kom, du vackra Rose-Marie,
Kom, som en vind i skogen susar glad och fri!
Sätt dig invid min strand,
Svalka din varma hand,
Lös dina skor, och fäll ditt blåa strumpeband.
Hvila vid björkens rot,
Bada din hvita fot,
Skölj dina röda kinder; tag mitt svar emot!

Derför är jag så glad, du vackra Rose-Marie,
Att jag din spegel är och ser din bild deri.
Derför i täckt behag
Blommar din skog i dag,
Derför att Rose-Marie bär sjutton vårars drag.
Derför är himlen ljuf,
Derföre sjunger du,
Derför att bortom skogen bor en hjertetjuf.

En glad visa.

Hör, Anna lill', om det gör dig harm
Att Pelle ej är dig trogen,
Så tag en snöboll, och kyss den varm,
Kanske att karten blir mogen.
Och när du kysst den en timma eller par
Har du i handen precis så mycket kvar,
Som du rå'r med
Af gossars ed
Och af sju fåglar i skogen.

Och, kära Pelle, om Anna är
Så sipp, som blomstret af häggen,
Så håll en spegel mot solen der,
Och fånga skenet på väggen,
Och när du håller den strimman i din hand,
Så har du kanske ett litet, litet grand
Att bygga bo
På flickors tro.
Nej, gossar, ta'n er om skäggen!

Och tag den ena och slå en ann,
Och knäpp en visa på lutan!
Och om en flicka ej får sig man,
Så kan hon gerna bli utan.
Och om en gosse ej får sin lilla tös,
Så kan han gerna gå gladelig och lös,
Ty kärlek är
Ett stort besvär,
Och det är knappt med valutan.

1863.

Det vet ingen.

Der stodo rosor i grönan dal
Uti qvällen,
Och aftonvinden, han kom så sval
Öfver fjällen.
Och när han kom
Och såg sig om
Och såg dem niga
Så innerliga
Och såg dem gunga
Och såg dem glöda
Så hjertans unga
Och rosenröda,
Då sad' han så
Och klippte vingen
Åt blomsterringen . . .
Hvad sad' han då
Åt rosor små?
Ja, det vet ingen,
Nej, det vet ingen.

Der sjöngo tärnor en morgonqvist
Bakom häcken.
Då kom ung Amor med argan list
Öfver bäcken.
Och när han kom
Och såg sig om
Och hörde siskor
I alla riskor
Och hörde qvittret
Som perledroppar
I aftonglittret
På löf och toppar,
En pil han drog
Ur lätta vingen
Och sköt på ringen
I grönan skog.
Månn pilen tog?
Ja, det vet ingen,
Nej, det vet ingen.

Romans.

Lonny stod på gröna stranden
Och såg ut mot fjerran blå.
Hafvets våg dog bort i sanden,
Och då sade Lonny så:
O, hur snart fly lifvets fröjder!
O, hur kort är hjertats vår!
Som en bubbla var min sällhet,
Som en våg mitt lif förgår!

Och då sjöng den blåa vågen,
Som så klar i sanden dog:
Jag har speglat himlens skönhet,
Jag har lefvat länge nog.
Evighetens fröjd och smärta
Spegla sig i bubblans tår;
Och du klagar, hulda flicka,
Att din vår så snart förgår!

Drömmen om sällhet.

(Ord till Schuberts Ständchen.)

Kom, du ljufva, kom, du blida
Väsen utan namn!
Dofta lycklig vid min sida,
Blomstra vid min famn!
Se, vi bo i undersköna
Djupa dalars frid,
Evigt unga, sommargröna,
Långt från lifvets strid.

O, hvem är du, sköna vålnad,
På min öde stig?
Än i flammor, än förkolnad,
Ser jag upp till dig.
Hälften löje, hälften tårar,
Sorg, men sol ändå!
Hälften höstar, hälften vårar,
Natt, men himmelskt blå!

Bubbla, som jag ej kan mäta
På min lefnads ström,
O, jag kan dig ej förgäta.
Du min ungdoms dröm!

Vid tjärdalen.

Tre nätter vakade fader min
Vid dalen i öde skogen.
— Nu, kära gosse, lägg det på sinn:
En stund jag slumrar på mossen in;
Så minns, att du vakar trogen!
— Sof godt på mossen,
Min fader kär!
Nog vakar gossen
Till morgon här.
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Min fader sof på sin tufva godt,
När dalen rök uti natten,
Och skogen stod som ett jätteslott
Med höga torn vid hans örongott;
Lätt susade forsens vatten.
Och månen hängde
På granens gren,
Och sjön förlängde
Hans gula sken.

Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Då föll ett flor öfver granens stam,
Som glänsande silfverdimma.
Der trädde något ur skuggan fram;
En hvitklädd, leende flicka samm
På månens drömmande strimma.
Hon stod mig nära
På ljungens bädd:
— Min gosse kära,
Var icke rädd!
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Hon fyllde handen med snöhvitt stoft
Från rönnens fagraste blomma,
Hon strödde vällukt i skogens loft!
Jag såg en drifva af blomsterdoft
Och kände ögonen skumma.
— Hur är min gosse
Så trött, så trött?
Sof på din mosse,
Sof sött, sof sött!
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Men bäst de ljufviga ord hon sagt,
Jag hörde fader min banna

Upp, lata gosse! Är det din vakt?
Se, solen stiger i morgonprakt,
Och elden hotar att stanna.
Nattdimman flydde,
Men med sitt sus
Belog och brydde
Mig forsens brus:
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

En moders dröm.

Den klara solen ser
Så sommarvarm på rutan.
Vid lilla vaggan ler
En ung och lycklig mor.

Ej finns på lifvets blad
Af strider och bekymmer
En tafla, mera glad
Af kärlek och af frid.

Det är en liten pilt,
Röd kind och ljusa lockar
Han slumrar der så mildt
Vid unga modrens sång.

Så jemn är urets knäpp;
Med lyckan i sitt hjerta
Och sången på sin läpp,
Nu somnar äfven hon.

Då döljer solen sig i moln,
En skugga öfver rummet far.
Från obekanta verldar
Nedstiger tyst en dunkel dröm.

Den stilla kammarn vidgas ut.
Der är ett svart, förhärjadt fält,
Och stridens härar tumla,
Som hafvets vågor, öfver det.

Fly, moder! Dröj ej här!
Ve, vaggan är försvunnen!
Dess hvita täcke är
Som snö på kämpars graf.

En ryttarskara rider fort;
Der ljunga blixtar öfverallt.
Okänd från hästen dignar
Den bäste riddarn i sitt blod.

Hvar är du, ljufva vän,
Mitt barn, mitt hjertas älskling?
Jag ser dig icke än,
Ty öfverallt är natt!

Nu ser jag dig. Hur blek, hur skön,
Med genomskjutet hjeltebröst!
Och folkens böner stiga
Välsignande omkring din graf:

Salige äro de, som lida för rättfärdigheten. Dem hörer himmelriket till. För egen vinning strida icke de. För egen ära gjuts ej deras blod. För Guds, den Högstes pris, för menskors frid och verldens ljus de segrande i marken dö. Och slägte efter slägte lofvar Gud för deras sköna hjeltedöd.

Den unga modren brådt
Ur lätta slummern spritter.
Der sofver ljuft och godt
Rödblommig liten pilt.

Än darrande, och dock
Lycksaligt glad, hon kysser
I tårar barnets lock;
Det är ej blod på den!

Och solen åter ler
Så sommarvarm på rutan,
Den lilla pilten ser
Med blåa ögon upp...

Hvem är du, unga mor?
Christina utaf Holstein.
Och pilten, som vardt stor?
Gustaf Adolf.

1867.

Vaggvisa.

Sommarsol på ängen glimmar;
Sof, min klara morgonstrimma!
Fåglarna i träden sjunga;
Sof, min glada fågelunge!
Vinden gnyr,
Vågen yr;
Liten båt, till hamnen styr!
Rönnen blommar, björken flaggar;
Sof, grön qvist i blomstervagga!

Litet frö, som jorden drifver,
Gud Allsmäktig vexten gifver.
Hvem skall dig i frosten frälsa?
Jesus Christus är vår helsa.
Herrens tro
Är vårt bo;
Litet frö, i Herren gro!
Herren skall din ringhet skona;
Jesus Christus är vår krona.

Novembervisa.

(Till I. L.)

Nu somnar vågen i vestansjö,
Och stranden i hvitt sig klär,
Och vintern breder sin bädd af snö
Kring klippor och öde skär.
Sof godt från mörker, stormar och brus,
Sof godt till morgon, fägring och ljus,
Och dröm om vårens strimma klar
Långt, långt i en framtids dar!

Jag vet en stormande våg också,
Han brusar i menskobarm,
Och fryser en vinter i hjertat då,
Är stranden så ödsligt arm;
Stå upp från mörker, tvekan och strid,
Stå upp till klarhet, visshet och frid,
När Herrens Ande mäktig går
I vaknande hjertans vår.

1869.

Julvisa.

Det mörknar ute, och vindens sus
Far öfver de dunkla dalar;
Natt faller öfver den armes hus
Och rike mans stolta salar.
Hvar är det ljus,
Det klara, som oss hugsvalar?

I dödens skugga, der än vi gå,
Vi blinde och sorgsne alla,
Hvar är den stråle vi hoppas på,
Som skall i vår skymning falla?
Guds himmel blå,
När skall du till dig oss kalla?

De eviga stjernor stråla klart
I dældernas dunkel neder.
Af festliga ljus ett underbart,
Ett glänsande sken sig breder
Kom snart, kom snart,
Guds ljus, som allen oss leder!

Men brasan brinner så varm på häll,
Och ljusen de skina klara.
O, det är visst, att i qväll, i qväll,
I qväll vill ett barn jag vara,
Så glad och säll
I leende syskonskara!

Allt mörker ljusnar för Herren Christ,
Som kom för att verlden lysa.
Guds helga englar med oljeqvist
Omskyggen nu dem, som frysa.
I qväll skall visst
Vår hydda englarna hysa.

Gåtor.

Vet du den bok, som dagens ljus förseglar
Och nattens mörker låter upp för dig;
Der hvarje rad en allmaktstanke speglar
Och hvarje bokstaf är en verld för sig?
Förstår du de osägligt höga orden,
Fast ingen skrift de likna här på jorden?
Vet du den hand, som ristat
I nattens famn,
Liksom i dagens sol, sitt ljusbekrönta namn?

Om du det vet, säg hvarför synens sinne
Är skapadt af så underbar kristall,
Att jordens bilder måste dö derinne,
För att i det en himmel födas skall?
Hvi står din själ så tanklöst omedveten
Hvar dag vid stränderna af evigheten,
Att hon sin rot och krona
Ej mera ser
När hon till stoftets verld sitt öga faller ner?

Om du är blind, säg hur ett barn förnimmer

Gud öfver allt, det hela uti allt:

Ett ljus i morgonrodnans brutna skimmer,

En tanke i hvar skiftande gestalt?

Hvi står det, som är doldt för högsta snille,

Så enkelt välbekant för denne lille?

Hvi är all jordens vishet

En spillra blott

Af hvad en oskulds blick så längesen förstått?

1870.

Choral af Sebastian Bach.

Vilse vandrare i öknen,
Kom, att söka lifvets stig!
Ofvan natten, bortom töcknen
Dagas vägen ock för dig.
Här uti den mörka dal
Qvida alla jordens qval.
Kom, att i Guds klarhet bo;
Der är fröjd och evig ro.

Herre, när skall natten vika?
När skall dödens dimma fly?
När uppgår ditt ljus, det rika?
När skall lifvets morgon gry?
När skall öknen blomstra schön?
När skall sorgens dal bli grön?
Herre, lys min mörka stig!
Vänd, o vänd min väg till dig!

1864.

Ny Krigs-sång.

Gå, töcken från den natt, som flytt,
Att emot töcken strida,
Och stöt ditt svärd af luft på nytt
I morgonmolnets sida!
Det är ett sår,
Som snabbt förgår.
En skugga blott är menskans lif.
Hvad återstår
Om femti år
Af hundratusen kämpars kif?

Fall, hagelstorm, på tidens haf,
Slå ringar på dess yta,
Och i dess svall den skur begraf,
Som ej kan hafvet bryta!
Om en minut
Är svallet slut,
Af dig syns då ett spår ej till.
En annan fläkt
Har hafvet väckt;
Han dör, som du, och allt är still'.

Upp, ljus af höjden, du, som vigt
Till evighet vår sträfvan!
Drag ut, att klart och segerrikt
Slå nattens makt med bäfvan!
Din ljungeld slår
Ett dödligt sår,
Din flamma värmer tidens höst.
Om tusen år,
Liksom i går,
Står Michael på drakens bröst.

Slå ned, slå ned, hvar usel bit
Af mörkrets dolska kedja,
Och vor' den än så oskuldshvit,
Som sjelfva ljusets smedja!
Ryck masken från
Hvar falsk demon!
Lys med din fackla, klara dag,
Den töckendunst
Af hopens gunst,
Som sminkar lögnens anletsdrag!

Res högt ditt starka lifsbanér
I sjelfva dödens skugga!
Låt arlaregnet mer och mer
På torra öknar dugga!
Lys forskarns steg
På dunkel väg!

Låt hvarje ädel kunskap gro
Som brådd i snön
Och kasta frön
Till lägsta dal, till minsta bo!

Dig bryter ingen töckenil
Och inga hagelskurar;
Du går som morgonrodnans pil
Igenom nattens murar.
Åt döden såldt
Är allt, som stolt
Sitt välde byggt på mörkrets här.
I stoftets värld
Med draget svärd
En Ande står. Hans tid är när.

1870.

Innehåll.

Nya blad	v.	Voltaires hjerta	154.
I. Fäderneslandet.		Giuseppi Garibaldi	157.
Finlands höjning	3.	Pio Nono	160.
I mörka tider	9.	v. Dreyses graf	164.
För Finlands konstitution	12.	On m'a trompé	168.
Wasa minne	13.	Herr Meyer	171.
Wasa marsch	17.	Gamla året till det nya	173.
Åbo marsch	20.	Nebulosan	176.
Arbetaresång	23.	Verldarnas dauing	178.
Marsch för Helsingfors frivilliga brandkorps	25.	Aftonstjernan	181.
Finlands flagga	27.	Barnatro	183.
Lejonet på Parola malm	30.	Fotspåret i klippan	186.
Svarta gardet	34.	Ynglingatankar	189.
I Finlands vinter	37.	Mitt hjertas kung	191.
För de nödlidande i Estland	41.	Nordiska tafior:	
Fåglalåt	44.	1. Midvinternatt	194.
Septembarnatten 1867:		2. Norrskenet	196.
1. Qvällen	46.	3. Snöstormen	198.
2. Natten	49.	4. Saga på kämpens hög	199.
3. Morgonen	53.	5. Vårluft	201.
Till de folk som lida	58.	6. Wäinämöinen's Solsång	201.
II. Hågkomster.		7. Imatra	202.
På grafvarna:		8. Ödemark	203.
Min moder	69.	9. Ljusterflamman på sjön	205.
Gömd och glömd	71.	10. Julnatten	206.
Tidigt bruten	72.	11. Saga vid spiseln	207.
Fredrika Bremers minne	73.	12. Furornas sus	209.
Carl Wilhelm Fontell	78.	IV. Visor och Romanser.	
Werner Holmberg	78.	Skog och sjö	
Marie Linder	80.	1. Ensamhet	213.
Daniel August Sælan	81.	2. Bittida i skog	214.
Öfverste Fabviers adjutant	86.	3. På Roines strand	215.
Till Gustaf Adolf Montgomery	92.	4. Midsommarnatt	216.
Till Friherre J. R. Munck	96.	5. Vattenspegeln	219.
Veteranen från Aura	97.	6. På nattlig is	220.
Till G. H. Mellin	100.	7. Vågskimmer	221.
Till Fredrik Pacius	103.	8. På sveden	223.
Till Magnus von Wright	105.	9. Spinnvisa	224.
Till Bernhard Reinhold	106.	Sylvias visa 13	225.
Vid konstnärsgillet's årsfest	109.	Sylvias visa 14	226.
Konstnärsgillet's prolog	113.	Regnbågen	228.
Marstrand	121.	Fågel i Rosengård	230.
Lund	126.	Idyll i Valerii stil	232.
Åbo	129.	Aprilnarri	235.
III. Lifvet och naturen.		Rose-Marie	237.
Gåfvor af höjden	135.	En glad visa	238.
Shakspeare	142.	Det vet ingen	240.
Votum för den dramatiska konsten i Finland	145.	Romans	242.
Kristian II i Sönderborg	150.	Drömmar om sällhet	243.
Karin Månsdotters vaggvisa för Erik XIV	153.	Vid tjärdalen	244.
		En moders dröm	247.
		Vaggvisa	250.
		Novembervisa	251.
		Julvisa	252.
		Gåtor	254.
		Choral af Sebastian Bach	256.
		Ny krigssång	257.

